

ОСНОВНА ШКОЛА "ДУШАН ЈЕРКОВИЋ УЧА", ШИМАНОВЦИ

АНЕКС ШКОЛСКОМ ПРОГРАМУ

школска 2020/2021. година

Тим за развој школског програма

Јул 2020

УВОД

У складу са :

- **" Правилником о програму наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања"**(Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику", а примењује се **почев од школске 2020/2021. године..**);
- **" Правилником о програму наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања"** (Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику", а примењује се **почев од школске 2020/2021. године..**);
- **" Правилника о изменама и допуни правилника о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања"** (У Правилнику о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 2/10, 3/11 – др. пропис, 8/13, 5/14, 11/16, 11/16 – др. пропис и 7/17 и 12/18), у делу: „2. ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА", одељак „А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ", наставни програм предмета: „ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ", замењује се наставним програмима предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА", који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. После наставног програма предмета: „ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА" додаје се наставни програм предмета: „ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО", који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. Наставни програм предмета: „ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ", замењује се наставним програмима предмета: „ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ", који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС – Просветном гласнику", а примењује се **почев од школске 2020/2021. године.**)
- **"Правилником о изменама и допуни Правилника о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања"** (У Правилнику о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС – Просветни гласник", бр. 10/17, 12/18, 15/18, 18/18 и 1/19) , табела: „ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА", замењује се новом табелом: „ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА", која је одштампана уз овај правилник и чини његов саставни део. У делу: „ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА", одељак: „2. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ", замењује се новим одељком: „2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА", који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. После програма предмета: „ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ", додаје се програм предмета: „ДИГИТАЛНИ СВЕТ", који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.Одељак: „7. УПУТСТВО ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТНЕ НАСТАВЕ", се брише. Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Просветном гласнику", а примењиваће се на ученике који уписују први разред основног образовања и васпитања **почев од школске 2020/2021. године.)**

доноси се **Анекс школског програма за први и други циклус основног образовања за школску 2020/2021. годину** и садржи:

- План наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања који се примењује на ученике који уписују први разред 2020/2021. школске године;
- Програм наставе за први разред основног образовања и васпитања
- Програм наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања:
 - о обавезни наставни предмети: српски језик и књижевност, први страни језик (енглески); музичка култура, ликовна култура, природа и друштво, математика, физичко и здравствено васпитање);

- изборни наставни предмети: Грађанско васпитање
- пројектна настава

 Програм наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања:

- обавезни наставни предмети: српски језик и књижевност, први страни језик (енглески); музичка култура, ликовна култура, историја, географија, математика, биологија, физика);
- изборни наставни предмети: Грађанско васпитање, Други страни језик (руски).

 Програми наставе и учења за осми разред:

- техника и технологија;
- информатика и рачунарство;
- физичко и здравствено васпитање;

 Програм наставе слободних наставних активности.

ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
3.	Страни језик- енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А		20	720	21	756	21	756	21	756
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ¹	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: А + Б		21	756	22	792	22	792	22	792

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21	756	22	792	22	792	22	792
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава					1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ²	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

¹ Ученик бира један од понуђених изборних програма.

² Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

II ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

2.1. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. **Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика** тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета.

Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих предмета;
- партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;
- превасходно активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневног живота;
- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутом степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. При планирању треба имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности (то се посебно односи на вештине).

Посебно значајна за развијање компетенција и остваривање исхода је пројектна настава, која се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на **коришћење ИКТ** у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

Пројектна настава од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности. **При планирању** наставник треба да дефинише **тему и циљ пројекта, очекиване исходе, садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројекта.** За први разред, најпримеренији је полуструктурирани тип пројекта где наставник даје ограничен избор тема, у великој мери дефинише методологију рада и сам одређује које ће материјале дати ученицима, а које ће они сами пронаћи. **Све садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе детета на млађем школском узрасту.**

2.2. ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНЕ ПРАКСЕ

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика, које је у првом разреду описно, само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе..

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је **формативно и сумативно** и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће **повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације**. Повратна информација треба да буде увремењена, дата током или непосредно након обављања неке активности; треба да буде конкретна, да се односи на активности и продукте ученика, а не на његову личност и да буде позитивно интонирана, односно **да прво садржи оне елементе који су за похвалу, а тек потом оне које би ученик требало да развија и унапређује**. Оно започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на који ће се процењивати његов даљи ток напредовања. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

2.3. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОБАВЕЗНИХ НАСТАВНИХ ПРЕДЕМТА

2.3.1. ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ наставе и учења предмета *Дигитални свет* је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Дигитално друштво	Различит изглед дигиталних уређаја. Дигитални уређаји у различитим занимањима. Учење уз помоћ дигиталних уџбеника. Креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих. Комуникација посредством дигиталних уређаја. Дигитални уређај и паметни дигитални уређај. Коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке, културе и уметности.	18	Оспособљавање ученика да препознају и именују дигиталне уређаје. Коришћење дигиталног уређаја за учење и информисање. Стицање знања о предностима дигиталног уређаја. Стицање знања о основним деловима рачунара. Оспособљавање ученика за коришћење софтвера за цртање.	препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих; користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); упореди дигитални и папирни уџбеник; упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; наведе неке од карактеристика „паметног“ дигиталног уређаја; наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине;	Настава се реализује кроз одговарајуће облике рада (фронтални, индивидуални, групни, рад у пару), методе рада (дијалогска, истраживачка, демонстративна, текстуална, метода практичних радова и илустративна) и наставних средстава (рачунар, наставни листићи, фотографије, презентације) како би наставни процес био што успешнији.	Ученик треба правилно да: - укључи и искључи дигитални уређај - наведе основне делове рачунара (монитор, кућиште, тастатура, миш, звучници, слушалице, штампач, скенер...) - објасни намену основних делова рачунара - Самостално користи софтвер за цртање - сачува цртеж на радној површини - наведе неколико различитих употреба интернета - покрене интернет прегледач - користи уз помоћ учитеља интернет.	-Организује наставни процес (усклађује циљеве и активности, планира садржаје, методе и облике рада, припрема дидактички материјал). -Реализује наставни процес (ствара прилике за учење, осмишљава активност ученика, даје упутства и пружа помоћ). -Мотивише ученике да самостално закључују. -Подстиче интелектуалне активности ученика -Подстиче демократску атмосферу у одељењу. -Процењује ефикасност учења и прилагођава учење специфичним потребама и могућностима ученика.
Безбедно коришћење дигиталних уређаја	Дигитални уређај и наше здравље (вид, положај тела, време пред екраном, дигитални уређај као отпад). Подаци о личности и њихова заштита при комуникацији	10	Оспособљавање ученика за безбедно коришћење дигиталног уређаја. Стицање знања о опасностима које могу да се десе у	наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја;	Настава се реализује кроз одговарајуће облике рада (фронтални, индивидуални, групни, рад у пару), методе рада (дијалогска, истраживачка, демонстративна,	Правилно седи док користи рачунар. Наброји знаке упозорења да је дошло до прекомерне употребе рачунара (пецање очију, укоченост врата...)	- Креира и води наставни процес уз примену савремених метода и облика рада. -Дискутује са ученицима, мотивише их и усмерава њихове активности. - Негује и прати

	помоћу дигиталних уређаја. Помоћ у случају контакта са непримерним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин. Одговорно руковање дигиталним уређајем (мере физичке заштите, коришћење лозинке).		случају коришћења дигиталног уређаја.	доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; наброји основне податке о личности; објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их;	текстуална, метода практичних радова и илустративна) и наставних средстава (рачунар, наставни листићи, фотографије, презентације) како би наставни процес био што успешнији.	Објашњава које последице на здравље може имати прекомерно коришћење рачунара. Користи едукативне сајтове. Објасни шта садрже сајтови који су небезбедни. Објасни шта су лични подаци. Процени које врсте података може размењивати. Објасни ризик преузимања апликација са непознатих сајтова.	стваралачко-истраживачки рад ученика. -Подржава и подстиче развој позитивних особина ученикове личности (тачности, уредности, прецизности, истрајности, поступности у раду). -Прати и вреднује рад ученика.
Алгоритамски начин размишљања	Разлагање проблема на мање целине. Осмишљавање корака који воде до решења једноставног проблема. Тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима. Уочавање и исправљање грешака у алгоритму. Тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказан алгоритам.	8	Оспособљавање ученика за разлагање проблема на мање целине. Стицање знања о алгоритмима и њихово тумачење. Оспособљавање ученика за уочавање и исправљање грешака у алгоритму.	анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.	Настава се реализује кроз одговарајуће облике рада (фронтални, индивидуални, групни, рад у пару), методе рада (дијалогска, истраживачка, демонстративна, текстуална, метода практичних радова и илустративна) и наставних средстава (рачунар, наставни листићи, фотографије, презентације) како би наставни процес био што успешнији.	Решава једноставне логичке задатке и задатке из свакодневног живота – развија алгоритамско и логичко мишљење. Решава проблем у корацима. Развија самопоуздање и сигурност приликом решавања логичких задатака и задатака из свакодневног живота.	Ствара наставне ситуације за учење. -Води и усмерава активности ученика. -Повезује ученикова знања са ваншколским активностима. -Подржава и подстиче развој дејих интересовања. -Прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања сопственог рада.

III ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

3.1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ

- обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- развијање позитивних људских вредности;
- развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

3.2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика трећег разреда. **Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика** тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета, у овом случају током трећег разреда. **Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција**, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Пројектна настава се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. **Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима наставе и учења, није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика.** Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

3.3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

3.3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе и учења Српског језика 3. разреда јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања	Активности ученика	Активности наставника
Књижевност	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Лирска поезија Душан Костић: <i>Септембар</i> Григор Витез: <i>Какве је боје поток</i> / Десанка Максимовић: <i>Вожња</i> Душан Васиљев: <i>Зима</i> Мирослав Антић: <i>Шта је највеће</i> / Ф. Г. Лорка: <i>Луцкаста песма</i> Драган Лукић: <i>Свакога дана</i> / <i>Шта је отац</i> Бранислав Црнчевић: <i>Љутито мече</i> / Љубивоје Ршумовић: <i>Аждаја своме чеду тела</i> Милован Данојлић: <i>Љубавна песма</i> Љубивоје Ршумовић: <i>Домовина се брани лепотом</i> Химна Светоме Сави Бранко Стевановић: <i>Занимање Марка Краљевића</i> Епска поезија Народне песме: <i>Марко Краљевић и бег Костадин, Орање Марка Краљевића</i> Проза Ла Фонтен: <i>Цврчак и мрав/Езоп: Корњача и зец</i> Народна приповетка: <i>Свети Сава и сељак без среће</i> Народна бајка: <i>Чардак ни на небу ни на земљи</i> Народна приповетка: <i>Свијету се не може угодити</i> Бранко Ћопић: <i>Изокренута прича</i> Оскар Вајлд: <i>Себични цин</i>	80	- најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. Ученике треба навикавати да опишу доживљај прочитаних књижевних дела и изнесу мишљење о њима. Читање захтева време, истрајност и посвећеност, а неговане ових карактеристика представља основ за сва даља учења. Кроз читање књижевноуметничких текстова и у разговору о њима на часу гради се критичко мишљење, јер ученици треба да имају суд о поступцима и особинама ликова, као и о различитим догађајима у тексту. Посебно је важно што књижевност код ученика интензивно развија емпатију, тиме што од читалаца тражи да се ставе на место другог и да разумеју најразличитије особине и поступке ликова. Поређење као стилску фигуру ученик овог узраста треба првенствено да уочи, а потом и да разуме његову улогу у тексту. Ученици усвајају основне облике	чита са разумевањем различите текстове; опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; изнесе своје мишљење о тексту; разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; разуме идеје књижевног дела; уочи основне одлике народне бајке; разликује народну од ауторске бајке; представи главне особине јунака; уочи основне одлике народне епске песме; уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу;	-штафетно читање и читање у себи -интерактивне методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -проблемска настава (учење откривањем) -тематска настава -дебате за и против -истраживачка настава -драматизација-представе, симулација -стваралачки рад-илустрације и писани радови -изложбе литерарних радова и учешће на конкурсима -тематске изложбе -евалуација	- слушање - читање текстова - активно учествовање у причању - рецитовање - драматизација	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања

Светлана Велмар Јанковић: <i>Златно јагње</i> (одломак) Бранко В. Радичевић: <i>Прича о дечаку и Месецу</i> Ијан Маџуен: <i>Реч-две о Питеру</i> (одломак) Јохана Шпири: <i>Хајди</i> (одломак) Народна бајка: <i>Баш-Челик</i> (читање у наставцима) Јасминка Петровић: <i>Од читања се расте</i> (читање у наставцима) Драмски текстови Душан Радовић: <i>А зашто он вежба</i> Александар Поповић: <i>Лед се топи</i> Јованка Јоргачевић: <i>Никад два добра</i> Лазар Лазић: <i>Суђење</i> Популарни и информативни текстови Избор из илустрованих енциклопедија и часописа за децу о значајним личностима српског језика, књижевности и културе (Милева Ајнштајн, Михаило Пупин), знаменита завичајна личност и др. ДОМАЋА ЛЕКТИРА Бранко Ћопић: <i>Доживљаји Мачка Тоше</i> Избор из поезије Душана Радовића (<i>Замислите, Да ли ми верујете, Страшан лав, Кад је био мрак, Тужне ђачке исповести, Здравница, Плати зец и друге песме</i>) Браћа Грим: <i>Бајке</i> (по избору) Књижевни појмови: – лирска песма, – химна, – епска песма, – народна бајка, – роман, – поређење, – персонификација (на нивоу препознавања), – опис, – дијалог, – приповедање, – епски јунак,		казивања (форме приповедања) тумачећи текстове из школске и домаће лектире. Ученик треба да разликује опис од приповедања у књижевном делу и уочи дијалог у песми, причи и драмском тексту. Приликом обраде лирских, епских и драмских текстова за децу ученици се мотивишу на читав низ стваралачких активности које настају поводом дела (изражајно рецитовање лирске песме, читање прозног текста интерпретативно, сценски наступ – извођење драмског текста, драмска игра, драмски дијалози, гледање дејче позоришне представе, снимање и коментарисање драматизованих одломака).	разликује опис од приповедања у књижевном делу; покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; уочи хумор у књижевном делу; ..			
--	--	--	--	--	--	--

ЈЕЗИК 2. Граматика, правопис и ортоепија -	– драмска радња Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки). Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник j (између самогласника и-о и о-и). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).	60	- градиво повезује са садржајима обрађеним у првом и другом разреду. Основна знања из морфологије проширују се у вези са именицама, придевима и глаголима, а уводи се нова врста речи: заменице (само личне). Две нове именичке подврсте, градивне и збирне именице, треба увести тек пошто се понове властите и заједничке именице. Нову подврсту придева – градивне и присвојне треба увести тек пошто се понове описни придеви. Важно је да ученици повежу градивне именице као основу за извођење градивних придева, а да не мешају ове две врсте речи. Кад су у питању присвојни придеви, градиво из граматике треба што више повезивати са правописом. Да би се одредио род и број придева, треба поновити род и број именица и указати ученицима на слагање придева са именицом у роду и броју, без увођења нових термина. Увођење личних заменица подразумева само основне облике и њихово повезивање са глаголским лицем, односно бројем, што ће представљати основу за уочавање слагања субјекта и предиката у наредном разреду.	разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; примењује основна правописна правила;	-полупрограмирана настава -интерактивне методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -дидактичка игра -диференцирани рад уз примену индивидуализације -стваралачки рад -евалуација	- активно слушање - састављање реченица - именује и чита слова латинице - писање по диктату	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници,	40	-По завршетку теме, ученик ће моћи да: да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин како усмено, тако и писмено. да одвоје главно од споредног и мање битног и како да следе хронолошки ток садржаја - да се препричавају само	чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; изражајно рецитије песму и чита прозни текст; изводи драмске текстове; јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и	-очигледна настава -практичан рад и радионица -стрип -амбијентална- посета позоришту, библиотеци, биоскоп -учешће у такмичењима рецитатора	- слушање - посматрање - манипулисање сликама -активно учествује у причању -посматра слике и склапа причу	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише

	телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.). Богатење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире). Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице. Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...). Говорне вежбе: рецитоване, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл.		они садржаји који испуњавају програмске захтеве и који су ученицима претходно протумачени/анализирани, предочени, објашњени. -да пажљиво посматрају, уочавају, откривају, запажају, упоређују, па тек онда дату предметност да мисаоно заокруже и језички уобличе - да правилно попуне различите једноставне обрасце; на пример, образац за учлањавање у библиотеку или у спортски клуб, писање позивнице за рођендан и слично. -	логички акценат, паузе, брзину и темпо; споји више реченица у краћу и дужу целину; препричава, прича и опишује и на сажет и на опширан начин; извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; варира језички израз; попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; разликује формални од неформалног говора (комуникације); учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	-сусрети са књижевницима -интерактивне методе и кооперативни рад у малим групама -презентације и јавни наступ -проблемска настава (учење откривањем) игровне активности, посебно кроз језичке вежбе, на пример, разговор са књижевним ликом, затим ситуационе игре, односно стварне ситуације, на пример, разговор у продавници, разговор код лекара и слично.	-описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише састав	-координира -наводи на повезивање и примену знања
--	---	--	---	--	---	--	---

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
КЊИЖЕВНОСТ	1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме; 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну); 1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту; 1CJ.1.5.4.	1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме; 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице, загонетке, брзалице); 1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми; 1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и	1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст; 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту; 1CJ.3.5.3. тумачи идеје у	Иницијални тест Годишњи тест Залагање на часу Читање Изражајно читање и разумевање прочитаног

	одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту. . .	поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту; 1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту); 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога; 1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту	књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст	Препричавање Истраживачки рад
ЈЕЗИК	ГРАМАТИКА 1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица); 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне). ЛЕКСИКОЛОГИЈА 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију; 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизма који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.). .	1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе); 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве); 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу; 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго; 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне); 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику. ЛЕКСИКОЛОГИЈА 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију; 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизма који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава.	ГРАМАТИКА 1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе); ЛЕКСИКОЛОГИЈА 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизма на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени	Провере знања кроз : Диктат Аутодиктат Тест Наставни листић Контролна вежба
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	ГОВОРНА КУЛТУРА 1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике; 1CJ.0.1.2. користи форме учивог обраћања; 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“; 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издавања значајних делова или занимљивих детаља; 1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације; 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање; 1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи	ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); 1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, џ; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању; 1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...); 1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима; 1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној); 1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст;	ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене; 1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста; 1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ); 1CJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста и	Рецитовање Препричавање Мини пројекти Писање састава на задату тему Контролни задаци

	неку своју идеју; 1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице; 1CJ.1.3.2. уме да се потпише; 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком; 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе; 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре; 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме; 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи); 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава; 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.); 1CJ.1.3.10. пише ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ 1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста; 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.); 1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту; 1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник); 1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста; 1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста; текста на основу задатог критеријума: да ли мусе допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате.	1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст; 1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синониме (нпр. да избегне понављање); 1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке); 1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење); 1CJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ 1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба прочитати брже, а који спорије; 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле); 1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту; 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму); 1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену; 1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту; 1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.); 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/ не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова; 1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни; 1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације.	мишљења учесника у догађају); 1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст; 1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм); 1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.); 1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста) информације унутар текста и пасуса; 1CJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста; 1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст; 1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст); 1CJ.3.3.6. издваја пасусе.	
--	---	--	---	--

3.3.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе и учења енглеског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену, а од трећег разреда и писану комуникацију, и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Наставна тема	Садржаји програма	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Активности ученика	Активности наставника
ПОЗДРАВЉАЊЕ ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	Личне заменице – <i>I, you ...</i> Глагол <i>to be</i> Императив Присвојни придеви Показне заменице <i>Have got/Have</i> за изражавање поседовања Питања са <i>Who/What/Where/ How</i> Предлози за изражавање места – <i>from, in...</i> Саксонски генитив са именицама у јединици Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом Основни бројеви (0–100) Алфавет (Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. устаљена правила учтивости; конвенције у писању личних заменица; конвенције у саопштавању телефонских бројева и адреса; употреба титула уз презимена (<i>Mr, Mrs, Miss</i>); разлике између српске азбуке и енглеског алфавета; конвенције у писању разгледница и писама.	Реаговање на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака); усмено и писано изражавање прикладних поздрава. Слушање једноставних текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.	– поздрави и отпоздрави, примењујући једноставна језичка средства; – представи себе и другог; – разуме једноставна питања личне природе и одговара на њих;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИХ УПУТСТАВА И НАЛОГА ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	Императив Присвојни придеви – <i>my, your...</i> Алфавет Бројеви 0–100 Модални глагол <i>can</i> за изражавање предлога и способности Императив (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/ одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода. Поштовање основних норми учтивости.	Слушање налога и упутстава и реаговање на њих; давање једноставних упутстава (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру). Слушање једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих; упућивање и прихватање/ одбијање позива на заједничку активност.	– разуме једноставна упутства и налоге и реагује на њих; – саопшти једноставна упутства и налоге; – разуме позив на заједничку активност и на прикладан начин реагује на њега; – упути позив на заједничку активност;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.

ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА; ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА, РОЂЕНДАНА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА	Модални глаголи за изражавање молбе – <i>can/may</i> Саксонски генитив са именицама у једнини Императив <i>The Present Simple Tense</i> за описивање уобичајених радњи (само као опција, рецептивно) Питања са <i>What/ How many</i> (Интер)културни садржаји: Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/ прославе.	Слушање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање усменог и писаног одговора на исказану молбу коришћењем најједноставнијих језичких средстава; упућивање молби, исказивање захвалности и извињења. Слушање једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки.	– разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих; – упуту кратке и једноставне молбе; – искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – разуме једноставно исказане честитке и одговори на њих; – упуту једноставне честитке; – разуме и наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника;	недостају - активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	Глаголи <i>have got, to be</i> Показне заменице – <i>this/ that, these/ those</i> Егзистенцијално <i>There is/are...</i> Питања са <i>Who/ What/ Where/ How many...</i> Правилна множина именица: <i>pen – pens, bus – buses, city – cities...</i> Неправилна множина основних именица: <i>tooth – teeth...</i> Употреба чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом. (Интер)културни садржаји: Познате личности из области спорта, глуме, музике...; престонице земаља енглеског говорног подручја; препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја.	Слушање једноставних описа бића, предмета и места у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких описа бића, предмета и места; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета и места.	– препозна и именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставне описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места користећи једноставна језичка средства;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	<i>-tired/bored. Is he hungry/thirsty? Does he want a sandwich/a glass of orange juice? They're not cold, they're hot! Are you OK? Is he happy? No, he's sad. His dog is lost.</i> <i>The Present Simple Tense (be, want)</i> (Интер)културни садржаји: Правила учтиве комуникације.	Слушање једноставних исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих и туђих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на њих.	– разуме свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања једноставним језичким средствима;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом;	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.

				проналази речи које недостају	
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНА	<i>They're at the cinema/ museum. Where's your brother? He's in bed. It's here on my desk. They are over there, under the bed. The London Eye is next to the River Thames. ? It's twelve (o'clock). It's a quarter to/past twelve. It's half past twelve...</i> Прилози и предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>here, there, in, on, at, next to, under...</i> Питања са <i>Where</i> Употреба и изостављање одређеног члана у изразима <i>at the park/ beach/ cinema/ museum, at home/ school/ work, in bed...</i> Питања са <i>What/ When</i> Предлози за изражавање времена: <i>at, on, to, past...</i> (Интер)културни садржаји: препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја; радна недеља и викенд.	Слушање текстова у којима се на једноставан начин описује положај у простору; усмено и писано тражење и давање информација о положају у простору коришћењем најједноставнијих језичких средстава. Слушање једноставних исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама.	– разуме једноставна обавештења о положају у простору и реагује на њих; – тражи и пружи једноставна обавештења о положају у простору; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на хронолошко и метеоролошко време;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/ НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/ НЕПОСЕДОВАЊА/ ДОПАДАЊА/ НЕДОПАДАЊА	<i>It's Alex's guitar. These are not their jackets. Присвојни придеви my, your...</i> Показне заменице – <i>this/that, these/those</i> <i>Have got/Have</i> за изражавање припадања/поседовања Саксонски генитив са именицама у јединини (Интер)културни садржаји: породица, пријатељи, однос према својој и туђој имовини. <i>Does he like music? Who's your favourite tennis player? Those computer games are fantastic! The Present Simple Tense</i> глагола <i>be/ like/ love</i> Питања са <i>Who/What</i> (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији	Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање припадања/ неприпадања и поседовања/ непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање припадања/ неприпадања и поседовања/ непоседовања коришћењем најједноставнијих језичких средстава. Слушање текстова с једноставним исказима за изражавање допадања/ недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања/ неслагања, допадања/ недопадања	– разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање и реагује на њих; – тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/ неприпадање, поседовање/ непоседовање; – разуме једноставне исказе за изражавање допадања/ недопадања и реагује на њих; – тражи мишљење и изражава допадање/ недопадање;	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ	<i>My brother can play football, but he can't act. Can you play the guitar? We are late for our school bus. Look! She is wearing a dress. What are they doing?</i> Модални глагол <i>can</i> за изражавање способности <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних радњи Питања са <i>What/Where/When/How many...</i> (Интер)културни садржаји: породични живот;	Слушање једноставних исказа који говоре о радњама и способностима у садашњости; описивање радњи и способности у садашњости, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано	– разуме једноставне текстове у којима се описују радње и способности у садашњости; – размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; – опише радње и	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.

	живот у школи - наставне и ваннаставне активности.		способности користећи једноставна језичка средства;	самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	
ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА И КОЛИЧИНЕ	<i>How many children are there in your class? There are 11 boys and 14 girls. How many classes have we got today? We've got four classes. Her granny is 65.</i> Правилна множина именица: <i>boy-boys, girl-girls, class-classes...</i> Неправилна множина основних именица: <i>child-children...</i> Питања са <i>How much/many</i> Основни бројеви 0–100 (Интер)културни садржаји: Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама енглеског говорног подручја и њихове ознаке.	Слушање једноставних исказа који говоре о броју и количини нечега; саопштавање броја и количине, постављање питања и одговарање на њих, усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језичких средстава.	– разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на бројеве и количине.	- активан учесник у наставном процесу: слуша, понавља, реагује на захтеве, поставља питања, одговара на питања, закључује, повезује градиво са претходно наученим; повезује, пише саставе израђује пројекте пише и преписује, чита, слуша и преводи самостално и уз помоћ наставника -повезује гласове и групе слова; замењује речи цртежом или сликом; проналази речи које недостају	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.
Начин остваривања садржаја програма	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – значење поруке треба да буде схваћено укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – упућивање ученика у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.				

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору.	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2-3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и	ПСТ.3.1.1. Разуме дуже низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и	-слушање звучних и видео записа -решавање задатака на

	ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате/ блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.	интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са) говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом.	интересовања.	основу слушања- допуни реченице, напиши одговор на основу слушања -илуструје текст на основу слушања
РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.). ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.	ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2-3) упутстава која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћених визуелним елементима.	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама.	-читање наглас, -гласно понављање, појединачно и групно - одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.). ПСТ.1.1.11. Уз дуже паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуже паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.13. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима (слободно време, хоби, школа, породица, другови) и одговара на слична питања саговорника. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања	ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Исказује допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.	ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање. ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.	-разговор на задату тему -читање дијалога по улогама, -кратки описи -слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио записа -драмска игра, -симулација ситуација, -именовање научених појмова и израза уз често групно понављање -гласно понављање, појединачно и групно -слушање

	користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.			
ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.18. Писаним путем доставља/тражи основне информације о себи/другима. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.	ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу.	ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота).	-преписивање текстова -писање вођених састава -опис особа и ситуација -завршни тестови
МЕДИЈАЦИЈА	ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...) ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.	ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.	ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима.	-навођење главних информација на матерњем језику из прочитаног текста на енглеском језику -усмено и писмено препричавање краћих и дужих текстова са енглеског на матерњи језик
ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику.	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције.	ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти. ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила.	-израда пројеката и паноа -утврђивање и систематизација путем штампаног материјала (радне свеске, мини тестови, квиз) -корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика -начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала -одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом уз поштовање граматичких правила
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода).	.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.).	ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика.	-драмска игра -симулација ситуација -видео записи -обележавање празника држава у којима је енглески језик службени

3.3.3. МАТЕМАТИКА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \cdot x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика m/n ($m \leq n \leq 10$) Упоредивање разломака са једнаким именицима. Децимални запис броја са једном	136	- оспособљавање ученика да прочитају, запишу и упореде бројеве прве хиљаде и прикажу их на бројевној правој; - упознавање римских цифара (D, M) и принципа читања и писања бројева до 1000; - савладавање сабирања, одузимања, множења и дељења бројева до 1000; - оспособљавање ученика да одреде вредност израза са највише три операције; - уочавање зависност резултата од промене компонената операције; - одређивање десетице и стотине најближе датом броју; - решавање једначина са једном рачунском операцијом; - одређивање и записивање скупа решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - оспособљавање за успешно решавање проблемских задатака; - упознавање и правилно записивање разломака облика m/n ($m \leq n \leq 10$); - упоређивање разломака са једнаким именицима; - оспособљавање за математичко резонување и доношење закључака; - примена математичких знања и вештина.	- прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено (до 1000); □ - подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; - процени вредност израза са једном рачунском операцијом; - израчуна вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; - одреди десетице и стотине најближе датом броју; □ - реши једначину са једном рачунском операцијом; - одреди и запише скуп решења неједначине са сабирањем и одузимањем; - реши проблемски задатак користећи бројевни израз или једначину; - уочи делове целине и запише разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$); - упореди разломке облика m/n са једнаким именицима; - резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; - уочи и речима опише	- усмено излагање, разговор, рад на тексту - илустративно-демонстративне методе, интерактивно-кооперативне методе, метода писаних радова, метода решавања проблема - учење кроз игру - продуктивно вежбање - практична активност ученика - рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтални рад - коришћење дидактичког материјала, различитих додатних извора знања - израда домаћих задатака - петнаестоминутне вежбе, контролни задаци, математички диктат - праћење и вредновање рада и напретка ученика	активан учесник у наставном процесу; - чита, записује и упоређује бројеве прве хиљаде; - сабира, одузима, множи и дели у оквиру прве хиљаде; - израчунава вредност бројевног израза са највише три рачунске операције; - анализира, истражује, самостално закључује, повезује, систематизује, примењује стечена знања при решавању практичних и теоријских проблема; - одређује непознати број у једнакостима с једном операцијом; - одређује и записује скуп решења неједначина са сабирањем и одузимањем; - решава проблемске задатке користећи бројевни израз или једначину; - записује разломке облика m/n ($m \leq n \leq 10$); - чита и користи податке представљене табеларно или графички; - користи уџбеник, ради задатке у радној свесци; - користи едукативне апликације на Интернету и електронски материјал	Организује наставни процес (усклађује циљеве и активности, планира садржаје, методе и облике рада, припрема дидактички материјал). - Реализује наставни процес (ствара прилике за учење, осмишљава активност ученика, даје упутства и пружа помоћ). - Мотивише ученике да самостално закључују. - Подстиче интелектуалне активности ученика - Подстиче демократску атмосферу у одељењу. - Процењује ефикасност учења и прилагођава учење специфичним потребама и могућностима ученика.

	децималом.			правило за настајање бројевног низа; □ -чита и користи податке представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм);			
ГЕОМЕТРИЈА	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова. Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи	32	- оспособљавање ученика да цртају паралелне и нормалне праве, правоугаоник, квадрат и да конструишу троугао и круг; - уочавање и именовање елемената угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - уочавање и анализирање основних својстава геометријских фигура; - одређивање обима правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи; - оспособљавање ученика да користе геометријски прибор и софтверске алате за цртање; - неговање прецизности, уредности и истрајности у раду.	- црта паралелне и нормалне праве, правоугаоник и квадрат; - конструише троугао и круг; - именује елементе угла, правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - разликује врсте углова и троуглова; □ -одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - опише особине правоугаоника и квадрата; - преслика геометријску фигуру у квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање;	- демонстрација, илустровање, усмено излагање, разговор - игровне активности, експерименталне методе, практична активност ученика - интерактивно-кооперативне методе - метода графичких радова - рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтални рад - коришћење едукативних апликација, модела геометријских тела, различитих додатних извора знања; - израда домаћих задатака - петнаестоминутне вежбе, контролни задаци, математички диктат	- посматра, опажа, препознаје, описује, разликује, именује, упоређује, црта, боји, процењује, усваја знања, повезује, уопштава, анализира, систематизује; - конструише троугао и круг; - одређује обим правоугаоника, квадрата и троугла, применом обрасца; - прави моделе, склапа и раставља фигуре, доцртава, пресликава, издваја, открива, доноси закључке. - користи уџбеник и друге изворе знања, ради задатке у радној свесци; - користи софтверске алате за цртање и апликације које развијају логичко-комбинаторно размишљање	- Креира и води наставни процес уз примену савремених метода и облика рада. - Дискутује са ученицима, мотивише их и усмерава њихове активности. - Негује и прати стваралачко-истраживачки рад ученика. - Подржава и подстиче развој позитивних особина ученикове личности (тачности, уредности, прецизности, истрајности, поступности у раду). - Прати и вреднује рад ученика.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунда). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	12	- упознавање јединица за мерење масе и запремине течности; - упознавање нових јединица за мерење времена (деценија, век, секунда) и јединица за мерење дужине (милиметар, километар); - оспособљавање ученика да мере површину геометријских фигура задатом мером; - примена стечених знања за решавање практичних задатака;	- чита, упоређује и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; - упоређује величине (дужина, маса, запремина течности и време); - резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; - измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); - примењује концепт	- демонстрација, усмено излагање, разговор, игра; - метода графичких радова, практичан рад ученика; - учење кроз игру; - рад у пару, групни рад, индивидуални рад, фронтални рад	- чита, упоређује и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; - процењује и мери различите предмете из окружења; - повезује и примењује стечена знања; - користи уџбеник и друге изворе знања, ради задатке у радној свесци; - користи едукативне апликације и електронски материјал.	- Ствара наставне ситуације за учење. - Води и усмерава активности ученика. - Повезује ученикова знања са ваншколским активностима. - Подржава и подстиче развој дејих интересовања. - Прати ефекте сопственог рада, истражује нове могућности унапређивања

			-неговање прецизности и тачности у раду.	мерања у једноставним реалним ситуацијама.			сопственог рада. -Води наставну документацију.
--	--	--	--	--	--	--	---

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
БРОЈЕВИ	1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датом бројевној полуправој 1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1MA.1.1.3. множи и дели са и без остатка (у оквиру прве хиљаде) 1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине 1MA.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине 1MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама	1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину најближу датом броју 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције 1MA.2.1.5. уме да решава једначине 1MA.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке 1MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама	1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1MA.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом 1MA.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b \leq 10$, $a < b$)	-презентација наставних садржаја -решавање разноврсних практичних и теоријских проблема; -комуникација математичким језиком; -утврђивање и систематизација путем штампаног материјала, електронског материјала наставних листића, задатака у радној свесци и дигиталном уџбенику; - примена стечених знања при решавању текстуалних задатака; -корелација са другим наставним предметима; -учење путем откривања; -игровне активности; -математички квиз; -рад у пару, групни рад, рад на диференцираним задацима
ГЕОМЕТРИЈА	1MA.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1MA.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица	1MA.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни 1MA.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1MA.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама	1MA.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника	-презентација наставних садржаја; -именовање научених појмова; - интерактивно учење; -математички диктат; -утврђивање и систематизација наставних садржаја путем штампаног материјала, електронског материјала, наставних листића, задатака у радној свесци и дигиталном уџбенику;
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1MA.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.1.2.4. користи поступак мерења	1MA.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине 1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним	1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама	-презентација наставних садржаја; -учење путем откривања; -процењивање и мерење различитих предмета у окружењу; - претварање јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена ;

	површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 1MA.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t) 1MA.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме	ситуацијама 1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање 1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке	1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе	-учење кроз игру; -читање и записивање времена са часовника; -решавање проблемских задатака са рачунањем времена; -примена математичких знања и вештина; -утврђивање и систематизација наставних садржаја путем штампаног материјала, електронског материјала, наставних листића, задатака у дигиталном уџбенику и радној свесци; -рад у пару, групни рад, рад на диференцираним задацима.
--	---	---	--	---

3.3.4. ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ наставе и учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Природа, човек, друштво	-Облици рељефа: узвишења (подножје, стране, обронци, врх), равнице и удубљења. Рељеф у мом крају. -Површинске воде: река и њене притоке (лева и десна обала); бара и језеро. Површинске воде у мом краја. -Групе људи: становници и народи краја (права и обавезе; обичаји; суживот). -Производне и непроизводне делатности и њихова међузависност. -Село и град, њихова повезаност, зависност и међуусловљеност. -Значај и улога саобраћаја. -Путнички, теретни и информациони саобраћај. -Безбедно понашање ученика на саобраћајницама у крају. Опрема за безбедну вожњу ролера, тротинета и бицикла. -Течно, гасовито и чврсто стање воде. Кружење воде у природи. -Промене при загревању и хлађењу	32	Упознати крај у којем живе са свим природним одликама и лепотама (облицима рељефа, водама, биљним и животињским светом); Проширити знања о правима и обавезама становника краја у којем живе; Упознати производне и непроизводне делатности којима се баве становници краја; Упознати врсте саобраћаја у нашем крају; Проширити знања о особинама воде и	-идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају; – одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају; – илуструје примерима како рељеф и површинске воде утичу на живот људи у крају; – примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права, обавезе и различитости међу људима; – повеже различита занимања и делатности са потребама људи у крају у коме живи; – повеже врсте и значај саобраћаја у свом крају са потребама људи; – примени правила	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна -експериментална -истраживачки рад -практичан рад	-посматра -описује -испољава -групише -упоређује -именује -процењује -игра се	-усмерава -подстиче -мотивише -координира -ствара ситуацију -дискутује -прати и вреднује напредовање ученика

	ваздуха (промена температуре, запремина и кретање ваздуха). -Мерење температуре воде, ваздуха и тела. Услови за живот, ланац исхране и међусобни утицаји у животним стаништима животних заједницама • Копнене животне заједнице: шуме, ливаде и пашњаци; • Водене животне заједнице: баре, језера и реке. -Култивисане животне заједнице: воћњаци, поврњаци, њиве и паркови. -Значај и заштита земљишта и копнених животних заједница. -Значај и заштита вода и водених животних заједница. -Животне заједнице у мом крају и човеков однос према њима. -Начини преношења и мере заштите од заразних болести (грип, заразна жутица, варичеле) и болести које преносе животиње (крпељи, вашке).		ваздуха, мерењу температуре истих и усвојити знања о кружењу воде у природи	безбедног понашања у саобраћају; – разликује чврсто, течно и гасовито стање воде у природи и свакодневном животу; – повеже температурне промене са променама запремине и кретања ваздуха; – очита вредности температуре воде, ваздуха и тела помоћу термометра; – прикаже везе међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране; – илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека према животној средини; – примени поступке (мере) заштите од заразних болести;			
Оријентација у простору и времену	- Главне стране света. -Умањено приказивање објеката и приказивање из „птичије“перспективе. - План насеља. - Географска карта Републике Србије: картографске боје, картографски знаци). - Мој крај на географској карти Републике Србије. -Временске одреднице (датум, година, деценија и век).	9	-да ученици науче: главне стране света, шта је план насеља, умањено приказивање објеката; -да усвоје и науче картографске боје и знаке и да се помоћу њих сналазе на карти Србије; -да умеју да пронађу свој крај на географској карти Србије; -да умеју да се сналазе у времену-проширивање знања.	-се оријентише у простору помоћу компаса и оријентира из природе/окружења; – опише пут којим се може стићи од једне до друге тачке помоћу плана насеља; – идентификује географске објекте у свом крају користећи географску карту Републике Србије; -користи временске одреднице (година, деценија, век) у свакодневним ситуацијама и приликом описивања догађаја из прошлости;	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна - експериментална -истраживачки рад -практичан рад	-групише -описује -препознаје -именује -упоређује -процењује	-подстиче -мотивише -сугерише -усмерава -координира -ствара ситуацију -прати и вреднује напредовање ученика
Прошлост	-Историјски извори (материјални, писани и усмени). -Садашњост, прошлост, будућност: догађаји, људи и промене у мом крају. - Породична прошлост (преци и потомци) и знаменити људи краја. -Начин живота данас и у прошлости – занимања, одевање, исхрана, дечије игре.	7	-да ученици упознају прошлост свога краја из различитих историјских извора, кроз догађаје и људе; -да самостално покушају да сазнају које су то знамените	-прикупи и представи податке о прошлости породице и краја; – представи резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, Power Point презентацијом и/или цртежом	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна	-посматрање -описивање -упоређивање -закључивање -истраживање	-подстиче -мотивише -усмерава -илуструје -демонстрира -прати,процењује и вреднује напредовање ученика

			личности нашег краја и по чему; -да сазнају о начину живота људи у прошлости, занимањима којима су се бавили и сл.	и др);	- експериментална -истраживачки рад -практичан рад		
Материјали	-Промене материјала: повратне (истезање, савијање, ширење/скупљање; испаравање, кондензовање, топљење/очвршћавање) и неповратне (сагоревање, рђање). -Сличности и разлике међу течностима -Вода и друге течности као растварачи. -Зависност брзине растварања од уситњености материјала, температуре течности и мешања. -Топлотна проводљивост материјала. - Ваздух као топлотни изолатор уприроди и свакодневном животу -Значај рециклаже. Разврставање отпада од пластике, стакла, папира, метала. -Рационална потрошња. Међусобни утицај човека и окружења, утицај на здравље и живот кроз правила понашања који доприносе одрживом развоју.	12	-да уочавају промене материјала (повратне и неповратне); -значај воде као растварача материја и шта утиче на брзину растварања; -да ученици увиде значај и улогу човека у очувању природе и окружења уопште и утицају загађености природе на здравље људи.	-разликује повратне и неповратне промене материјала; -уочи сличности и разлике међу течностима – тече, променљивост облика; провидност, боја, густина; – одабере материјале који по топлотној проводљивости највише одговарају употреби у свакодневном животу; – објасни како рециклажа помаже очувању природе; – изведе једноставне огледе/експерименте и повеже резултат са објашњењем/закључком; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – повеже резултате рада са уложеним трудом.	Примена наставних метода: -дијалогска -демонстративна -Интерактивна -амбијетална настава -илустративна - експериментална -истраживачки рад -практичан рад	-посматра -описује -уочава -истражује - експерименти -истражује у простору и времену -илуструје	-подстиче -мотивише -демонстрира -илуструје -прати, процењује и вреднује напредовање ученика
Кретање	- Кретање тела по путањи (правилнијско и криволинијско). -Утицај јачине деловања на пређено растојање тела. -Дејство Земљине теже – падање тела. Утицај облика тела на брзину падања. -Извори светлости (природни и вештачки). Како настаје сенка – облик и величина сенке. -Кретање производи звук: треперење затегнуте жице, гласних жица; различити звуци у природи. -Звук као информација. Заштита од буке.	12	-да ученици упознају и разликују врсте кретања тела; -да схвате појам Земљине теже и њеног утицаја на падање тела; -да упознају изворе светлости и настајање сенке; -како настаје звук, добре и лоше стране звукова.	-повеже јачину деловања на тело са његовим пређеним растојањем; – доводи у везу брзину падања тела са његовим обликом; – разликује природне и вештачке изворе светлости; – повеже промену величине и положаја сенке са променом положаја извора светлости; – повеже промену јачине звука са променом удаљености од његовог извора;	-дијалогска -кооперативна -партиципативна -експериментална	-посматра -описује -уочава -истражује - експерименти -групише	-организује -подстиче -мотивише -усмерава -дискутује -прати и вреднује -процењује и вреднује напредовање ученика

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Природа, човек, друштво	1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада; 1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима. 1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе. 1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови; 1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу; 1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу. 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите; 1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља	1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима; 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота живих бића у станишт 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини. 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама. 1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности.	1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима; 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују.	-истражује -описује -препознаје -именује -слуша -упоређује -изводи закључке -учи са разумевањем -повезује -уочава разлике -уме да примени стечена знања у одређеној ситуацији
Оријентација у простору и времену	1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти; 1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век;	1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља; 1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода. 1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена.		-демонстрира ситуацију -сналази се на географској карти -користи ленту времена за оријентацију у времену
Прошлост	1ПД. 1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости. 1ПД. 1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости. 1ПД. 1.6.6.зна шта су историјски извори и именује их.	1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад.		-истражује -проналази податке презентује пронађене информације
Материјали	1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност; 1ПД. 1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловање воде и ваздуха.	1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава. 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису. 1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материја одређује њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу. 1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала	1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу.	-уочава -открива -разликује -испитује -истражује -врши експерименте
Кретање		1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела; 1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски		-истражује -води белешке -врши експерименте -изводи закључке

3.3.5. ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења **ликовне културе** је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
МАТЕРИЈАЛИ	Својства материјала. Својства материјала за ликовно обликовање – тврдоћа, еластичност, растворљивост или постојаност (промене у току сушења, у контакту са светлошћу, у контакту са различитим супстанцама и подлогама...), материјали који могу да се користе као алатке (пера, крзно, длака, лишће, дрвца...). Изглед материјала – основне и изведене боје, природне и створене текстуре. Технике. Однос материјала, ликовне технике и идеје. Производи уметничких заната (накит, уметничке лутке, шешири, таписерије, ћилими, осликани текстил, собне светиљке и сенила, грнчарија, дуборез, гравуре...). Значај рециклирања, уметничка рециклажа.	29	- опажање и схватање кретања у простору - опажање облика у кретању - развијање стваралачке имажинације	- поштује инструкције за припремање, коришћење, одржавање и одлагање материјала и прибора; - повеже уметничко занимање и уметнички занат са одговарајућим продуктом; - преобликује, самостално или у сарадњи са другима, амбалажу и предмете за рециклажу мењајући им употребну функцију; - изрази своје доживљаје, емоције, имажинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; - разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити	Амбијентално учење Учење кроз игру Цртање и сликање -опажање кретања (лишћа на дрвећу- бреза, платан, шљива, храст и све што чини њихово окружење у природи), а као супротност кретању, треба их наводити да опажају статичне облике у природи, на пример кућу... Комбинована техника, цртачке и сликарске технике. Папир, маказе, дрвени штапићи, лепак, канап, конац, конструкција старих кишобрана	-у- изражава мимиком и/или телом различита расположења, покрете и кретања; - упоређује свој и туђ естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела	Планира Организује Реализује Презентује Показује Бира садржаје, методе и технике , наставне објекте и средства Објашњава
Споразумевање	- Говор тела. Поглед, израз лица, држање тела, гест и кретање, однос вербалне и невербалне комуникације. Тумачење визуелних информација. Визуелне карактеристике биљака и животиња, знаци, симболи, униформе, заставе, ношње... Пейзаж, портрет, аутопортрет. Слика, текст, звук. Кратки анимирани филмови, рекламе, билборди... Лепо	19	- стицање искуства о дејству светлости на карактер облика - упознају и уочавају појаву светлости и сенке која их прати	- изрази своје доживљаје, емоције, имажинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; - користи одабране податке и информације као подстицај за стваралачки рад; - протумачи једноставне визуелне информације и поруке из свакодневног живота; - укаже на сличности и	Игра светла и сенке -дидактичка средства- графоскоп, репродукције уметничких дела или фотокопије неких објеката Комбинована техника, цртачке технике, сликарске и вајарске технике	- повезује уметничко занимање и одговарајуће продукте; - пружи основне информације о одабраном музеју; - разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. -	усмерава , наводи -ствара ситуацију - сугерише, подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - развија кооперативност

	писање – плакат, позивнице, честитке			разлике које опажа у уметничким делима и традицији различитих народа; – изрази одабране садржаје изразом лица, положајем тела, покретима или кретањем; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.			
КОМПОЗИЦИЈА	Композиција. Дводимензионалне и тродимензионалне композиције, организација композиције, равнотежа. Орнамент. Традиционална и савремена употреба орнамената, симетрија	12	- ликовно учење у формирању сценског израза - безбедно и примерено користе алатке и материјал за ликовно изражавање	– распореди облике, боје, линије и/или текстуре креирајући оригиналне композиције; – изрази своје доживљаје, емоције, имажинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити.	Посматрање; Опажање; Уочавање Учење кроз игру -разговори о опажању и препознавању карактеристика разних амбијената- амбијент учионице, аутобуске станице, улице, породичне куће, музеја Цртачке, сликарске, вајарске, комбиноване технике	- посматрање - уочавање - прављење - процењивање	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -развија кооперативност
ПРОСТОР	Облици у простору. Непокретни објекти у отвореном и затвореном простору (споменици, уметничка дела, експонати и др.). Композиција у простору – поставка изложбе, уређење просторије, уређење школе, уређење околине у локалној заједници. Оптичке илузије на дводимензионалној подлози, специјални ефекти на сцени, у филмовима, игрицама и др. Кретање. Покрет и кретање у природи, окружењу и уметничким делима.	12	- развијати навику лепог писања - развијати осетљивост за лепо писање (ћирилична и латинична палеографија)	– разговара са вршњацима о доживљају простора, дизајна, уметничких и ученичких радова, уважавајући различитости; – учествује у обликовању и уређењу простора у школи, код куће или у окружењу; – изрази своје доживљаје, емоције, имажинацију и запажања одабраним материјалом, прибором и техникама; – разматра, у групи, шта и како је учио/ла и где та знања може применити. -	Повлачење уских, кривих линија, повлачење широких, правих и кривих линија. Повезивање слова у речи. Повлачење уских, косих, правих и положених линија; повлачење широких, косих, правих и положених линија; повлачење отворених и затворених линија; Писање латиничких слова, упоредо са учењем латинице на часовима матерњег језика. Писање ћириличких слова. -столарске оловке, обичне графитне оловке са ознаком "Б" пљоснато заострене; штапићи од сладоледа такође пљоснато заострени; воштани пастел, такође пљоснато заострен, метално перо и туш или пенкало	- писање - упоређивање - процењивање	усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -подстиче -дискутује -анализира -мотивише

3.3.6. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ учења **Музичке културе** је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Слушање музике	Композиције различитог карактера и елементи музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.	7	-Развијање пажње и способности активног слушања музике. -Препознавање и разликовање музичких инструмената, степена јачине звука, различитог темпа, трајања и висине. -Упознавање музичких дела уметничког и народног стваралаштва. -Упознавање са правилима понашања (музичким бонтоном) при слушању музике. -Развијање интересовања, естетске осетљивости и креативности. - Развијање комуникацијских вештина. -Неговање љубави према музичкој уметности.	– опише своја осећања у вези са слушањем музике; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – поштује договорена правила понашања при слушању музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације.	Демонстрационо и аналитичко слушање вокално-инструменталних композиција, народних песама, музичких прича и филмске музике -Усмено излагање, објашњавање -Разговор о слушаним композицијама -Рад у групама и у пару -Игровне активности	- Слушају вокално-инструменталне композиције за децу и кратке инструменталне композиције, музичке приче, народне песме и игре. - Уочавају боју различитих певачких гласова, инструмената и музичке изражајне елементе у слушаним композицијама. -Препознају музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу.	-Планира и реализује наставне садржаје. - Користи средства и методе поштујући дећа интересовања. -Организује глобално и селективно слушање музике. - Ствара динамичну и ведру атмосферу на часу; подстиче ученике на пажљиво слушање музике. -Мотивише ученике да самостално заључују. - Регулише социјалне односе у одељењу.
Извођење музике	Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од ха до це ² .	26	- Упознавање музичке традиције свог и других народа, -Синхронизација покрета тела са песмом кроз музичке и дидактичке игре. -Упознавање елемената музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова	– примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху и са нотог текста песме различитог садржаја и расположења; – повезује почетне тонове песама – модела и једноставних наменских песама са	-Певање песама различитог садржаја и расположења. -Организовање музичких и дидактичких игара. - Демонстрација -Усмено излагање	- Изговарају бројалице у ритму, уз покрет. -Певају песме по слуху различитог садржаја и карактера. -Певају песме из нотог текста. - Свирају по слуху и из нотог текста ритмичку и мелодијску	- Мотивише и подстиче ученике на рад, развија креативност и истрајност у раду. -Ствара динамичну, ведру и радну атмосферу на часу. -Врши одабир предложених

	Певање и свирање песама из нотног текста. Дејји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима. Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дејјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дејјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од ce^1 до ge^1). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. Јединица бројања. Тактирање у 2/4 такту.		(половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту 2/4. -Подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, истраживање и стварање звука). -Упознавање са правилима понашања (музичким бонтоном) при извођењу музике. - Подстицање ученика на активно учешће на часу који треба да се одвија у ведрој и радној атмосфери. -Неговање сарадничких односа.	тонском висином; – комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет – свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе – поштује договорена правила понашања при извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.	-Учење кроз игру -Свирање на дејјим инструментима -Музичка драматизација - Рад у групама и у пару, заједничко музицирање - Коришћење различитих додатних извора	пратњу. - Певају и изводе дидактичке музичке игре. -Препознају и разликују инструменте по боји звука. -Усвајају музички речник и музичко писмо. -Свирају инструменталне аранжмане на дејјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. -Користе дигитални уџбеник и друге изворе знања. -Учествују у школским приредбама и манифестацијама	песама и композиција. -Повезује садржаје песама са садржајима осталих наставних предмета. -Активан учесник наставног процеса, партнер у интерактивном односу ученик-наставник. -Даје благовремене повратне информације, одређује моделе понашања. -Развија дух заједништва кроз рад у групама. -Прати и вреднује активности ученика.
Музичко стваралаштво	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).	3	- Развијање и подстицање стваралачких могућности музичког изражавања ученика. - Развијање стваралачке маште код ученика. Оспособљавање ученика да изражавају своје мисли и осећања кроз музику. - Неговање колективног музицирања и социјализација ученика.	– осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају.	-Објашњавање и усмено излагање -Дијалог - Креирање једноставне музичке пратње - Заједничко музицирање -Повезивање прича и песама (текста) са музиком -Игровне активности	-Стварају једноставну ритмичку и мелодијску пратњу. - Креирају дијалоге помоћу дејјих инструмената. -Стварају звучне приче од музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација на краћи литерарни текст -Илуструју научене песме и непознате композиције.	-Смишља и креира једноставну пратњу за бројалице или песме и прави аранжмане. - Мотивише и подстиче ученике на рад, развија сарадњу код ученика кроз заједничко музицирање. -Развија код ученика креативност, маштовитост и истрајност у раду.

3.3.7. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ наставе и учења предмета *физичко и здравствено васпитање* је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	-Вежбе за развој снаге са и без реквизита. -Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита. -Вежбе за развој аеробне издржљивости. -Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. -Вежбе за развој координације. -Примена националне батерије тестота за праћење физичког развоја и моторичких способности.	23	-Подстицати и развијати снагу, покретљивост, издржљивост, брзину и координацију покрета. -Подстицати раст, развој и правилно држање тела.	-примени једноставне, двоставне опште припремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; -одржава равнотежу у различитим кретањима; -коригује сопствено држање тела на основу савета наставника; -правилно држи тело; -правилно подиже, носи и спушта терет; -користи терминологију вежбања; -поштује правила понашања на вежбалиштима; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; -правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; -препозна здравствено стање када не треба да вежба; -препозна лепоту покрета у вежбању; -се придржава правила вежбања.	-без реквизита и са реквизитима; -на справама и уз помоћ справа; -трчање; -елементарне игре; -извођење координационих вежби у различитом ритму и у променљивим условима; -једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја; -штафетне игре; -извођење вежби максималном брзином.	Извођење вежби за развој физичких способности, учествовање у штафетним играма.	-демонстрира; -подстиче; -објашњава; -мотивише.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	-Техника трчања. -Истрајно трчање. -Скок удаљ згрчком техником. -Бацање лоптице из залета. -Скок увис прекорачном техником.	74	-Вешто изводити једноставне форме кретања и примењивати у играма. -Развијати и усавршавати моторичке способности, координацију, глпкост и експлозивну снагу. -СТИЦАТИ, УСАВРШАВАТИ И	-примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); -правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; -комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном	-демонстрација и увежбавање: ходања на различите начине, увежбавање трчања преко препрека, организовање елементарних	-Извођење вежби за развој физичких способности. -Учествовање у играма са коришћењем научених облика ходања и трчања.	-организује; -демонстрира вежбе; -прати ток рада; -указује на грешке; -ствара пријатну радну атмосферу;

	-Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. -Прескоци и скокови. -Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе променама висова и упора. -Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. -Између четири ватре. -Мини рукомет. -Футсал- „мали фудбал“. -Плес и ритмика. -Вежбе са вијачом. -Вежбе са лоптом. -Народно коло „Савила се бела лоза винова“. -Народно коло из краја у којем се школа налази. -Прилагођавање на водену средину и основна обука пливања. -Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.		примењивати моторичка умења бацања, хватања, додавања и вођења лопте. -Развијати дечију мускулатуру. -Неговати упорност, издржљивост, општу спремност и сналажљивост. -Повећати зглобну покретљивост. -Проширивати кретно искуство колутањем. -Побољшати оријентацију у простору. -Вешто изводити форме кретања са посебним задатком. -Развијати спретност, снагу мишића ногу, издржљивост. -Да ученици поштују правила игре. -Развијати смисао за ритмичко естетско кретно стваралаштво. -Подстицати и развијати такмичарски дух.	животу; -одржава равнотежу у различитим кретањима; -коригује сопствено држање тела на основу савета наставника; -правилно држи тело; -правилно подиже, носи и спушта терет; -изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; -изведе дечји и народни плес; -користи терминологију вежбања; -правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима; -препозна лепоту покрета у вежбању; -се придржава правила вежбања; -Да ученици споствена и туђа постигнућа у вежбању.	игара са наученим облицима ходања и трчања, скакања и прескакања, технике скока увис и скока удаљ, прескакања дуге вијаче, бацања лоптица, вођења и додавања лопте, правилног извођења вежби, равнотеже вежбама на тлу, клупи и ниској греди, темпа и динамике уз плесак и музичку пратњу, играња народних игара и кола; -организовати одељенско такмичење уз подстицање такмичарског духа	-Извођење различитих поскока, скакања и прескакања. -Учествовање у елементарним играма са вођењем и додавањем лопте и гађањем у циљ. -Пузање, пењање, провлачење и спуштање. -Изводи различите вежбе на тлу. -Изводи различите вежбе за равнотежу. -Изводи вежбе користећи реквизите. -Учествује у полигонима са коришћењем усвојених облика кретања.	-подстиче; -помаже ученицима приликом извођења вежби; -организује такмичења између група у одељењу; -врши одабир реквизита; -организује елементарне игре са одговарајућим реквизитима; -даје упутства и објашњава правила; -подстиче такмичарски дух; -прати и вреднује рад.
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	-Основна правила: Између четири ватре, Мини рукомета и Футсала. -Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). -Чување и одржавање материјалних добара. -Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. -„Ферплеј“ (навијање, победа, пораз).	11	-Научити основну терминологију вежбања -Научити и усвојити мере безбедности током вежбања -Научити да прихвате сопствену победу и пораз. -Да упознају своје тело -Да уочавају промене у расту -Да увиде потребу одржавања личне хигијене и хигијене простора у коме бораве -Да увиде значај правилне и разноврсне исхране -Да науче правила понашања за столом	-поштује правила понашања на вежбалиштима; -поштује мере безбедности током вежбања; -одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; -примени правила игре; -навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; -прихвата победу и пораз као саставни део игре и такмичења; -уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања и у другим ситуацијама; -прати промене у тежини и висини код себе и других; -препознаје здравствено стање када не треба да	-усвајањем основних термина -постављањем правила игара -разговором -изношењем мишљења и искустава. -објашњавањем -дискусијом -презентацијом -посета Дому здравља	-Извођење вежби за развој физичких способности уз коришћење основних термина у вежбању, уз поштовање правила за безбедно вежбање. -Поштују правила игара и без сукоба прихватају резултат, тј пораз или победу. -Упознаје своје тело -Користи своја	-Уводи ученике у коришћење термина који се односе на вежбање. -Упознаје са мерама безбедног вежбања. -Указује на потребу чувања својих и туђих ствари. -Демонстрира. -Објашњава. -Подстиче. -Указује.

	-Породица и вежбање. -Вежбање као део дневних активности. -Моје срце- пулс. -Дисање и вежбање. -Хигијена простора за вежбање. -Значај воћа и поврћа у исхрани. -Значај воде за организам и вежбање. -Поступање у случају повреде.			вежба; -примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања и другим животним ситуацијама; -уредно одржава простор у коме живи и борави; -користи здраве намирнице у исхрани; -повезује различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; -се придржава правила вежбања; -вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању.		чула -Одржава личну хигијену, хигијену простора у ком живи и борави -Прихвата предлоге за правилан избор животних намирница	
--	--	--	--	---	--	---	--

3.4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

3.4.1. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ЉУДСКА ПРАВА Сви различити, а сви равноправни	Различитост Живот у заједници у којој би сви људи били исти (по полу, узрасту, вери, националности, образовању, интересовању). Различитост као богатство једне друштвене заједнице.Отвореност и затвореност за различитости.Различитости у нашој локалној заједници. Равноправност мушкараца и жена Уважавање разлика уз једнака права, одговорности и могућности. Дечаци и девојчице – сличности и разлике, иста права и могућности. Осетљиве друштвене групе Групе којима је услед специфичних разлика потребна додатна подршка како би имале исте шансе и могле равноправно да се укључе у живот заједнице и остваре своје потребе и права. Стереотипи и предрасуде Упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога (сви дечаци су,	9	- подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно – учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва -Упознавање локалне средине,осетљивих друштвених група и дискриминације.	својим понашањем показује да прихвата различитост других; – препознаје у свом окружењу примере неједнаког поступања према некој особи или групи на основу неког њиховог личног својства; – се понаша на начин који уважава сопствене и туђе потребе, права и осећања у свакодневним ситуацијама; – препознаје примере солидарности у свом окружењу, причама, филмовима; – укаже вршњацима на особе или групе у свом окружењу којима	изражавање осећања речима и цртежом -пано, плакат -игре симулације -дискусија -слике, текстови -презентације	Изношење својих осећања, потреба, мишљења и слушање, разумевање и уважавање туђих осећања, потреба, ставова и мишљења -Дискутовање, израда плаката, анализирање, бележење, истраживање, излагање, размењивање, закључивање	Излаже тематске целине, упознаје ученике са методама и техникама које се користе у настави грађанског васпитања. -Помаже ученицима да препознају своја осећања и потребе. -Помаже ученицима да стекну самопоуздање -Охрабрује ученике да изразе своја искуства, учи их да артикулишу

	све девојчице су, сви Роми су). Негативно мишљење појединаца о некоме ко се не познаје довољно. Стереотипи и предрасуде као основ за дискриминацију. Дискриминација Неједнако поступање према особи или некој групи на основу неког њиховог личног својства (пол, узраст, вера, националност, образовање, инвалидитет), што за последицу има нарушавање њихових права и достојанства. Једнако поступање према неједнакима као вид дискриминације. Етикетирање, ружни надимци као вид дискриминације.			је потребна помоћ и подршка; – објасни разлику између саосећања, солидарности и сажаљења на датом примеру; – укаже на упрошћено, поједностављено, генерализовано и најчешће нетачно приказивање некога на приказаним примерима;			своје жеље и захтеве -Подстиче развој оних стилова понашања којима се штите дечја/људска права.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Ја и други у локалној заједници	Локална заједница Место где грађани задовољавају највећи број својих потреба и остварују највећи број својих права. Потребе и права које деца задовољавају у локалној заједници – за образовањем, здравственом заштитом, одмором, играм, учествовањем у спортским, кулурним и уметничким активностима. Комуналне услуге Услуге од општег интереса за све грађане локалне заједнице – вода, превоз, путеви, паркинг, отпад, осветљење, паркови, пијаци, димничари. Институције и организације Локалне заједнице у области образовања, културе, здравља, спорта и рекреације, очувања околине, безбедности, верске организације. Активности и допринос удружења грађана у локалној заједници. Наша локална заједницаБрига наше локалне заједнице о потребама и правима својих грађана,. Брига наше локалне заједнице о деци различитих својстава (пол, узраст, сиромаштво, здравље).Доступност садржаја у нашем окружењу слепим или глувим особама, родитељима са дечијим колицима или особама у инвалидским колицима (пешачки прелази, школа, дом здравља, продавница, превоз).Брига деце о својој локалној заједници, потрошњи	10	- подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва	-наведе неколико институција у свом окружењу које брину о потребама и правима грађана, посебно деце; – наведе шта би волео да има у својој локалној заједници што сада недостаје; – тражи помоћ у ситуацијама кршења својих или туђих права; – наведе једно удружење грађана у свом окружењу и опише чиме се бави; – опише на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници;	-дискусија -пано, плакат, постер -игра улога -презентација -штампани материјал	Договарање, анализирање, преговарање, прављење плаката, дискутовање, аргументовање, одлучивање, решавање проблема, закључивање; -Уважавање различитости и особености	Дискутује са ученицима, подстиче стилове понашања којима се јачају демократски односи у одељењу;- Развија и негује толеранцију, поштење, одговорност и солидарност. - Развија код ученика дух заједништва кроз рад у групама и у одељењу.

	воде, пружање помоћи онима којима је то потребно. Удружење грађана у нашем окружењу некад и сад.						
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Снага узајамне помоћи	Солидарност Потреба узајамне бриге и одговорности међу људима. Лажна солидарност. Разлика између саосећања, сажаљења и солидарности. Примери акција солидарности у нашој локалној заједници (мобе, добровољно давање крви и хуманитарне акције за лечење болесних, СМС акције прикупљања новца). Ситуације у којима свакоме може бити потребна помоћ (болест, сиромаштво, ратови, поплаве, земљотреси, пожари, миграције). Медији као подршка солидарности. Волонтирање Добровољно ангажовање појединаца и група у пружању помоћи људима, животињама, биљкама. Мотиви волонтера – веровање у снагу узајамне помоћи, човекољубље и хуманост. Волонтерске акције ученика/ученица школе у локалној заједници (чишћење јавних површина, сађење биљака, помоћ старим људима, удомљавање напуштених кућних љубимаца). Активности волонтера Црвеног крста у нашој локалној заједници.	7	-упознавање на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – да пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду;	-описује на које све начине деца његових/њених година могу да брину о својој локалној заједници; – пажљиво слуша саговорника, слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – испољава заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду;	игра улога -презентација -цртежи, слике, текст -дискусија - игре симулације -пано, плакат	Дискутовање, анализирање, бележење, истраживање, размењивање; -Јасно и разговетно исказивање личних ставова. -Самостално извођење закључака.	- Упознаје ученике са техникама активног слушања као начином на који се може побољшати узајамна комуникација -Охрабрује ученике да изнесу своје мишљење и када је другачије од осталих, на начин који не вређа друге. -Развија комуникацијске вештине. -Негује разумевање и сарадњу.
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција солидарност и у локалној заједници	Планирање и извођење акције солидарности у локалној заједници Утврђивање коме је у заједници потребна помоћ. Одређивање циља акције. Припрема плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	10	- да ученици „изађу“ из школе, пронађу особе или групе којима је потребан неки вид помоћи и осмисле на који начин ће исказати своју солидарност с њима. То не морају бити велике акције, довољно је организовати да ученици наизменично посећују неку старију особу о којој нема ко да брине и доносе јој неопходне намирнице, проводе време у разговору са	-заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	-заједно са осталим ученицима учествује у проналажењу особа којима је потребна помоћ, у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	Договарање о сарадњи са вршњацима и одраслима, планирање и спровођење акције,- Истраживање, анализирање, илустровање, документовање, закључивање, извештавање, презентација, промовисање, процењивање и вредновање	Подстиче, организује и усмерава активности ученика. -Пружа подршку и охрабрење, ствара атмосферу поверења и прихватања. - Развија и одржава интересовање ученика. -Негује тимски рад. -Развија и негује

			њом, обележе рођендан и празнике или помогну око кућних послова, одласка лекару...				позитивне особине ученикове личности.
--	--	--	--	--	--	--	--

3.5. ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА КОЈИМА СЕ ОСТВАРУЈУ ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ, ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ

3.5.1. ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Циљ наставе и учења пројектне наставе за 3. разред као облик образовно-васпитног рада којим се развијају опште међупредметне компетенције уз употребу информационо-комуникационих технологија. Усмерена је на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства

Етапе пројектне активности	Задаци етапа	Исходи по завршеној теми- ученик ће да:	Методе наставе и учења	Активности ученика	Активности наставника
ЦИЉАНА ЕТАПА	Одрђивање циљева, формирање радних група	функционално повезивање знања, вештина и искустава и мотивација	Истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Разматрање предмета истраживања, добијање неопходних додатних информација, утврђивање циљева истраживања	Одређивање предмета истраживања, мотивисање ученика, помоћ у постављању циљева наставног пројекта
АНАЛИТИЧКА ЕТАПА	Анализа проблема, утврђивање извора информација, постављање задатака, редослед улога у групи	уочавање сличности и различитости ради класификовања	Истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Формулисање задатка, утврђивање извора	Изношење предлога одговарајућег извора, начин прикупљања и анализа података, корекција, одређивање улога у сагласности са очекиваним исходима
ИСТРАЖИВАЧКА ЕТАПА	Решавање постављених задатака	- правилно седи при раду за рачунаром, зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја; - правилно укључи рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и искључи рачунар; - покрене програм за рад са текстом, унесе краћи текст и сачува документ на рачунару; - користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника; - предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак.	истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза, кооперативно учење	Састављање плана рада, прикупљање информација, практично остваривање изабраних улога, испуњавање одговарајућих функција	Расподела посебно одабраних материјала сваком ученику, консултације, координација, контрола урађеног, подстицање

		Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и представе их другима.			
КОНСТРУКЦИЈСКА ЕТАПА	Анализа степена оставрености сваког задатка, конструисање пројекта	испитивање својстава и особина, веза и узрочно-последичних односа	истраживање, посматрање, учење решавањем проблема анализа и синтеза	Анализа добијених информација, комбиновање идеја и њихово уопштавање, извлачење опште идеје	Сагледавање слабости, консултације у оквиру отклањања слабости, консултације о формирању текуће документације
ПРЕЗЕНТАЦИОНА ЕТАПА	Презентација наставног пројекта	Добијене продукт учинити видљивим и представити их другима (представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...), а њихов квалитет није приоритет	демонстрација	Јавна одбрана	Организација експертизе
РЕФЛЕКСИВНО-ОЦЕЊИВАЧКА ЕТАПА	Оцена резултата наставног пројекта и процеса његове реализације	повезује резултате учења и рада са уложеним трудом	-анализа,	Процена процеса реализације, подстицај за стицање нових знања	Уопштавање рецензија и мишљења, прогностичке оцене организације и реализација пројекта
ЕВАЛУАЦИЈА	процена оставарености резултата, тешкоће у реализацији, посебни успеси, квалитет представљања и обавештавања јавности	вербално изражавање спољашњих и унутрашњих запажања	самооцењивање	Самооцена у оквиру пројектне активности	Оцењивање педагошког ефекта рада

**ДРУГИ ЦИКЛУС
ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА**

IV ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊАЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

4.1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ

- ❑ обезбеђивање добробити и подршка celovitom развоју ученика;
- ❑ обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celoviti развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- ❑ свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- ❑ развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- ❑ развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- ❑ континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- ❑ развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- ❑ пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- ❑ развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- ❑ развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- ❑ оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- ❑ развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- ❑ развијање позитивних људских вредности;
- ❑ развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- ❑ развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- ❑ развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- ❑ повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- ❑ повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

4.2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика шестог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних, као и међупредметних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма наставе и учења може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја; метода, поступака и техника наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе стара се не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и праћења и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања, разговор са колегама итд.

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датих програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

4.3. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

4.3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе и учења да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имажинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стече основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
К Њ И Ж Е В Н О С Т	Лирика: Јован Дучић „Подне“; Милан Ракић „Божур“; Владислав Петковић Дис „Међу својима“; Милутин Бојић „Плава гробница“; Десанка Максимовић „Крвава бајка“; Стеван Раичковић „После кише“; Јован Јовановић Змај „Јутутунска јухахаха“; Рабиндранат Тагоре „Папирни бродови“ Вислава Шимборска „Облаци“ Епика: Народна бајка (једна по избору); Стефан Митров Љубиша „Кањош Мацеџовић“ (одломак); Радоје Домановић „Вођа“ (одломак); Петар Кочић „Кроз међаву“; Иво Андрић „Јелена жена које нема“ (одломак); Данило Киш „Прича о печуркама“; Алфонс Доде „Последњи час“; Дневник Ане Франк (одломак); Ефраим Кишон (једна прича по избору); Афоризми (Душан Радовић и други); Драма: Бранислав Нушић „Власт“ (одломак); Вида Огњеновић „Кањош Мацеџовић“ (одломак) Научнопопуларни и информативни текстови: Михајло Пупин „Са пашњака до научењака“ (одломак); Јелена Димитријевић „Седам мора и три океана“ (одломак);	56	-обрада и анализа планираних књижевних дела (књижевни род, књижевна врста, тема, фабула, мотиви, карактеризација ликова, песничке слике, облици приповедања, стилске фигуре, стих, строфа, рима, драмска радња и сл.) Обрада нових књижевнотеоријских појмова: Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градошчија, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног дела. Хумор. Иронија. Сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис: Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку	-користи књижевне термине и појмове обрађене у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; -истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; -чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; -разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; -разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обрљену и парну риму; слободан и везани стих; рефрен; -тумачи мотиве (према њиховом садејству и контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; -локализује књижевна дела из обавезног школског програма; -разликује етапе драмске радње; -разликује аутора књижевноуметничког дела од наратора, драмског лица или лирског субјекта; -разликује облике казивања (форме приповедања); -идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију;	-дијалоска метода; -монолошка метода; -текстуална метода; -илустративно-демонстративна метода	-запажа -образлеже -аргументовано доказује -анализира -врши синтезу -упоређује -излаже -презентује -користи препоручену литературу -учествује у дискусији -размењује мишљење са другим ученицима -износи закључке -издваја битно од небитног -слуша -чита -бележи -израђује паное -исказује креативност -исказује сопствена искуства	-планира и припрема наставу -врши одабир наставних метода, облика рада и наставних средстава -израђује дидактички материјал -организује и реализује наставу -презентује објашњава и дефинише појмове -објашњава непознате и мање познате речи и појмове -подстиче усмерава -развија љубав према читању -подстиче развој индивидуалних могућности ученика -вреднује -упућује ученике на вредновање свог рада -упућује ученике на самостално проналажење информација

	Пеђа Милосављевић „Потера за пејзажима); Домаћа лектира: Епске народне песме покосовског тематског круга; Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима; Свети Сава у књижевности (избор текстова); Мирослав антић „Плави чуперак“ и „Шашава књига“ (избор); Антоан де Сент Егзипери „Мали принц“; Јован Стерија Поповић „Покондирена тиква“; Душан Ковачевић „Свемирски змај“; Дејан Алексић „Ципела на крају света“ Допунски избор лектире: Иван Тургенев „Шума и степа“; Антон Павлович Чехов „Чиновникова смрт“; Јанко Веселиновић „Хајдук Станко“ (одломак)		бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке, питалице, загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.	-анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; -уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; -разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; -критички размишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; -доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; -препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; -размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевноуметничких текстова; -прпоручи књижевно дело уз кратко образложење; -упоређи књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст			
J E 3 И K	Граматика: Грађење и основна значења глаголских облика: Футур 2, императив, потенцијал, трпни глаголски придев, гл. прилог садашњи, гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови; врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке, глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни, супротни).	62	-усвајање знања о личним и неличним глаголским облицима: футуру 2, императиву, потенцијалу, трпном глаголском придеви, глаголском придеву садашњем и глаголском прилогу прошлом; -усвајање знања о непроменљивим врстама речи: везницима, речцама, узвицима; -усвајање знања о синтагмама, њиховим врстама и саставу; -усвајање знања о логичком субјекту и сложеном глаголском предикату; -усвајање знања о напоредним односима међу реченичним члановима;	-разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби га у складу са нормом; -одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; -уочи делове именичке синтагме; -разликује граматички и логички субјекат; -разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; -препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; -идентификује врсте зависних реченица; -искаже реченични члан речју, предлошко-падежном	-дијалогска метога; -монологска метода; -текстуална метода -илустративно-демонстративна метода	-усваја и примењује граматичка и правописна правила -учи интерактивно и ради индивидуално, у пару и у групи -запажа -образлаже -аргументовано доказује -анализира -врши синтезу -упоређује -излаже -презентује -користи препоручену	-планира и припрема наставу -врши избор наставних метода, облика рада и наставних средстава -израђује дидактички материјал -објашњава граматичка правила -упоређује и повезује старо са новим градивом -подстиче ученике на

	Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. Ортоепија: Дугоулазни и дугосилазни акценат.		-усвајање знања о комуникативној и предикатској реченици; - усвајање знања о напоредним односима међу независним реченицама; -усвајање знања о врстама зависних предикаских реченица (свих 10 врста); -исказивање реченичних чланова речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; -усвајање знања о основним појмовима конгруенције; -усвајање правописних правила у вези са глаголским облицима; -усвајање интерпункцијских правила у вези са зависним реченицама; -усвајање правила за писање скраћеница и осталих правописних знакова; -развијање осећаја за разликовање дугоулазних и дугосилазних акцената	конструкцијом, синтагмом и реченицом; -примени основна правила конгруенције у реченици; -доследно примени правописну норму; -разликује дугосилазни и дугоулазни акценат		литературу -учествује у дискусији -размењује мишљење са другим ученицима -износи закључке -издваја битно од небитног -слуша -чита -бележи -израђује паное -испољава креативност	доношење закључака и на самостални рад -анализира домаће задатке -развија такмичарски дух у примени знања -повезује знања о језику са непосредном говорном праксом
J E 3 И Ч К A К У Л Т У Р A	Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.) Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у	26	-унапређење језичке културе читањем књижевних и осталих типова текстова; -уочавање разлике између књижевноуметничког и публицистичког стила; -усавршавање вештине писменог и усменог изражавања; -развијање вештине писања аргументативног текста; -уочавање разлике између техничког и сугестивног описа; -писање репортаже; -препознавање цитата и фусноте; -писање електронских порука; -разумевање и употреба фразеологизма и других устаљених израза -усавршавање вештине читања нелинеарних текстова (табела, графика и сл.)	-говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; -разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; -састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; -напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; -користи технички и сугестивни опис у изражавању; -препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; -пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; -напише електронску поруку поштујући нормативна правила; -примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.);	-дијалогска метода; -монологска метода; -текстуална метода -илустративно-демонстративна метода	-приповеда -описује -извештава -аргументује -истражује - повезује визуелне и аудитивне утиске и претаче их у описе -решава проблем -анализира -врши синтезу -изводи закључке -активно ради на унапређењу језичке културе -процењује свој напредак -увежбава изражајно читање и казивање	-подстиче и развија културу писменог и усменог изражавања -подстиче ученике на самосталан рад -анализира постигнућа ученика -вреднује постигнућа ученика -негује чистоту српског језика -објашњава грешке -усмерава и стимулише ученике

зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима, обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.			-састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); -правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима			
---	--	--	---	--	--	--

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Књижевност	CJ.1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела CJ.1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност) CJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму CJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац) CJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог, монолог CJ.1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја) CJ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик... CJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе CJ.1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничког дела	CJ.2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања CJ.2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломка, ликов, карактеристичних ситуација CJ.2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове CJ.2.4.5. препознаје и разликује стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градијација, метафора, контраст CJ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност CJ.2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог CJ.2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама	CJ.3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломка, ликов, карактеристичних тема и мотива CJ.3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело CJ.3.4.7. Изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове са другим текстовима који се обрађују у настави	-дијалогска метода -монолошка метода -текстуална метода -илустративно-демонстративна метода
Језик	CJ.1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)	CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева	CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму	-дијалогска метода -монолошка метода

	CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставнијим примерима CJ.1.3.4. препознаје врсте речи: зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнोजичку норму у вези са облицима речи CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу) CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта) CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизма који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.) CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви) CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама	CJ.2.3.3. познаје врсте речи, препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима CJ.2.3.8. препознаје значења и функције глаголских облика CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизма који се јављају у школским текстовима, као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи израза на основу њиховог састава или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)	CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица) CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези са њима) CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизма у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава	-текстуална метода -илустративно-демонстративна метода
Језичка култура	CJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста CJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима CJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге; препознаје фусноту и цитат CJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима CJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног; главно од споредног CJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл	CJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама) CJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове CJ.2.1.5. проналази, упоређује и издваја информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима) CJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика	CJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима) CJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту CJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст CJ.3.2.3. пише приказ, репортажу и расправу	-дијалогска метода -монолошка метода -текстуална метода -илустративно-демонстративна метода

4.3.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ учења енглеског језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Комуникативне функције	Садржаји програма	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	<i>The Present Simple Tense ; The Past Simple Tense ; The Past Continuous Tense; The Present Perfect Tense</i> Питања са <i>Who/ What/ Which /Where/ When/ Why...</i> Питања са препозиционим глаголима Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима (<i>go to school/by car/on foot...</i>), са основним географским појмовима Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земаљама циљне културе.	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	<i>The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense</i> за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, <i>The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense</i> за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости Поређење прилога Придеви са наставцима <i>-ed</i> и <i>-ing</i> <i>Too (adjective) to...</i> Творба и употреба прилога за начин Употреба одређеног члана код поређења придева/прилога Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима Релативне заменице <i>who, which, that, whose, where...</i> Неодређене заменице (<i>somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...</i>). Питања са <i>What...like, How, Why...</i> Негативни префикси <i>un-, im-, ir-...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>); Пасивни облик глагола у простим временима <i>What (a/an) + adjective + noun</i> <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра.	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упоређи жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Модални глаголи за изражавање предлога – <i>can/could/may/might</i> Заповедни начин <i>The Present Continuous Tense</i> за унапред договорене радње <i>Question tags</i> Индиректни предлози и савети Први кондиционал Повратне заменице (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учивости и давање	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима

		одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, ускићености)	на заједничке активности;
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – <i>can/could/may/will</i> Индијектне наредбе и молбе <i>Gerund/Infinitive</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности.	– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства;
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Први кондиционал Заповедни начин Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.	– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	<i>The Present Simple Tense</i> за изражавање сталних и уобичајених радњи <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика <i>The Present Simple Tense</i> и <i>The Present Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Нулти кондиционал Питања са препозиционим глаголима <i>Can</i> за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	<i>The Past Simple Tense</i> правилних и неправилних глагола, све употребе <i>The Past Continuous Tense</i> , све употребе Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Past Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са <i>ever, never, just, already, yet...</i> Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Present Perfect Simple Tense</i> <i>Used to</i> <i>Could</i> и <i>was/were able to</i> за изражавање способности у прошлости Питања са <i>Who/What/Which/Where/When/Why...</i> Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;
ОПИСИВАЊЕ	<i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање унапред	Слушање и читање једноставнијих	– разуме једноставније исказе који

БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	договорених/испланираних радњи <i>The Present Simple Tense</i> за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма <i>The Future Simple Tense</i> за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: <i>could/may/might</i> <i>Going to</i> за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (<i>when, after, before, as soon as...</i>) <i>Stative verbs</i> (<i>promise, believe, think, hope...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима <i>Question tags</i> <i>Will be able to</i> за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.	текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.	се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	<i>Stative verbs</i> (<i>be, want, need, have, hurt, feel, smell, taste...</i>) <i>Why don't we/you</i> + инфинитивна основа глагола. <i>Would like</i> + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких израза <i>tired of / sick of / fed up with / bored with / disappointed with/by / happy for/about / angry with / proud of / interested in...</i> <i>The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима (<i>Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple</i>) Заповедни начин; <i>Gerund/Infinitive</i> <i>too (adjective) to/(not) enough (adjective) to</i> (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>in front of, behind, between, opposite, along, above, against...</i> Предлози са глаголима кретања: <i>onto, into...</i> Предлошки изрази са именицама за означавање страна света: <i>north of, south of, to the south, to the west...</i> Придеви изведени од именица за означавање страна света: <i>western, eastern...</i> Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин Пасивни облик глагола у простим временима Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река, планина, мора, океана...) (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.	– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Заповедни начин Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе: <i>can/can't, must/mustn't, should/shouldn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to</i> Модални глаголи за изражавање вероватноће: <i>could/may/might</i> <i>Let/Make</i> + инфинитивна основа глагола Индиректне наредбе и молбе Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима	Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола,	– разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту;

	(Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	упозорења, правила понашања и обавеза.	
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	<i>That's your parents' car, isn't it?</i> <i>These are my sunglasses, aren't they?</i> Саксонски генитив са именицом у јединици и множини (правилна и неправилна множина) – <i>my friend's/ friends'/ children's books</i> Присвојне заменице <i>mine, yours...</i> Питања са <i>Whose</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't...</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.	Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Придевско-предлошке фразе – <i>interested in, good/bad at, crazy about, keen on...</i> Глаголи <i>like/love/hate/enjoy/prefer/can't stand</i> + глаголска именица Питања са <i>What, Who, Why, Which...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) <i>Question tags</i> (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.	Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/не допадање; усмено и писано изражавање допадања/недопадања.	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење;
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	<i>Stative verbs (think, like, agree, believe, mean...)</i> Питања са <i>What, Why, How...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must...</i>) Пасивни облик глагола у простим временима Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања.	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Основни бројеви преко 1000 Небројиве именице: <i>information, advice, news, homework...</i> Грађење именица за изражавање димензија: <i>high-height, long-length, deep-depth, wide-width...</i> (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.	– разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама.
Начин остваривања садржаја програма	– циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – значење поруке треба да буде схваћено укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе; – знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; – рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дејичи часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – упућивање ученика у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије: – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – уџбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.		

Активности ученика	Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.). израда панона, презентација, зидних новина, постера према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селекувати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...). Решавање „проблем-ситуација“ у разреду, тј. договори и мини-пројекти. „Превођење“ исказа у гест и геста у исказ. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације). одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор; – извршавање прочитаних упутстава и наредби; – ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом. – проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза“, осмосмерке, укрштене речи, и слично); – повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама; – попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљак); – писање честитки и разгледница; – писање краћих текстова. - читање писаног текста пред публиком;
Активности наставника	Мотивише ученике. Усмерава и организује рад на часу. Одређује задатке за групе и појединце. Прати и вреднује ефекте рада и напредак ученика.

Специфичне предметне компетенције	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	ПСТ.1.1.1. Разуме фреквентне речи и једноставне изразе у јасно контекстуализованом и спором говору. ПСТ.1.1.2. Разуме једноставне поруке и питања која се односе на једноставне информације и непосредно окружење. ПСТ.1.1.3. Разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. ПСТ.1.1.4. Разуме кратка саопштења и питања која се односе на познате / блиске теме. ПСТ.1.1.5. Разуме предмет једноставног разговора других лица о познатим/блиским темама (нпр. личне и породичне ствари, непосредно окружење) уколико се говори споро и разговетно.	ПСТ.2.1.1. Разуме краће низове (2–3) саопштења, упутстава, молби који се односе на његове потребе и интересовања. ПСТ.2.1.2. Разуме основни смисао и главне информације из разговора двоје или више (са)говорника о блиским и познатим темама, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.2.1.3. Разуме основни смисао и главне информације споријих, јасно артикулисаних монолошких излагања и прича о познатим и узрасно адекватним темама, уз одговарајућу визуелну подршку, паузе и понављања.	ПСТ.3.1.1. Разуме дуге низове саопштења, упутстава, молби итд. који се тичу његових потреба и интересовања. ПСТ.3.1.2. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више (са)говорника, уколико се говори разговетно и умереним темпом. ПСТ.3.1.3. Разуме основни смисао и главне информације јасно артикулисаних монолошких излагања, прича, презентација и предавања на узрасно адекватне и блиске теме, уз одговарајућу визуелну подршку.	-диктати -слушање звучних и видео записа -решавање задатака на основу слушања-допуни реченице, напиши одговор на основу слушања -препричава текст на основу слушања

РАЗУМЕВАЊЕ ПИСАНОГ ТЕКСТА	ПСТ.1.1.7. Разуме кратке поруке које се односе на једноставне информације и непосредно окружење (нпр. писма, мејлови итд.) ПСТ.1.1.8. Разуме кратка, појединачна упутства која се тичу његових непосредних потреба, уколико укључују визуелне елементе. ПСТ.1.1.9. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним врстама текстова (кратке приче, извештаји, огласи, временске прогнозе и сл.) уз одговарајуће илустративне елементе.	ПСТ.2.1.6. Разуме општи смисао и главне информације у краћим порукама, писмима, мејловима о блиским темама. ПСТ.2.1.7. Разуме краће низове (2–3) упутства која се тичу његових непосредних потреба (нпр. оријентација у простору, употреба уређаја и апарата, правила игре и сл.), праћена визуелним елементима. ПСТ.2.1.8. Разуме општи смисао и главне информације у краћим текстовима, различитих врста и једноставне садржине, са интернета или других писаних медија, о познатим и узрасно адекватним темама. ПСТ.2.1.10. Разуме општи смисао и једноставније формулације у текстовима савремене музике	ПСТ.3.1.6. Разуме општи смисао и може да издвоји већину релевантних информација у порукама, писмима и мејловима о блиским темама. ПСТ.3.1.7. Разуме упутства која се односе на сналажење на јавним местима (нпр. руковање апаратима и уређајима, упозорења, безбедносне информације и сл.) ПСТ.3.1.8. Разуме општи смисао и главне информације различитих врста текстова са интернета или других писаних медија који су у складу са узрастом и интересовањима ученика. ПСТ.3.1.10. На основу смисла читавог текста и садржаја појединачних делова открива значења непознатих речи и конструкција. ПСТ.3.1.11. Разуме експлицитно изражена осећања, жеље и расположења.	-читање наглас, -гласно понављање, појединачно и групно - одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом -одређивање значења непознатих речи на основу контекста
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.10. Успоставља и одржава друштвени контакт користећи једноставна језичка средства приликом поздрављања, представљања, добродошлице, окончања комуникације, захваљивања, извињавања, давања података о себи, распитивања о основним подацима који се тичу саговорника (нпр. ко је, одакле је, чиме се бави итд.) ПСТ.1.1.11. Уз дуге паузе и уз помоћ саговорника, саопштава основне информације о себи и свом непосредном окружењу, тражи одређени предмет, користећи кратке једноставне исказе. ПСТ.1.1.12. Уз дуге паузе, описује или представља људе, предмете у свакодневној употреби, места, уобичајене активности користећи најједноставнија језичка средства. ПСТ.1.1.14. Поставља и одговара на питања која се односе на изражавање допадања и недопадања, слагања и неслагања користећи једноставна језичка средства. ПСТ.1.1.15. Формулише молбе и извињења.	ПСТ.2.1.12. Успева да поведе и/или одржи разговор на блиске и познате теме. ПСТ.2.1.13. Уз краће паузе и минималну помоћ саговорника, размењује информације, тражи одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину ПСТ.2.1.14. Уз краће паузе, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, искуства из прошлости користећи једноставна језичка средства. ПСТ.2.1.15. Поставља и одговара на 2–3 повезана питања, о познатим темама, у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз одговарајућу помоћ саговорника и понављање. ПСТ.2.1.16. Искazuje допадање и недопадање, слагање и неслагање и једноставним језичким средствима даје кратко објашњење. ПСТ.2.1.17. Размењује основне информације о плановима и обавезама. ПСТ.2.1.18. Једноставним језичким средствима пореди људе, ствари и појаве. ПСТ.2.1.19. Објашњава оно што не разуме и тражи помоћ вербалним и невербалним средствима.	ПСТ.3.1.16. Течно и са лакоћом описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне навике, искуства/догађаје из прошлости и планове за будућност. ПСТ.3.1.17. Учествоје у неформалном и формалном разговору (нпр. са наставницима, службеним лицима и сл.), поставља и одговара на неколико питања у низу на познате теме у вези са личним потребама, интересовањима, обавезама, жељама, уз евентуалну помоћ и понављање. ПСТ.3.1.18. Објашњава зашто му се нешто допада или не допада, зашто се слаже или не слаже, зашто нешто воли или не; на једноставан начин износи и образлаже своје ставове и мишљења. ПСТ.3.1.19. Објашњава оно што не разуме, уме да тражи помоћ и да изрази мишљење/потребу расположивим језичким средствима. ПСТ.3.1.20. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу.	-разговор на задату тему -читање дијалога по улогама, -кратки описи -слушање и реаговање на упутства наставника или са аудио записа -драмска игра, -симулација ситуација, -именовање научених појмова и израза уз често групно понављање -гласно понављање, појединачно и групно -слушање

ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ	ПСТ.1.1.16. Пише једноставне податке о себи и лицима из блиског окружења, у обрасцима, упитницима или табелама. ПСТ.1.1.17. Пише краће белешке о важним информацијама и тренутним потребама. ПСТ.1.1.19. Пише кратке и једноставне поруке (нпр. СМС, имејл, објаве на друштвеним мрежама) у којима се захваљује, извињава или нешто честита. ПСТ.1.1.20. Повезује неколико кратких исказа у кратак, везани текст о блиским темама.	ПСТ.2.1.20. Писаним путем доставља/тражи или преноси детаљније информације, обавештења или податке о себи и другима. ПСТ.2.1.21. Пише једноставна лична писма, поруке, мејлове у којима се са пријатељима и познаницима договара о активностима или одговара на питања. ПСТ.2.1.22. Саставља краће текстове о себи, својој породици и непосредном окружењу. ПСТ.2.1.23. Описује искуства, активности и догађаје из прошлости користећи једноставније језичке структуре и увезбану лексику.	ПСТ.3.1.23. Пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договара активности и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. ПСТ.3.1.24. Пише краће текстове од неколико логички повезаних реченица о узрасно релевантним темама (о себи, друштвеном и природном окружењу, аспектима приватног и школског живота). ПСТ.3.1.25. Прецизно описује искуства, активности и догађаје из садашњости и прошлости у виду дескриптивних и наративних текстова користећи познате сложеније језичке структуре и адекватну лексику. ПСТ.3.1.26. Пише кратке приче од понуђеног језичког материјала на узрасно адекватне теме. ПСТ.3.1.27. Резимира/парафразира одслушан или прочитан текст, ослањајући се минимално на језичка средства која се у њему појављују.	-преписивање текстова -писање есеја, вођених састава, рецепата -опис особа и ситуација -попуњавање упитника -писмени задаци, завршни тестови
МЕДИЈАЦИЈА	ПСТ.1.1.21. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао јавних натписа и краћих текстова опште информативне природе (плаката, транспарената, јеловника...) ПСТ.1.1.22. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког усменог исказа на страном језику. ПСТ.1.1.23. На матерњем језику саопштава основну тему и најопштији садржај кратког писаног текста на страном језику.	ПСТ.2.1.24. На матерњем језику преноси саговорнику општи смисао и појединачне информације краћих и једноставнијих писаних текстова опште информативне природе. ПСТ.2.1.25. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег усменог исказа. ПСТ.2.1.26. На матерњем језику саопштава основну тему и најважније информације краћег писаног текста.	ПСТ.3.1.29. На матерњем језику саопштава основну тему и појединачне информације нешто опширнијег усменог исказа, примереног узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.30. На матерњем језику преноси саговорнику тему, садржај и главне информације из краћих и једноставнијих писаних текстова (новинских и књижевних), примерених узрасту и интересовањима. ПСТ.3.1.31. На страном језику саопштава једноставније информације добијене од трећег лица у вези с блиским комуникативним ситуацијама и познатим темама. ПСТ.3.1.32. На матерњем језику преноси информације, упутства, молбе, савете и сл. добијене од трећег лица.	-навођење главних информација на матерњем језику из прочитаног текста на енглеском језику -усмено и писмено препричавање краћих и дужих текстова са енглеског на матерњи језик

ЛИНГВИСТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.2.1. Препознаје и разумљиво изговара једноставније гласове и најчешће гласовне групе и познаје основне интонацијске схеме (нарочито упитну). ПСТ.1.2.2. Правилно записује познату лексику. ПСТ.1.2.3. Познаје и користи ограничен број фреквентних морфолошких облика и синтаксичких структура у оквиру научног репертоара језичких средстава. ПСТ.1.2.4. Користи елементарне и најфреквентније речи и изразе за обављање основних комуникативних активности	ПСТ.2.2.1. Препознаје и разумљиво изговара већину гласова и гласовних група, уз одређена прозодијска ограничења (акценти, интонација, дужина). ПСТ.2.2.2. Правилно записује фреквентне и увежбане речи, познаје и примењује одређени број основних правописних правила. ПСТ.2.2.3. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. ПСТ.2.2.4. Поседује ограничени репертоар готових израза и вишечланих конструкција за исказивање свакодневних конкретних активности и потреба.	ПСТ.3.2.1. Углавном коректно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим комбинацијама гласова, уз поштовање акцентаско-интонацијских правила или уз мање неправилности које не угрожавају разумевање поруке коју жели да саопшти. ПСТ.3.2.2. Записује речи и изразе уз минималне ортографске неправилности које не ремете разумевање датог записа; познаје и примењује фреквентна правописна правила. ПСТ.3.2.3. Познаје и користи одређени број граматичких елемената и конструкција, укључујући и најчешће изузетке, као и основне начине творбе и флексије именица, глагола, придева, прилога. ПСТ.3.2.4. Користи фреквентне лексичке елементе који се односе на теме и ситуације из његовог непосредног искуства.	-рад у пару - групни рад на задату тему -презентација наставних садржаја -интерактивно учење -препознавање и примена граматичких садржаја -израда пројеката и паноа -утврђивање и систематизација путем штампаног материјала (радне свеске, мини тестови, квиз) -корелација и позивање на стечено знање из граматике матерњег језика -корелација са другим страним језиком -начини реализације уз помоћ визуелног и аудио материјала -одговарање на питања у вези са текстом који ученици имају пред собом уз поштовање граматичких правила -писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа
ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	ПСТ.1.3.1. Познаје основне појаве свакодневног живота циљних култура (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.1.3.2. Зна за регије и државе у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.1.3.5. Познаје неколико најпознатијих културних остварења циљних култура; наводи и описује на матерњем језику неколико локација циљних култура за које показује интересовање	ПСТ.2.3.1. Разуме и описује сличности и разлике у свакодневном животу (нпр. начин исхране, радно време, навике, празници, разонода). ПСТ.2.3.2. Познаје основне елементе у области умећа живљења (начин обраћања и поздрављања, тачност, конвенције и сл.). ПСТ.2.3.5. Познаје основне одлике регија и држава у којима се страни језик користи као већински. ПСТ.2.3.8. Представља и укратко описује на циљном језику неколико познатих личности и појава из циљних култура, као и оне за које показује интересовање.	ПСТ.3.3.1. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. ПСТ.3.3.2. Разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у области умећа живљења и прихвата постојање разлика; примењује неке основне елементе у области умећа живљења (нпр. начин обраћања и поздрављања). ПСТ.3.3.5. Познаје положај земаља у којима се користи страни језик. ПСТ.3.3.6. Познаје положај циљног језика у глобалном контексту и код нас.	-драмска игра -симулација ситуација -видео записи -обележавање празника држава у којима је енглески језик службени

4.3.3. ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења: Подстицање стваралачког мишљења и деловања у складу са наставним предметом ликовна култура

	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Композиција и простор	Равнотежа облика и масе у простору. Перцепција - аперцепција. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Равнотежа боје у простору. Перцепција - аперцепција. Цртање, сликање; одговарајућа средства и материјали. Компоновање величина у простору. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Компоновање више ритмичких целина различитог значења у простору. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Понављање и степеновање облика у простору. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Контраст, светлина, површина и облика у одређеном простору. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Сродност ликовних вредности у одређеном простору. Цртање, сликање, вајање; одговарајућа средства и материјали. Композиција и простор - вежбање. Орнамент и арабеска Пропорције. Пропорције главе и тела Песпектива. колористичка, ваздушна, линеарна Композиција и простор -	19	Развијање осећаја за простор, поступно оспособљавање ученика за артикулисано изражавање применом равнотеже облика и боја, компоновањем више ритмичких целина исродних елемената	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: -уме да изрази основе композиције кроз ликовне елементе -уме да изрази равнотежу, облик и масу кроз композицију једног уметничког дела -разуме суштину простора у композицији и ритам као један од основних ликовних елемената -препознаје и разуме контраст, светлину у одређеној композицији. -ученик разуме суштину хармоније живота и кроз ликовно дело.	Упознавање са основама ликовне организације опажањем, разумевањем садржаја, креативним изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја Фокусирање на оригиналности ликовног рада	Сликање, пројектовање. Комбиновано одговарајућим материјалима одговорно коришћење прибора. природних и вештачких материјала за, цртање, сликање и вајање кроз композицију и простор Повезивање емоција и боја Поједностављивање сложених облика	Реализује обрађује садржај програма теме композиција и простор објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада Постављање ликовних проблема где се изражава сопствено расположење и планско коришћење боја

	естетска анализа.						
Комуникација	Теме. Историјска, религијска и митолошка тема Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет. Фотографија. Перцепција. Одговарајућа средства и материјали. Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета игре и звука. Презентација Обједињавање покрета, игре и звука. Постављање на сцену једноставне приче; припреме; скице, планови, идеје за детаље; одређивање главних и споредних личности, светлосни и звучни ефекти, декор, маске, костими, реализација. Ритам дешавања (успорен, убрзан, наизменичан) у интервалима одређеног трајања. Груписање и преплитање различитих врста опажаја. Комбиновани - одговарајућа средства и материјали. Обједињавање покрета, игре и звука, естетска анализа	13	Развијање чулне осетљивости за визуелно споразумевање и коришћење фотографије у савременој комуникацији и модерној уметности Развијање сензибилитета за просторну и временску илузију стварност, припремом оригиналног сценарија којим се обједињава покрет игра и звук	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - влада основама фотографије - наводи делове фото апарата - разликује уметничку фотографију од комерцијалне По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: - уме да разуме суштину ритма - уме да изрази покрет кроз припрему извођење сценског наступа - користи и изводи мултимедијалне радове	Развијање мотивисаности и заинтересованости за област фотографије опажањем, разумевањем садржаја, креативним изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја Развијање способности сарадње и самопоуздања у тимском раду опажањем, разумевањем садржаја, креативним изражавањем, анализом и посматрањем уметничких дела и вредновањем реализованих садржаја	Сликање, пројектовање комбиновано одговарајућим материјалима. Одговорно коришћење прибора, природних и вештачких материјала за цртање, сликање и вајање кроз фотографију. Сликање, пројектовање одговарајућим материјалима, одговорно коришћење прибора, природних и вештачких материјала за цртање, сликање и вајање кроз обједињавање покрета игре и звука	Обрађује садржај програма теме фотографија објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада Усмерава реализовање садржаја програма теме обједињавање покрета игре и звука објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада
Уметност око нас	Уметност и технологија Уметничка занимања и продукти Савремена технологија и уметност Уметнички рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције... Наслеђе	4	У овој целини су груписани садржаји који се односе на укључивање ученика у културне и уметничке активности у заједници на развијање позитивних ставова према наслеђу свог и других народа	- учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или технологију; - прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; - представи своје и радове других, кратко, аргументовано и афирмативно; - предлаже идеје за	Ангажовање у ликовном раду за хуманитарне активности. Учешће у уметничким пројектима. Повезивање са институцијама културе и уметности. Учешће у културно-уметничким манифестацијама. Креирање презентација о културном уметничком наслеђу.	Активност ученика кроз хуманитарне акције, кроз уметничке пројекте, кроз учешће у програмима музеја или културно-уметничких манифестација. Истражује различите теме или креира презентације у корелацији са другим програмима на тему уметничког наслеђа.	Обрађује садржај програма теме уметност око нас Усмерава реализовање садржаја програма теме уметност и технологија и уметност око нас, објашњењем, корекцијом радова, провером и естетском анализом рада

				уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; – разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.			
--	--	--	--	---	--	--	--

Наставна тема	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Композиција и простор	1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелне уметности.; 1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове	2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт; 2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности	3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности; 3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју 3.2.3. користи тачне термине (ритам, облик...) из визуелне уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других 3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других	Остваривање стандарда се постиже, планирањем, праћењем наставе, упознавањем са садржајем теме - композиција и простор, до нивоа разликовања, препознавања и коришћења, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора, библиотеке и интернета
Комуникација	1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (музеј, галерије, атеље, уметничка радионица...)	2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт	3.3.3. користи друга места и изворе (библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности.; 3.2.2. изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе одређени ефекат	Начин успешног остваривања стандарда се постиже, планирањем, праћењем наставе, упознавањем са садржајем теме - комуникација, до нивоа разликовања, препознавања и коришћења, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора, библиотеке и интернета

Уметност око нас	1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелне уметности; 1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове 1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (музеј, галерије, атеље, уметничка радионица...) 1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода	2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности 2.2.1. одабира адекватан адржај да би представио неку идеју или концепт; 2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст	3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности; 3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју на свом раду и 3.2.4. уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на радовима других анализира одређена уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности 3.3.3. користи друга места и изворе (библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности.;	Успешно остваривање стандарда се постиже, планирањем, праћењем наставе, упознавањем са садржајем теме- уметност око нас, и коришћења нивоа разликовања, препознавања, као и анализирања одређених уметничких дела повезаних према културној припадности, коришћењем других извора, библиотеке и интернета
------------------	---	---	---	---

4.3.4. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ учења предмета Музичка култура је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Активности ученика	Активности наставника
Човек и музика	– препозна врсту жичаних инструмената по изгледу и звуку; – опише начин добијања тона код жичаних инструмената; – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; – наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – разликује музичке форме барока и	5	Упознавање и разумевање улоге музике у бароку и класицизму	Наведите изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; Уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; Препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; Објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; Разликује музичке форме барока и класицизма; Идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; Идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба;	Препознавање основних музичких одлика барока и класицизма.	Објашњавање улоге музике и музичких инструмената у бароку и класицизму

	класицизма; – идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; – идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; – изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – критички просуђује утицај музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. ЧОВЕК И МУЗИКА Барок. Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Инструментални облици: свита, концерто гресо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Класицизам Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике –опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Развој српске црквене музике.					
Извођење музике	Певање песама по слуху самостално и у групи Певање песама из нотног текста солмизацијом; Певање песама у комбинацији са покретом; Свирање песама и лакших инструменталних	42	Савладавање музичке писмености. Развијање слуха	– пева и свира самостално и у групи; примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену	Интерпретирање задатих мелодијских мотива	Прикупљање примера којима се решавају одређени методски

	дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима.			координацију и моторику; – користи различита средства изражајно певања и свирања у зависности од врсте,намене и карактера композиције; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица,караоке програма,аудио снимака...);		проблеми (каденца, динамика, пауза...)
Музичко стваралаштво	Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука; Креирање покрета уз музику коју ученици изводе; Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмички допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива; Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма	6	Развијање осећаја за импровизацију	– користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво.	Импровизација на задате мотиве	Подстицање ученика на самостално склапање мањих синтакстичких јединица.
Слушање музике	Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално-инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора; Слушање световне и духовне музике барока и класицизма	16	Обогаћивање музичког вокабулара. Перципирање озбиљне музике.	– изражава се покретима за време слушања музике; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике;	Препознавање стилских карактеристика датих композиција.	
Музички инструменти	Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки,жичани; Удараљке – настанак,првобитни облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената мелодијске удараљке;	3	Упознавање различитих врста и група инструмената и њихово слушно и визуелно	– класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; – препозна везу између избора врсте инструмента и	Слушно и визуелно препознавање различитих група инструмената, њихове	Објашњавање историјских околности под којима су настале дате композиције. Музиколошка

			препознавање	догађаја,односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);	карактеристике и улоге у оркестру.	анализа.
Начин остваривања садржаја програма	Да би постигао очекиване исходе образовног-васпитног процеса, наставник користи глас и покрет, музичке инструменте, елементе информационих технологија као и развијене моделе мултимедијалне наставе. Корелација између предмета може бити полазиште за бројне пројектне предлоге у којим ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати вештине приступања информацијама и њиховог коришћења (интернет, књиге...), сараднички рад у групама, као и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Рад у групама и радионицама је користан у комбинацији са осталим начинима рада, поготово када постоји изазов значајнијег (нпр. емотивног) експонирања ученика, као вид премошћавања стидљивости или анксиозности. Поред наведених композиција за слушање и извођење, могу се користити и композиције које нису наведене, односно, наставник има могућност да максимално до 30%, по слободном избору, одабере композиције за слушање и извођење водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим могућностима и интересовањима, естетским захтевима, исходима и локалитету на коме се налази школа. Однос између понуђених композиција и примера из друге литературе треба да буде најмање 70% у корист понуђених.					

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Човек и музика	МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.			Разговором,упоређивањем музике и њене улоге кроз различите области у праисторији и антици.
Извођење музике Певање и свирање	МК.1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености МК.1.3.1. пева једноставне дечје, народне или популарне композиције МК.1.3.2. изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту		МК.3.3.1. изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима	Понављањем и увезбавањем по деловима, задатих композиција.
Музичко стваралаштво	МК.1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела МК.1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима МК.1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст			Кроз различите жанрове музике,пронаћи популарне теме и осмислити варијације на њих. На нове теме,осмислити на орфовом инструментаријуму пратеће мелодије и ритам. Музичка питања и одговори.
Слушање музике	МК.1.2.1. музичке изражајне елементе МК.1.2.2. извођачки састав МК.1.2.3. музичке жанрове МК.1.2.4. српски музички фолклор	МК.2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре) МК.2.2.2. препозна структуру одређеног музичког жанра		Слушањем композиција популарних домаћих и страних аутора и композитора,кроз различите епохе.
Музички	МК.1.1.2. опише основне	МК.2.1.1. Музичких елемената и		Разговором,упоређивањем

инструменти	карактеристике - музичких инструмената и састава - историјско стилских периода - музичких жанрова - народног стваралаштва	карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу		музике и њене улоге кроз различите области у праисторији и антици.
-------------	---	--	--	--

4.3.5. ИСТОРИЈА

Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, држави и друштву у коме живи.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Основи проучавања прошлости	Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата. Историјски извори за изучавање периода од Индустрijске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио и визуелни).	2	- стицање знања о основним одликама и појмовима новог века као и о историјским изворима за дати период	- доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; - изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; - уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе;	- монолошка (наративна) - дијалoшка - илустративна - демонстративна - текстуална - групни рад - рад у пару - индивидуални - фронтални	- активно слушање - учешће у разговору - гледање илустрација и графикана - читање текстова - истраживање и анализа историјских извора	одабере садржаје, методе рада и материјале - објашњава - усмерава - сугерише - анализира - мотивише - подстиче - упућује на изворе
Европа, Свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба	- Индустрijска и политичке револуције - Француска револуција - Наполеонов ратови и револуц. 1848., - Уједињење Италије и Немачке, - Грађански рат у САД-у и Источно	19	- упознавање са узроцима избијања револуција у 17. и 18. века као и Француске револуције и Наполеонова освајања као и развој националних држава на тлу Европе - стицање знања о развоју грађанских слобода и права током новог века	- хронолошки уме да одреди који догађаји припадају новом веку - уме да разликује узроке од последица - зна појам револуције - објасни разлику између индустријске и политичке револуције - историјске личности смести у одговарајући период - објасни главне узроке и последице Француске	- монолошка (наративна) - дијалoшка - илустративна - демонстративна - текстуална - групни рад - рад у пару - индивидуални - фронтални	- активно слушање - учешће у разговору - гледање илустрација и графикана - читање текстова - истраживање и анализа историјских извора	одабере садржаје, методе рада и материјале - објашњава - усмерава - сугерише - анализира - мотивише - подстиче - упућује на изворе

	питање.			револуције -објасни појам национализам			
3. Српска држава и народ од друге половине XVIII до почетка XIX века	-Српска револуција -Први и Други српски устанак, Деловање Карађ. и Милоша Обр., Борба за аутономију Србије, Уста-вобранитељска влада,Михаило Обреновић,протеривање Турака, Србија на путу ка независности. Стварање црногорске државе	25	указати на узроке, ток и последице и историјску улогу Првог српског устанка и целе српске револуције -осврнути се на деловање Милоша Обреновића, борбу две династије и развој Србије све до Берлинског конгреса. -указати на значај стварања црногорске државе за српски народ и њен развој све до стицања независности.	- разликује узроке од последица -хронолошки уме да одреди који догађаји припадају новом веку -разлике узрок од повода на примеру Првог српског устанка -повеже историјски извор са одговарајућим догађајем срп. историје -разликује битке и личности из Првог и Другог срп. Устанка -објасни значај привредног и културног напретка за српску историју -објасни појам теократија на примеру Црне Горе -препознаје на истор. карти топониме из Србије	-монолошка (наративна) -дијалошка -илустративна демонстративна -текстуална -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова -истраживање и анализа историјских извора	-одабире садржаје, методе рада и материјале -објашњава -усмерава -сугерише -анализира -мотивише -подстиче -упућује на изворе
4. Европа, Свет, српска држава и народ на почетку XX века	-Међународни однос почетком XX века -Развој науке и културе -Владавина Милана и Александра Обреновића -Владавина Петра Карађорђевића -Балкански ратови -Први светски рат -Револуције у Русији -Србија у Првом светском рату	26	Указати на политичке и економске прилике у Србији ,осврнути се на водеће личности, настанак политичких партија и улогу Србије на европској политич. Сцени крајем XIX и почетком XX века,као и живот Срба изван Србије. Објаснити узроке, ток, резултате и последице Пр. Св. рата. Ученици треба да схвате осва. и ослободил. карактер овог рата Указати на ток рата у Србији и велике жртве које је она поднела у укупној победи Антанте Указ. на значај и историјску улогу руских револуц.	препозна историјске личности које припадају одговарајућем периоду наше историје -покаже на историјској карти ширење Србије у овом периоду -објасни појам абдикација и намесништво -повеже стање из прошлости са модерним временом -препозна историјске личности које припадају одговарајућем периоду наше историје -повеже стање из прошлости са модерним временом -објасни разлику између узрока и повода на примеру Првог светског рата -објасни појмове револуција и комунизам -покаже на историјској карти поседице Првог светског рата	-монолошка (наративна) -дијалошка -илустративна демонстративна -текстуална -групни рад -рад у пару -индивидуални -фронтални	-активно слушање -учешће у разговору -гледање илустрација и графикана -читање текстова -истраживање и анализа историјских извора	-одабире садржаје, методе рада и материјале -објашњава -усмерава -сугерише -анализира -мотивише -подстиче -упућује на изворе

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
1.Основи проучавања прошлости	1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације	2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом	3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту	- читање и препричавање -одговарање на питања

2.Европа,Свет, српска држава и народ на почетку индустријског доба	1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч 1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора	историјску појаву 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту 3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикана и закључује о појави) 3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву	-читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панона -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама
3.Српска држава и народ од друге половине XVIII до почетка XIX века	1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч 1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда	2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора	историјску појаву 3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту 3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикана и закључује о појави) 3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву	-читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење панона -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама

	легенда 1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима			
4.Европа,Свет, српска држава и народ на почетку XX века	1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних сликовних историјских извора (текстуалних, сликовних, материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч 1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда 1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима	2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом 2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје 2.1.4. препознаје да постоји повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику, али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора	3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен) 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту 3.1.3. зна специфичне детаље из националне и опште историје 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем (закључује на основу историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави) 3.2.6. уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву	-читање и препричавање -одговарање на питања -рад на задацима у радној свесци -понављање -разговор на задату тему -именовање научених појмова и израза уз често понављање -слушање -постављање питања -прављење тестова (ученици сами) -прављење паноа -презентације тема -коментарисање слика -цртање -рад са историјским картама

4.3.6. ГЕОГРАФИЈА

Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Регионална географија, принципи регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора.	1	Ученици треба да се упознају са општим предметом проучавања друштвене географије	– дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове	Закључивање на основу питања и задатака, рад на карти света,	-упознају се са наставним програмом географије, схватају начине коришћења географске	-припрема час -објашњава излаже -сугерише -подстицање -дискутује -анализира -мотивише

						литературе.	-проверава -упућује на изворе стицања знања
ЕВРОПА- ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ	Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка – основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, политичка подела. Руска Федерација – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса.	25	Усвајање основних знања о географском положају, граница ма и величини, природним и друштвеним одликама Европе	Дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – проналази на карти државе проучаване регије и именује их; – приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; – објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; – проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; – укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; – тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; – описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; – доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава;	Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	слушају, посматрају, разговарају, користећи већ стечена знања	-припрема час, објашњава излаже, наводи, -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстицање -дискутује -анализира -мотивише-проверава, упућује на изворе стицања знања
АЗИЈА	Географски положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије.	14	Усвајање основних знања о географском	Разумевање прочитаног текста, разговор,	- слушају, посматрају, разговор,	-припрема час-објашњава излаже, наводи	

	Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела. Југозападна Азија – природни ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – природни ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, природни ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво		положају, граница ма и величини, природним и друштвеним одликама Азије	– уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издавања регија; – објасни формирање политичке карте света; – објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; – доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; – препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; – анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; – изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; – истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; – описује улогу међународних организација у свету.	проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	, ствара ситуацију , сугерише , поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише-проверава , упућује на изворе стицања знања
АФРИКА	Географски положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран и Сахарска Африка. Подсахарска Африка	7	Усвајање основних знања о географском положају, граница ма и величини, природним и друштвеним одликама Африке	Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-припрема час-објашњава , излаже, наводи , ствара ситуацију , сугерише , поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише-проверава , упућује на изворе стицања знања	
СЕВЕРНА АМЕРИКА	Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке. Природне одлике Северне Америке. Становништво Северне	8	Усвајање основних знања о географском положају, граница ма и величини, природним и друштвеним	Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-припрема час-објашњава , излаже, наводи , ствара ситуацију , сугерише , поставља проблем подстицање	

	Америке. Насеља Северне Америке. Привреда Северне Америке. Политичка подела		одликама Северне Америке		графикона и статистичких података, коришћење карте		дискутује анализира мотивише- проверава ,упућује на изворе стицања знања
ЈУЖНА АМЕРИКА	Географски положај, границе и величина Јужне Америке. Природне одлике Јужне Америке. Становништво Јужне Америке. Насеља Јужне Америке. Привреда Јужне Америке. Политичка подела	7	Усвајање основних знања о географском положају,граница ма и величини, природним и друштвеним одликама Јужне Америке		Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-припрема час- објашњава ,излаже,наводи ,ствара ситуацију ,сугерише ,поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише- проверава ,упућује на изворе стицања знања
АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	Географски положај, границе и величина Аустралије и Окееаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела	7	Усвајање основних знања о географском положају,граница ма и величини, природним и друштвеним одликама Аустралије и Океаније		Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-припрема час- објашњава ,излаже,наводи ,ствара ситуацију ,сугерише ,поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише- проверава ,упућује на изворе стицања знања
ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и научна истраживања. Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, природне одлике, природни ресурси и савремена научна истраживања	3	Усвајање основних знања о географском положају,граница ма и величини, природним и друштвеним одликама поларних области	Дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окоји је окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; – класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; – анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија – уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина	Разумевање прочитаног текста, разговор, проблемски задаци, издиференцирани задаци, анализа графикона и статистичких података, коришћење карте	- слушају, посматрају, разговор, описују, упоређују, уочавају и демонстрирају	-припрема час- објашњава ,излаже, наводи , ствара ситуацију ,сугерише ,поставља проблем подстицање дискутује анализира мотивише- проверава ,упућује на изворе стицања знања

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	ГЕ1.4.2	ГЕ2.4.2	ГЕ3.4.2	
ЕВРОПА- ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1.	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
АЗИЈА	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
АФРИКА	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
СЕВЕРНА АМЕРИКА	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
ЈУЖНА АМЕРИКА	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте
ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	ГЕ1.4.2. ГЕ1.3.1. ГЕ1.1.3. ГЕ1.3.2.	ГЕ2.1.2. ГЕ2.1.1. ГЕ2.4.2. ГЕ2.1.4. ГЕ2.3.1	ГЕ3.3.1 ГЕ3.3.2. ГЕ3.4.2.	задаци различите тежине,индивидуализовани приступ ученику,одвајање битног од небитног, подстицање логичког размишљања и закључивања, повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом,упућивање ученика на литературу, употреба географске карте

4.3.7. ФИЗИКА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сила и кретање	-Сила као узрок промене брзине.Кретање. -Убрзање -Убрзање и сила -Други Њутнов закон -Динамичко мерење силе -Трећи Њутнов закон -РППК кретање -Тренутна и средња брзина -Зависност брзине и пређеног пута од времена код РППК -Графичко представљање зависности брзине и пређеног пута код РППК -Графичко представљање зависности убрзања од времена	25	Ученик треба: -да разликује изразе физичких закона од дефиниције физичких величина; -да користи на нивоу примене брзину и убрзање, -да разуме релативност кретања, -да уме да мери и израчунава брзину и убрзање праволинијског равномерног, односно неравномерног кретања . -користи на нивоу примене II и III Њутнов закон механике на једноставним примерима, -да уме да изврши динамичко мерење силе, -да разликује скаларне од векторских физичких величина(време, маса, температура, брзина, убрзање и сила).	-користи графички приказ зависности физичких величина и правилно поступа по графичком упутству -изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству -Разликује скаларне и векторске величине -разликује убрзано и успорено кретање -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијског кретања са сталним убрзањем -примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења -решава квантитативне,квалитативне и графичке задатке из кинематике и динамике кретања тела	-фронтални -индивидуални -групни облик рада -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	посматрају,сам остало закључују, наводе примере, анализирају решавају рачунске и графичке задатке -питају, записују, закључују, анализирају демонстративне огледе и рачунске задатке и математички израчунавају непознату величину.	Ислаже нов садржај. Упућује на коришћење додатне литературе и збирки задатака. Изводи огледе и наводи практичну примену. Поставља питања и рачунске задатке. Усмерава, сугерише и наводи ученике на решење задатака, наводи их да повезују и примењују стечена знања из физике и других предмета.
Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	-кретање тела под дејством силе теже у присуству силе отпора средине -кретање тела под дејством силе теже у одсуству отпора средине -Слободни пад -Бестежинско стање -Хитац навише и хитац наниже -Сила отпора средине	12	Ученик треба: да - разуме бестежинско стање тела, - да упозна силу трења и силу отпора средине, -да се упозна са слободним падом, хицем	-разликује основне врсте кретања у гравитационом пољу -изведе једноставније демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писаном упутству -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их графички и табеларно -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем	-фронтални -индивидуални -групни облик рада -дијалогска метода -илустративно	спонтано прате, сопствено расуђују, постављају питања и да кроз примере уочавају разлику и сличности између сила које делују на тело при кретању у пољу Земље	Показује на примерима силу трења и указује на њеном значају у обављању свакодневних активности. Инсистира на прецизности, јасноћи излагања и израде задатака.

	-Сила отпора у различитим срединама -Сила трења -одређивање интезитета силе трења			-покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање -демонстрација појаве инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења на примерима из икружења -самостално изведе експеримент из области конематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке кинематика и динамике и сила трења			
Равнотежа тела	- Деловање две силе на тело дуж истог правца -слагање сила дуж истог правца -слагање сила које не делују у истом правцу -разлагање сила -Појам и врсте равнотежа -момент силе -полуга и равнотежа полуге -Сила потиска у флуидима -Архимедов закон -Пливање и тоњење тела	11	Ученик треба: да уме да слаже и разлаже векторске физичке величине (силу), да разуме статички случај равнотеже тела када је резултанта сила, које делују на тело, једнака нули, да користи равнотежу момента силе, да може да примени Архимедов закон и да може да објасни силу потеска у течностима и гасовима.	-покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења -наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу -прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из равнотеже полуге и силе потиска	- фронтални -индивидуални -групни облик рада -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	посматрају, питају, мере, рачунају, закључују, повезују и врше анализу задатака	Демонстрира. Излаже нов садржај. Наводи на повезивање теорије и праксе. Буди радозналост код ученика. Ради рачунске задатке.
Механички рад и енергија. Снага.	-Механички рад. Рад силе теже и силе трења. -Механичка енергија -Кинетичка и потенцијална енергија -веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада -Закон одржања енергије -примена закона одржања-математичко клатно -Снага. Коефицијент корисног дејства -просте машине	15	Ученик треба: да разуме да је рад силе једнак промени енергије, да на практичном примеру уме да израчуна снагу разних машина и уређаја, да зна да се укупна енергија у механици састоји од збира кинетичке и потенцијалне енергије, да може на нивоу примене да се користи законом одржања енергије, да користи јединице енергије и снаге у SI.	у хидроелектранама, термоелектранама, соларним панелима, ветрењачама и различитим машинама и уређајима идентификује претварање енергије из једног облика у други и познаје и користи неке од главних начина уштеде енергије -повеже појмове механичка енергија, рад и снага, и израчуна рад силе теже и рад силе трења -разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом -демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења -решава квалитативне, квантитативне	-фронтални -индивидуални -групни облик рада -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	посматрају, питају, уочавају, наводе примере, закључују и решавају рачунске задатке	Показује практичну примену на примерима. наводи на размишљање. Поставља рачунске задатке. Поставља питања. Буди у ученицима жељу за истраживање и стицање нових знања применом већ стечених.

				и графичке задатке закони одржања енергије			
Топлотне појаве	-Честични састав супстанције - -Топотно кретање честица -Топотно ширење тела -Температура и мерење температуре -Термодинамичка температура -Унутрашња енергија -Количина топлоте.Специфични топлотни капацитет. -Топлотна равнотежа -Преношење топлоте -Агрегатна стања -	9	Ученик треба: да зна да се укупна енергија тела(система тела) састоји од кинетичке, потенцијалне и унутрашње енергије, -да зна да топлота и рад представљају два начина промене унутрашње енергије тела, -да зна да постоји веза између унутрашње енергије и кретања молекула тела,-да може да одреди количину топлоте, -да користи јединице количине топлоте и температуре у SI.	описује како од температуре зависи настајање ширења односно скупљања тела -примењује преношење топлоте између два тела -изведе једноставније демонстрационе огледе и поступке по датом писаном или усменом упутству -разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног на друго тело -анализира промене стања тела(димензија ,запремине и агрегатног стања)приликом грејања или хлађења -наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења	фронтални -индивидуални -групни облик рада -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	посматрају, питају, уочавају, повезују, закључују, записују, дискутују и решавају рачунске задатке	Демонстрира на примерима. Наводи математичке законитости у физичким појавама. Наводи ученике да закључују. Буди радозналост и интересовање.поставља рачунске проблемеи помаже приликом решавања истих.

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
1.Сила и кретање	1.2.1. Ученик уме да препозна врсту кретања према облику путање. 1.2.2 Ученик уме да препозна равномерно кретање на примерима. 1.2.3. Ученик уме да израчуна средњу брзину, пређени пут или протекло време ако су му познате друге две величине (користи образац $v=s/t$). 1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока 1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена 1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време 1.4.4. Ученик уме да препозна јединице за брзину 1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака	2.1.1. уме да препозна еластичну силу, силу потиска и особине инерције 2.1.4. разуме како односи сила утичу на врсту кретања 2.2.1. Ученик уме да препозна убрзано кретање, препознаје да тело које се креће убрзано (успорено) у истим временским интервалима прелази различите путеве; препознаје убрзано и успорено кретање кроз промену брзине. 2.2.2. Ученик зна шта је механичко кретање и величине које га описују, зна да је убрзање промена брзине у јединици времена и разликује брзину од убрзања 2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност 2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу 2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	3.1.2. зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће 3.2.1. Ученик уме да примени односе између физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање, зна да користи везу између брзине и убрзања као и пређеног пута, брзине и убрзања код равн убрзаног кретања. 3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења 3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалогском ,текстуалном и демонстрационом методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању мерним инструментима,повезивање градива и корелација са другим предметима)

	1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време 1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији 1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији			
2.Кретање тела под дејством Земљине гравитационе силе	1.1.1. Ученик уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирију или се крећу равномерно, зна да је гравитациона сила узрок падања тела а сила трења узрок заустављања. 1.2.1. Ученик уме да препозна врсту кретања према облику путање. 1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време 1.4.4. Ученик уме да препозна јединице за брзину 1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији 1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	2.1.2. Ученик зна основне особине гравитационе силе, зна да је увек привлачна и да зависи од масе тела и зна да је то сила теже. 2.1.4. разуме како односи сила утичу на врсту кретања 2.2.1. Ученик уме да препозна убрзано кретање, препознаје да тело које се креће убрзано (успорено) у истим временским интервалима прелази различите путеве; препознаје убрзано и успорено кретање кроз промену брзине. 2.2.2. Ученик зна шта је механичко кретање и величине које га описују, зна да је убрзање промена брзине у јединици времена и разликује брзину од убрзања. 2.4.1. зна да разликује електричне проводнике и изолаторе 2.4.2. зна називе основних елемената електричног кола 2.4.3. уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно 2.4.4. уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине 2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност 2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу 2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	3.1.2. зна какав је однос сила које делују на тело које мирује или се равномерно креће 3.2.1. Ученик уме да примени однос физичких величина које описују слободни пад и вертикални хитац. (уме да израчуна пређени пут и брзину код наведеног кретања.) 3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења 3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом (користи уџбеник, збирку задатака, усмене и писмене провере, демонстрацију огледа и доношење индивидуалних закључака, самосталност ученика у руковању мерним инструментима, повезивање градива и коорелација са другим предметима)
3.Равнотежа тела	1.1.1. Ученик уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирију или се крећу равномерно, зна да је гравитациона сила узрок падања тела а сила трења узрок заустављања. 1.1.3. разуме принцип спојених судова 1.2.1. уме да препозна врсту кретања према облику путање 1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока 1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу,	2.1.1. Ученик уме да препозна силу потиска у случају пливања тела, препознаје правац и смер деловања силе као и равнотежу тела. 2.1.2. Ученик зна основне особине силе потиска, зна да се јавља кад се чврсто тело урони у течност и зна одреди правац и смер силе потиска. 2.1.3. Ученик уме да препозна када је полуга у стању равнотеже, уме да примени услов равнотеже. (пример: Ако се клацкају отац и син ученик зна да међу понуђеним одговорима препозна растојање од тачке ослонаца ако је дат однос њихових маса). 2.1.4. Ученик разуме како односи сила утичу на врсту кретања, да у случају деловања колинеарних сила њихова резултанта одређује врсту кретања. (убрзано кретање, успорено кретање, стање мировања или	3.1.1. Ученик разуме и примењује услове равнотеже полуге, зна да је услов за равнотежу полуге једнакост момената силе у односу на тачку ослонаца, зна која сила даје највећи односно најмањи момент силе у односу на тачку ослонаца, зна да израчуна интензитет момената сила које се јављају код полуге. (Пример: Клацкалица и кантар) 3.1.2. Ученик зна какав је однос сила које делује на тело које мирује или се равн. креће, односно зна кад је тело у стању	наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом (користи уџбеник, збирку задатака, усмене и писмене провере, демонстрацију огледа и доношење индивидуалних закључака, самосталност ученика у руковању мерним

	запремину, температуру и време 1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији 1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	равномерног праволинијског кретања.) 2.1.5. Ученик разуме и примењује појам густине и на основу података густине средине и тела закључује да ли тело плива, лебди или тоне. 2.1.6. зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба флуида 2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност 2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу 2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	статичке и динамичке равнотеже. 3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења 3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	инструментима, повезивање градива и коорелација са другим предметима)
4. Механички рад и енергија. Снага	1.1.1. Ученик уме да препозна гравитациону силу и силу трења које делују на тела која мирију или се крећу равномерно, зна да је гравитациона сила узрок падања тела а сила трења узрок заустављања. 1.1.2. уме да препозна смер деловања магнетне и електростатичке силе 1.2.2. Ученик уме да препозна равномерно кретање на примерима 1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока 1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена 1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време 1.4.4. Ученик уме да препозна јединице за брзину 1.4.5. зна основна правила мерења, нпр. нула ваге, хоризонтални положај, затегнута мерна трака 1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време 1.5.2. уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела 1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у	2.1.4. Ученик разуме како односи сила утичу на врсту кретања, да у случају деловања колинеарних сила њихова резултанта одређује врсту кретања. (убрзано кретање, успорено кретање, стање мировања или равномерног праволинијског кретања.) 2.4.1. Уме да користи важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке (Пример: За силу, рад енергију и снагу). 2.4.3. Ученик уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу (користи префиксе мили кило и мега и уме да претвара јединице). 2.5.1. Ученик зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине односно од висине на којој се тело налази. 2.5.3. Ученик уме да препозна појмове рада и снаге (зна да је механички рад једнак производу силе и пута и препознаје да је снага једнака извршеном рад у јединици времена). 2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност 2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу 2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	2.1.4. Ученик разуме како односи сила утичу на врсту кретања, да у случају деловања колинеарних сила њихова резултанта одређује врсту кретања. (убрзано кретање, успорено кретање, стање мировања или равномерног праволинијског кретања.) 2.4.1. Уме да користи важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке (Пример: За силу, рад енергију и снагу). 2.4.3. Ученик уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу (користи префиксе мили кило и мега и уме да претвара јединице). 2.5.1. Ученик зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине односно од висине на којој се тело налази. 2.5.3. Ученик уме да препозна појмове рада и снаге (зна да је механички рад једнак производу силе и пута и препознаје да је снага једнака извршеном рад у јединици времена). 2.6.1. разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр.	наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким, текстуалним и демонстрационим методом (користи уџбеник, збирку задатака, усмене и писмене провере, демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака, самосталност ученика у руковању марним инструментима, повезивање градива и коорелација са другим предметима)

	лабораторији 1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији		директну и обрнуту пропорционалност 2.6.2. уме да препозна векторске физичке величине, нпр. брзину и силу 2.6.3. уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	
5. Топлотне појаве	1.4.1. уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока 1.4.2. уме да препозна мерила и инструменте за мерење дужине, масе, запремине, температуре и времена 1.4.3. зна да користи основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време 1.4.6. зна да мери дужину, масу, запремину, температуру и време 1.5.1. Ученик зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре, ако му је позната температура тела и температуре топљења и кључања, зна да одреди у ком се агрегатном стању налази тело, зна температуру мржњења и кључања воде под нормалним условима. 1.5.2. Ученик уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела ,препознаје да трење може да доведе до промене температуре. 1.7.1. поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији 1.7.2. уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији	2.5.4. Ученик зна да унутрашња енергија зависи од температуре тела то јест да порастом унутрашње енергије расте и температура. 2.5.5. Ученик зна да запремина тела зависи од температуре, зна да се чврста тела при загревању шире а при хлађењу скупљају. 2.6.1.разуме и примењује директну и обрнуту пропорционалност(да је количина топлоте сразмерна маси и промени температуре) 2.7.1. уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања или мерења 2.7.2. уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата 2.7.3. уме да реализује експеримент по упутству	3.5.2. Ученик уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описује промене агрегатних стања, зна основне особине агрегатних стања (чврсто, течно и гасовито), зна шта су топљење, очвршћавање, испаравање и кондензација. 3.7.1. уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења 3.7.2. уме да препозна питање на које можемо да одговоримо посматрањем или експериментом	-наставник процењује оствареност наставних стандарда помоћу питања дијалошким ,текстуалном и демонстрационом методом(користи уџбеник,збирку задатака,усмене и писмене провере,демонстрација огледа и доношење индивидуалних закључака,самосталност ученика у руковању марним инструментима,повезивање градива и коорелација са другим предметима)

4.3.8. МАТЕМАТИКА

Циљ наставе и учења: Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a $. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	22	Оспособљавање ученика за: схватање и усвајање појмова квадрата и квадратног корена, формирање појма ирационалног броја и упознавање скупа реалних бројева као уније скупа рац. и ирационалних бројева	– израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	Вербално – текстуална наставна средства ученик, тестови, контролни задаци, радни листови	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илустрира -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$, итд. Растојање између две тачке у координатном систему.	21	Оспособљавање ученика да: схвате суштину Питагорине теореме и усвоје њену правилну формулацију, постигну потребан ниво увежбаности у њеној примени, посматрају, уочавају и издвајају правоугли троугао и да примене Питагорину теорему, решавају неке конструктивне задатке коришћењем Питагорине теореме	– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима;	Вербално – текстуална наставна средства ученик, тестови, контролни задаци, радни листови	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илустрира и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео	53	Оспособљавање ученика да: формирају и усвоје појам степена и науче	– трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за	Вербално – текстуална наставна средства	-усваја нова знања -дефинише нове појмове	Организује -припрема -прати -помаже

	број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примене.		операције са степенима, упознају и разумеју појам рационалног алгебарског израза и полинома (цели рац, изрази), умеју да сабирају и одузимају полиноме, даље и потпуније разумеју алгебарске изразе, уоче разлику квадрата и квадрат бинома као производ два бинома, савладају растављање полинома на чиниоце и примена при решавању једначина	разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина;	учбеник, тестови, контролни задаци, радни листови	-именује -посматра -решава -илуструје и графички представља -пише -комбинује	-мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
МНОГОУГАО	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.	22	Проширивање, разумевање и усвајање појма многоугао и упознавање његових најважнијих својстава, уочавање зависности између елемената конвексног многоугла и усвајање формула за њихово израчунавање, усвајање појма правилног многоугла, извођење конструкције и израчунавање обима и површине многоугла	– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;	Вербално – текстуална наставна средства учбеник, тестови, контролни задаци, радни листови	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
КРУГ	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	21	Оспособљавање ученика да: прецизније и потпуније разумеју појам круга, упознају његова својства, преко експеримената уоче однос обима и пречника круга, упознају број π и његову природу, усвоје формуле за израчунавање обима и површине круга и његових делова, да стечена знања примене у пракси	– примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом;	Вербално – текстуална наставна средства учбеник, тестови, контролни задаци, радни листови	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
ОБРАДА ПОДАТАКА	Средња вредност, медијана и мод.	5		– одређује средњу вредност, медијану и мод.	Вербално – текстуална	-усваја нова знања	Организује -припрема

					наставна средства учбеник, тестови, контролни задаци, радни листови	-дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	-прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
--	--	--	--	--	--	--	---

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима	2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен;	3.2.2. користи особине степена и квадратног корена;	Решавањем разних задатака
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему). 1.2.3. сабира, одузима и множи мономе	2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен .2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином	3.2.2. користи особине степена и квадратног корена	Решавањем разних задатака
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	1.2.2. израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима 1.2.3. сабира, одузима и множи мономе	2.2.2. оперише са степенима и зна шта је квадратни корен 2.2.3. сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином	3.2.2. користи особине степена и квадратног корена	Решавањем разних задатака
КРУГ	1.3.3. влада појмовима: круг, кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника)	2.3.3. користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена	3.3.3. одреди централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука	Решавањем разних задатака

Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Наслеђивање и еволуција	Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) Прво Менделово правило, крвне групе, трансфузија и трансплантација. Наслеђивање пола. Наследне болести. Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	5	Стицање знања о улози и значају једра у метаболизму ћелије. Усвајање појмова ДНК, ген, алел, генотип и фенотип. Уочавање разлике између ћелијских деоба митозе и мејозе. Усвајање Менделових правила наслеђивања и разумевање њихове примене. Усвајање знања о начину наслеђивања пола и наследних болести. Уочавање разлике између полног и бесполог размножавања. Стицање знања о значају и улози полног размножавања.	-прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; -упореди бесполно и полно размножавање; -идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; -одреди однос између гена и хромозома и одреди основну улогу генетичког материјала у ћелији; -шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу	Објашњење улоге и значаја једра у метаболизму ћелије; Објашњење разлике између мејозе и митозе прављењем модела на основу ког може да опише ток сваке деобе, упореди и направи табела разлике мејозе и митозе; Израда плаката (разлика између полног и бесполог размножавања; животни циклуси биљака и животиња); Шематско приказивање наслеђивања пола и других особина према првом Менделовом правилу. Објашњење улоге и значаја полног размножавања.	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда паноа	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; -мотивише ученике за рад
Јединство грађе и функције као основа живота	Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). Ћелије са специфичном функцијом: мишићне,	38	Усвајање појма симетрије једноћелијских и вишећелијских органама. Уочавање разлике између симетрије једноћелијских и вишећелијских организама. Обнављање знања о биљним органима. Усвајање знања о симетрији и сегментацији код биљака. Усвајање знања о ћелијама са специфичном улогом. Стицање знања о грађи и улози ткива, органа и органских система. Уочавање значаја ткива,	-одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; -упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; -користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	Одређивање положаја организма на дрвету живота на основу прикупљених информација о његовој грађи; Поређење организма на различитим позицијама на „дрвету живота“ према начину на који обављају животне процесе; Различите вежбе и практичне активности за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; Израда упоредног	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда паноа	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; -мотивише ученике за рад

	крвне, нервне, ћелије затварачице... Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма. Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.		органа и органских система за функционисање организма. Уочавање разлике у грађи биљака, животиња и гљива, као и сличности у обављању основних животних процеса кроз одабране представнике.		прегледа грађе биљака, животиња и гљива на одабраним представницима ради лакшег уочавања сличности и разлике спољашње грађе у обављању основних животних процеса.		
Порекло и разноврсност живота	Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе. Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).	12	Усвајање основних принципа систематике. Стицање знања о постојању царства. Уочавање разлике између бескичмењака и кичмењака у оквиру царства животиња. Обнављање знања о еволуцији, фосилима. Развијање способности тумачења филогенетских низова. Развијање интересовања за спознавање велике разноврсности живог света који нас окружује. Оспособљавање ученика за примену различитих средстава – извора знања.	-разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; -повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила; -идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;	Разврставање организама према задатим критеријумима применом дихотомих кључева; Повезивање принципа систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила; Истраживање путем научно популарне литературе, интернета.	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда паноа	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; -мотивише ученике за рад
Живот у екосистему	Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције). Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). Мреже исхране. Животне области. Конвергенција и дивергенција животних форми. Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	9	Обнављање знања о појму популације. Усвајање знања о природном прираштају и миграцијама. Обнављање знања о абиотичким и биотичким факторима. Усвајање знања о абиотичким и биотичким факторима као чиниоцима природне селекције. Стицање знања о мрежама исхране. Упознавање са основним факторима угрожавања природе и значајем заштите биодиверзитета.	-илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; -упоређи прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; -повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају; -анализира разлику између сличности и сродности организама	Обрада градива уз више вежби теренског типа (школско двориште, оближњи парк...) Илустровање примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; Идентификовање трофичких нивоа организама у мрежи исхране; Графичко приказивање на примерима конвергенције и дивергенције разлике између сличности и сродности организама; Предлагање и	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда паноа	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; -мотивише ученике за рад

				на примерима конвергенције и дивергенције; -идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; -предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;	учествовање у акцијама заштите биодиверзитета, на основу позитивних примера деловања човека на животну средину; Истраживање путем научно популарне литературе, интернета.		
Човек и здравље	Примери наследних болести. Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. Имунитет, вакцине. Пулс и крвни притисак. Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад). Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. Промене у адолесценцији. Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). Последице болести зависности – наркоманија.	8	Стицање знања о особинама и грађи вируса, као и болестима изазваним истим. Упознавање са поремећајима у исхрани и могућности тровања храном. Уочавање значаја правилне исхране, правилног чувања, припреме и хигијене намирница. Усвајање одређених хигијенских навика. Стицање одговорности за лично здравље и здравље других људи.	-анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; -идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимичја); -планира време за рад, одмор и рекреацију; -доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; -аргументује предности вакцинације; -примени поступке збрињавања лакших облика крварења; -расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.	Објашњење значаја вакцинације као начина превенције најчешћих вирусних болести; Организовање различитих активности – дебата – на тему предности вакцинације; Израда плаката о правилној исхрани, поремећајима исхране; Довођење у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци кроз едукативне филмове, прављење кратке драматизације на ову тему.	-слушање предавања; -одговарање на постављена питања; -читање из уџбеника; -рад на предвиђеним вежбама; -израда паноса	-бира и прилагођава садржаје, методе рада и наставне материјале; -припрема материјале за вежбе; -прати и оцењује напредак ученика; -мотивише ученике за рад

Наставна тема	Образовни стандарди			Начини остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
Наслеђивање и еволуција	БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе тих ћелија БИ.1.3.1. разуме да јединке једне врсте дају потомке исте врсте	БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања; БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота БИ.2.3.4. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и	БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба БИ.3.3.2. разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму БИ.3.3.3 зна функцију генетичког	-решавање задатака, укрштеница и ребуса из радних свесака; -одвајање битног од небитног; -подстицање логичког размишљања и закључивања;

	БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесу размножавања БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују	различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма	материјала и његову основну улогу у ћелији; БИ.3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте	
Јединство грађе и функције као основа живота	БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организма у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија	БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.) БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје	БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човек БИ.3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања јединке неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање БИ.3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа које враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање - улога ендокриног система)	-задаци различите тежине, индивидуализовани приступ ученику; -одвајање битног од небитног; -подстицање логичког размишљања и закључивања; -повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом; -упућивање ученика на литературу; -активности ван учионице.
Порекло и разноврсност живота	БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организма у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија	БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа/класе	БИ. 3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класа/реда најважнијих група	-повезивање новог градива са већ усвојеним; -повезивање са свакодневним животом; -упућивање ученика на литературу; -активности ван учионице.
Живот у екосистему	БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажа, компост) и заштити биодиверзитета (Националних паркова, природних резервата)	БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)	БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета БИ.3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете	-часови у природи; -употреба наставних листића и примерених задатака; -подстицање логичког размишљања и закључивања; -повезивање новог градива са већ усвојеним; -повезивање са свакодневним животом; -упућивање ученика на литературу
Човек и здравље	БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и	БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и понашање	БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести БИ.3.5.6. разуме механизме	-употреба наставних листића и примерених задатака; -повезивање новог градива са већ усвојеним; -повезивање са свакодневним животом, упућивање ученика на

	пандемије)	(утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)	поремећаја функције појединих органа БИ.3.5.8. разуме механизме стресног стања и утицај јаким негативних емоција на физиолошке процесе у организму и понашање појединца	литературу; -повезивање новог градива са већ усвојеним, повезивање са свакодневним животом
--	------------	---	--	---

4.3.10. ХЕМИЈА

Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме да ученик:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
1. ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	*Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. *Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. *Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша	3	-разуме шта је предмет изучавања хемије и како се у хемији долази до сазнања -схвата да је хемија једна од природних наука која објашњава промене у природи -овлада основним операцијама лабораторијске технике, мерама опрезности, заштите и прве помоћи -организује радно место, припрема и одлаже прибор и други материјал за рад -оспособи се за коришћење уџбеника и радне свеске	У оквиру теме ученици идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца. На основу претходног знања разликују супстанцу и физичко тело, класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и хемијска једињења, и сазнају да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша. Зато је важно да у оквиру демонстрације ученици посматрају узорке хемијских елемената, једињења и смеша, познатих из свакодневног живота. У овом периоду од њих се не може очекивати да прецизирају разлику у саставу различитих једињења.	-фронтални -индивидуални	-учи правила понашања у лабораторији -активно учествује (поставља питања) -бележи резултате и дискутује -врши мерење запремине, масе и температуре	- презентује правила понашања у хемијској лабораторији - подстиче и подржава самосталан рад ученика у хемијској лабораторији - подстиче ученике на дискусију резултата
2. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	*Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. *Физичка и хемијска својства супстанци.	7	-овлада основним операцијама лабораторијске технике, мерама опрезности, заштите и прве помоћи -организује радно	- примени основна правила понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором,	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	, ученици се упознају са основним техникама рада у лабораторији (мешање, уситњавање и загревање супстанци), као и техникама:	- објашњава и демонстрира технике рада у лабораторији, и објашњава технике мерења и бележења прикупљених података. -објашњава разлику

	*Физичке и хемијске промене супстанци. *Демонстрациони огледи: демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. *Лабораторијска вежба I: основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци. *Лабораторијска вежба II: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце. Лабораторијска вежба III: физичке и хемијске промене супстанци.		место, припрема и одлаже прибор и други материјал за рад -оспособи се за коришћење уџбеника и радне свеске -разуме разлику између супстанце и физичког тела и супстанце и физичког поља -разуме разлику између физичких и хемијских својстава супстанце -разуме разлику између физичке и хемијске промене супстанце.	мере заштите себе и других, заштите животне и радне средине, и мере прве помоћи у случају повреде при раду. -користе основне технике рада у лабораторији (мешање, уситњавање и загревање супстанци), као и техникама: посматрања, мерења, бележења и уочавања правилности међу прикупљеним подацима, формулисања објашњења, извођења закључака. -експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци, на пример, запаљивост, као и физичке и хемијске промене супстанци и повезују их са применом у свакодневном животу и различитим професијама. -изводе лабораторијске вежбе. - правилно рукују лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама.		посматрања, мерења, бележења и уочавања правилности међу прикупљеним подацима, формулисања објашњења, извођења закључака. Ученици експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци, на пример, запаљивост, као и физичке и хемијске промене супстанци и повезују их са применом у свакодневном животу и различитим професијама.	између физичких и хемијских својстава супстанци - подстиче ученике да постављају питања
3. АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	*Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. *Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. *Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. *Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. *Племенити гасови. Својства и примена. *Демонстрациони	10	-разуме да је атом најмања честица и његову структуру -разуме квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола -научи да користе податке у табели периодног система елемената -стекне појам о маси и наелектрисању честица које изграђују атом – повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената		-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Ученици примењују појмове атомски и масени број у описивању структуре атома. -ученици упоређују наелектрисање и масу протона, неутрона и електрона, а потом наелектрисање, масу и величину атомског језгра и електронског омотача. ученици први пут разликују врсте хемијских елемената: метале, неметале, металоиде и племените гасове. Представљају распоред електрона у атомима племенитих гасова, и шематски	Најпре наставник монолошком методом објашњава структуру супстанце. Затим разним скицама и шематским приказима објашњава грађу атома.

	огледи: формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци. *Вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.		и својствима елемента; - разликује врсте хемијских елемената: метале, неметале, металоиде и племените гасове.			представљају распоред електрона по енергетским нивоима, повезују распоред електрона у атому елемената са положајем елемента у Периодном систему елемената.	
4. МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	*Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. *Јонска веза и јонска кристална решетка. *Валенца. Хемијске формуле и називи. *Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. *Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.	9	- схвата разлику између јонске и ковалентне везе - сазна шта је атомска, молекулска и јонска кристална решетка - сазна шта је валенца и научи да је користи за писање хемијских формула	- разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; - разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- ученици повезују својства и структуре супстанци. - ученици уче на примерима: водоника, хлора, кисеоника, азота, хлороводоника, воде и амонијака, о ковалентној вези, а о јонској хемијској вези на примерима: натријум-хлорида, натријум-оксида и магнезијум-хлорида. - ученици пишу формуле и називе супстанци користећи појам валенце. Учећи о хемијској вези могу користити моделе атома, молекула, јона, кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ. Посматрањем демонстрационих огледа ученици би требало да уоче разлике својстава супстанци са поларном и неполарном ковалентном везом – скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу; поларност воде и етанола, температура топљења, и агрегатно стање при стандардним условима.	Шематским приказима наставник објашњава постојање молекула и јона и грађење хемијске везе. А затим и коришћењем хемијских формула : молекулских, електронских и структурних.
5. ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	*Смеше: хомогене и хетерогене. *Раствори – хомогене	11	- разуме појам раствора и растворљивости	- разуме појам раствора и растворљивости - изрази квантитативни	- фронтални - индивидуални - групни	- разликују квалитативни и квантитативни састав смеша и представљају	- подстиче ученике на самосталан рад - кроз примере из

	смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи. *Масени процентни састав смеша. *Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. *Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша. *Лабораторијска вежба VI: испитивање растворљивости супстанци. *Лабораторијска вежба VII: раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.		-научи да изрази квантитативни састав раствора преко процентне концентрације -научи да израчуна процентну концентрацију раствора -научи да направи раствор одређене процентне концентрације -разуме да је вода растварач за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом -научи да је вода за пиће драгоцен и да је чува од загађења -разликује воду као чисту супстанцу -једињење од воде у природи која је смеша (изворска, морска, минерална)	састава раствора преко процентне концентрације - израчуна процентну концентрацију раствора - направи раствор одређене процентне концентрације -разуме да је вода растварач за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом -зна да је вода за пиће драгоцен и да је чува од загађења -разликује воду као чисту супстанцу - једињење од воде у природи која је смеша (изворска, морска, минерална)	-рад у пару	квантитативни састав смеша преко масеног процентног састава. -Ученици треба да овладају основним техникама раздвајања састојака смеша и да их самостално изводе: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. --Могу се информисати и о осталим техникама раздвајања састојака смеша. -упоређују различите узорке вода у природи. ученици би требало да уоче да је састав смеша произвољан, требало да виде како се припремају раствори.	праксе показује шта је засићен, а шта незасићен раствор - подстиче дијалог са ученицима и повећава тиме заинтересованост за израчунавања у хемији -наводи примере примене процентне концентрације у свакодневном животу. Лабораторијским вежбама (приказом видео снимака) наставник показује ученицима конкретне методе за раздвајање састојака смеше.
6.ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	*Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине. *Демонстрациони огледи: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. *Вежба VIII: састављање једначина хемијских реакција	8	-разуме квалитативно и квантитативно значење симбола, формула и једначина хемијских реакција -стекне знање о закону одржања масе при писању једначина -научи да разликује два најопштија типа хемијских промена: реакција, анализа и синтеза -разуме однос масе и количине супстанце -научи да хемијским једначинама прикаже једноставне реакције -научи да на основу	– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Ученици усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују једначине хемијских реакција, разликују реактанте од производа хемијске реакције и одређују коефицијенте у хемијској једначини. При писању хемијских формула супстанци и записивању једначина хемијских реакција ученици уче и како се пишу хемијске формуле у програмима за обраду текста и посебним програмима креираним за ту сврху.	- разграничава и објашњава шта је квантитативно и квалитативно значење хемијске једначине - приближава законе по којима се одвијају хемијске реакције - одговара на питања ученика и подстиче их да постављају нова.

			формула израчуна моларну				
7. ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	*Релативна атомска и релативна молекулска маса. *Количина супстанце и мол. Моларна маса. *Закон сталних односа маса (Прустов закон). *Масени процентни састав једињења. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. *Лабораторијска вежба IX: мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце.	12	-разуме квалитативно и квантитативно значење симбола, формула и једначина хемијских реакција -Научи да примењује знање о закону одржања масе при писању једначина -разуме однос масе и количине супстанце -зна да хемијским једначинама прикаже једноставне реакције -зна да на основу формула израчуна моларну -науче да самостално решавају сложене рачунске задатке везане за: количину супстанце и мол, Прустов закон, Закон одржања масе, стехиометријска израчунавања.	– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса; -израчуна релативну молекулску масу конкретног једињења -масеним процентом изрази количину конкретног нелемента у датом једињењу -да самостално решава стехиометријске задатке	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-ученици на техничкој ваги мере масу одређене супстанце, а затим рачунају количину супстанце, и обрнуто, да за задату количину супстанце израчунају масу те супстанце, а онда и да је измере помоћу ваге. Током израчунавања ученици успостављају везе између масе супстанце, количине супстанце и броја честица, да изводе израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног елементарног процентног састава једињења, израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији.	Лабораторијском вежбама (приказом видео снимака) наставник објашњава Закон о одржању масе и Закон сталних запреминских односа. Ове законе наставник објашњава израдом задатака везани за ову област. Коришћењем претходних знања о количини супстанце и молу као једниј од седам основних физичких величина, наставник објашњава начине примене на израчунавања на основу хемијске реакције.
8. ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	*Водоник. *Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. *Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства. *Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. *Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. *Мера киселости раствора: pH-скала. *Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база).	12	-стекне сазнања о физичким и хемијским својствима водоника и кисеоника -научи разлику између оксида, хидроксида, киселина и соли на основу хемијских формула и назива -научи шта су индикатори и на који се начин користе -стекне знање о pH- вредности -научи реакције за добијање соли	– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксида и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на pH скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-дискутују о својствима водоника и кисеоника -планирају огледе -бележе резултате -решавање рачунских задатака -постављају питања	- Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрира одговарајуће огледе - Ствара ситуације у којима ће ученици примењивати и развијати експерименталне вештине - Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање - Поставља занимљива питања - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци - Упућује ученике у

							истраживачки рад - Развија код ученика партнерски однос -Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом -Објашњава ученицима како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Подстиче ученике на логичко размишљање
--	--	--	--	--	--	--	---

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	ХЕ.1.1.1. измери масу, запремину и температуру супстанце ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце			Вежбање мерења масе, запремине и температуре помоћу мензуре, термометра и ваге
ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу као и да се при променама укупна маса супстанце не мења У области општа хемија ученик/ученица уме да: ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише ХЕ.1.6.1. * безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама ХЕ.1.6.2.* изведе експеримент према датом упутству	ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте	ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица	Разговором са ученицима и давање што више примера из свакодневног живота за елементе , једињења и смешу. Коришћењем периодног система елемената приближити ученицима да елемената има онолико колико их је приказано у периодном систему елемената. Објашњавањем да се једињења састоје и настају комбинацијом елемената, а смеше мешањем елемената и једињења међусобно. Давањем примера из свакодневног живота ученици и наставник долазе до закључка када долази до физичке а када до хемијске промене, имајући у виду чињеницу да хемијском променом настаје потпуно нова супстанца. Ученици, уз помоћ наставника описују конкретне супстанце које су њима познате из свакодневног живота. Лабораторијским вежбама (приказом видео снимака) наставник показује ученицима конкретне методе за раздвајање састојака смеше.

АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор		ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона	Најпре наставник монолошком методом објашњава структуру супстанце. Затим разним скицама и шематским приказима објашњава грађу атома. Ученици у својим свескама самостално цртају и шематски приказује конкретан атом и његову грађу. Ученици праве пано који стои током целе школске године на зиду да би у сваком тренутку имали увид у грађу атома. структурних
МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор	ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци	ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона	Шематским приказима наставник објашњава постојање молекула и јона и грађење хемијске везе. А затим и коришћењем хемијских формула : молекулских, електронских и структурних.
ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише	ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци) ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварања, уситњавањем супстанце, мешањем) ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварања (разблаживање и концентровање) ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварања на основу	ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварања ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце. ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање	Разговором са ученицима наставник користи њихово претходно знање за објашњење раствора и растворљивости. Користећи математичка знања о пропорцији и проценту уопште, наставник подстиче ученике да самостално раде задатке везане за растворљивост и процентни састав раствора

		процентне концентрације раствора и обрнуто ХЕ.2.1.10. направи раствор одређене процентне концентрације		
6.ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу као и да се при променама укупна маса супстанце не мења ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце	ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама	ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеши, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце	Лабораторијскоим вежбама (приказом видео снимака) наставник објашњава Закон о одржању масе и Закон сталних запреминских односа. Ове законе наставник објашњава израдом задатака везани за ову област. Коришћењем претходних знања о количини супстанце и молу као једниј од седам основних физичких величина, наставник објашњава начине примене на израчунавања на основу хемијске реакције.
ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу као и да се при променама укупна маса супстанце не мења ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце	ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама	ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеши, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце	Лабораторијскоим вежбама (приказом видео снимака) наставник објашњава Закон о одржању масе и Закон сталних запреминских односа. Ове законе наставник објашњава израдом задатака везани за ову област. Коришћењем претходних знања о количини супстанце и молу као једниј од седам основних физичких величина, наставник објашњава начине примене на израчунавања на основу хемијске реакције.
ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитет и реакцију са кисеоником) ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боју, мирис) ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанце помоћу индикатора ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором	ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакцију са карбонатима и металима)	ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима) ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима) ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре	- Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење. - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци. - Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација. - Указује на велику примену киселина у свакодневном животу

4.4. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

4.4.1. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме да ученик:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Увод	-Упознавање са циљевима, задацима, садржајем и начином рада у 7.разреду -Осврт на теме из 5. и 6. разреда које настављају да се развијају у 7. разреду	2	-Подсећање на садржаје из ГВ5. и ГВ6. разреда -Представљање циљева задатака, садржаја и метода рада	- Повезује већ научене теме	-Часови се реализују кроз радионице употребом различитих метода и начина рада (дијалог ,искуствено учење, посматрање, усмено и писано излагање, дијалог,демонстрација, практични рад, фронтални, индивидуални групни, рад у пару,тимски, ученичке презентације...)	- Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања како да се остваре.	- Управља процесом учења на часу. - _Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање ,дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
Грађанин	- Грађанин и политика у прошлости -Грађанин и политика у садашњости (два часа) -Знања, вештине, особине, вредности и понашања грађанина -Одговорни и активни грађанин Конвенција о правима детета- место и улоге детета као грађанина -Деца и одрасли као грађани – сличности и разлике -Пордица, школа, локална заједница,	11	-разумевање значења кључних појмова који се односе на грађанина и државу - схватање историјски развој грађанских права и слобода - препознавање карактеристике одговорног и активног грађанина - разумевање места и улоге детета као грађанина у друштву - разумевање	-разуме значења кључних појмова који се односе на грађанина и државу - схвати историјски развој грађанских права и слобода - препозна карактеристике одговорног и активног грађанина - разуме место и улогу детета као грађанина у друштву - разуме	Остваривање овако постављених исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника рада са ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије...тако да се часови реализују кроз радионице и фронтални рад. Реализација програма треба да се одвија у	- Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексije (промишљање	- Управља процесом учења на часу. - _Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални

	држава - заједнице у којима живимо -Права појединца и опште добро -Индивидуалне и моралне вредности појединца као грађанина.		односа између грађанских права, појединца и општег добра - препознавање начела развијене грађанске одговорности	однос између грађанских права, појединца и општег добра - препозна начела развијене грађанске одговорности	складу са принципима интерактивних односа (активне, проблемске и истраживачке наставе), са сталним рефлексјама на одговарајуће појаве из друштвеног контекста (прошлости и још више садашњости)	ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање , дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
Држава и власт	-Држава и појам државе -Власт уређена правила у друштву(ограничена власти, функционисање нивоа и органа власти, мера власти, права и одговорности грађана на нивоу заједнице) -Појам и историјски контекст развоја државе (три часа) Неопходност постојања власти, ограничена и неограничена власт -Владавина појединца- владавина закона -Демократија, устав (Устав Србије и права детета) Демократија- устав и деч.права	7	-разумевање неопходности постојања власти и уређених правила у друштву за све грађане -уознавање са концептом ограничене власти -разумевање функционисања нивоа и органа власти -уознавање мера власти -уознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице	-разуме и образложи сврху и неопходност постојања власти и политичких странака; - аргументује потребу ограничења и контролу власти; -наведе нивое власти - наведе кораке од предлагања до усвајања закона или правила; - образложи на примеру могућност утицаја грађана на одлуке Народне скупштине - у дискусији показује вештину активног слушања, -износи свој став заснован на аргументима, - комуницира на конструктиван начин;	Часови се организују кроз радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије. Важно је да ученици стекну вештине примењиве у свакодневном животу у демократској заједници. Да реагују на демократске ставове и вредности о универзалности права, једнакости, слободи и одговорности, социјалној осетљивости и припадности заједници, уз спремност да се активно делује за сопствену добит као и добит других.	Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексје (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	- Управља процесом учења на часу. - „Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање , дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
Ђачки парламент и иницијатива	-Место и улога ђачког парламента (два часа) - Начини функционисања ђачког парламента -Покретање иницијатива да се расправља о ђачком парл. -Избор тема демократском -Ђачки парламенти и	13	- -Разумевање места и улоге Ученичког парламента за демократско функционисање друштва -Уознавање са међународним и националним документима која су	-препозна неопходност иницијативе Ђачког парламента; - препозна начела развијене грађанске одговорности - разуме значај волонтерског	Часови се реализују кроз радионице употребом различитих метода и начина рада (дијалог ,искуствено учење, посматрање, усмено и писано излагање, дијалог, демонстрација, практични рад, фронтални, индивидуални групни, рад у пару, тимски,	Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се	- Управља процесом учења на часу. - „Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује,

	ученичка иницијатива -Општа добробит и поштовње иницијативе деце -Појам и значај волонтерских акција -Вредности на којима почива волонтерски рад -Извођење волонтерских акција Анализа успешности волонтерских акција -Развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање сопственог мишљења -Развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања		основ за оснивање Ученичког парламента у школама у Србији -- Разумевање добробит које имају ученици, наставници, родитељи и локална заједница од оснивања Ученичког парламента -Упознавање с правилима и процедурама од значаја за рад Ученичког парламента -Припадност групи -Групни идентитет као део идентитета младих. -Односи у вршњачкој групи и њен утицај на појединца. Вршњачки притисак	покрета -разуме значаја волонтерских акција - да самостално преузме ангажовање у различитим иницијативама и акцијама - да разуме разуме значај неопходности иницијативе за подстицање промена у друштвеној заједници	ученичке презентације...). Посебну пажњу треба обратити на ову област у којој се претходно стечена знања и вештине интегришу и практикују. Акције треба да буду мале и изводљиве, али да имају све неопходне кораке. Ученике треба охрабривати када наиђу на тешкоће и јасну казивати да су и неуспеле акције такође добре јер њиховом анализом долазимо до увида који су кораци били погрешни.	изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање само рефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање , дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
Завршни део	- Идентификовање кључних појмова који су током године обрађени на часовима ГВ - Вредновање стечених знања	3	-развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања и деловања -Идентификовање кључних појмова који су током године обрађени на часовима ГВ - Вредновање стечених знања - Симулација	-учествује у организацији, реализацији и евалуацији симулације – у дискусији показује вештину активног слушања, -- износи свој став заснован на аргументима, - комуницира на конструктиван начин; – проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора	Часови се реализују кроз радионице употребом различитих метода и начина рада (дијалог ,искуствено учење, Посматрање, усмено и писано излагање, дијалог,демонстрација, практични рад, фронтални, индивидуални групни, рад у пару, тимски, ученичке презентације...)	Дискутује Анализира Истражује Игра се Учи Разговара Анкетира Аргументује Осмишљава Одлучује Гласа Активно учествује Симулира Прави план Прави презентацију Креативно се изражава Износи и размењује мишљење са осталима Процењује Вреднује Неговање саморефлексije (промишљање ученика о томе шта зна, уме, може) и подстицање саморегулације процеса учења кроз постављање личних циљева напредовања и планирања	- Управља процесом учења на часу. - _Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји), подстиче активно слушање и конструктивно реаговање , дискутује, координира, презентује посматра поставља питања, слуша помаже - Труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције

4.4.2. РУСКИ ЈЕЗИК

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме да ученик:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
„Счастливого пути“	идентитет, породица, географске особености, уметност, школски живот Интеркултурни садржаји: Називи држава на руском језику; занимљивости о руским народним обичајима; руска музика	10	Поздрављање; представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и тражење основних информација о себи и другима Изражавање интересовања, допадања и недопадања Описивање догађаја и радњи у садашњости Разумевање и давање упутстава	примени једноставне усмене исказе за представљање упознавање, постави питање и да одговор једноставним језичким средствима користи устаљене обрасце за попуњавање споменара исприча о својој породици, о својим и интересовањима чланова своје породице исказује и описује прошлу радњу, користећи прелазне и повратне глаголе свршеног и несвршеног вида исказује и описује радњу у садашњем времену, користећи познате фреквентне глаголе даје и разуме дата упутства у форми заповедног начина примењује именице женског рода типа фамилия пева руске песме	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрастним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних потенцијала ученика користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне, интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	-Стичу знања на часу. - Активно учествују у раду на часу. - Својим радовима показују да су разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Изnose своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (уџбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом, при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	-Примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. -Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења -Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
„Приключения Алексея в Сербии“	историја, становање, навике, исхрана, уметност, медији	10	Исказивање планова и намера Исказивање радње у садашњости	примењује комуникативну функцију (питања и одговоре) за исказивање активности у прошлом/садашњем времену	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих	Стичу знања на часу. - Активно учествују у раду на часу. - Својим радовима показују да су	Примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама

	Интеркултурни садржаји: руски филмови, храна, историјске чињенице везане за Русију; значајне историјске личности		Исказивање радње у будућности Исказивање просторних односа и величина Разумевање и давање упутстава	разуме правила за грађење будућег времена и исказивање радње у будућности разуме смисао историјског текста и издваја кључне информације даје упутства за кретање разуме одслушани текст и бити у стању да селекује тражену информацију постављати питања без упитних речи (интонацијом) усвоји нову лексику на тему храна / пиће (употреба глагола <i>есть / пить</i>) разликује вид глагола и примењује облике у будућем времену усвоји нове врсте именица (тетрадь) научи промену глагола са суфиксом -ова- и глагол <i>хотеть</i>	искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрастним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних потенцијала ученика, користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне, интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Износе своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (учбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом, при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. -Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења -Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испштује међупредметне и остале компетенције
„Случај с Костей”	живи свет, књижевност, прошлост, садашњост, будућност Интеркултурни садржаји: Аутори (руски и српски књижевници) и књижевна дела; књижевни и филмски детективи	15	Исказивање радњи у прошлости Исказивање припадања и поседовања Изражавање мишљења Изражавање допадања и недопадања Исказивање радњи у садашњост Исказивање жеља, интересовања, потреба, осећања	примењује комуникативну функцију исказивања својине присвојним заменицама употреби присвојне заменице у изражавању припадности у прошлом, садашњем и будућем времену поставља питања без упитних речи примењујући одговарајућу интонацију и одређујући логички акценат примењује исказивање својине / припадности генитивом именица разуме основни смисао текста, уме да извуче	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрастним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних	Стичу знања на часу. - Активно учествују у раду на часу. - Својим радовима показују да су разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Износе своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (учбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну	Примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. -Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења -Ствара подстицајну атмосферу за рад на

				кључне информације из прочитаног текста разуме начине за исказивање интересовања за нешто и бављења нечим примењује комуникативну функцију за исказивање допадања / недопадања проширује знања о начинима исказивања сопственог мишљења глагол МОЧЬ	потенцијала ученика. користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне, интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом, при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	часу - Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
„Случай с пропавшей книгой”	уметност, вербална и невербална комуникација, модерне технологије Интеркултурни садржаји: мимика и гестикација, интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација	12	Усвајање правила вербалне и невербалне комуникације у руском језику и упоређивање са правилима и праксом у српском језику Проналажење кључне информације из текста Употреба модерних технологија у циљу усвајања и комуникације на страном језику	изражајно чита дијалогски тест; издваја тражену информацију из прочитаног текста; примењује упитну интонацију у реченицама без упитне речи; проширује знање о бројевима (преко 1000); користи генитив множине именица уз речи мало, много, сколько, несколько, као и уз бројеве миллион, миллиард, тысяча користи речцу НЕ у одричним реченицама; исказује жељу/потребу глаголом хотеться; усвоји културолошка знања (руски уметници)	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрастним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних потенцијала ученика. користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне,	Стичу знања на часу. - Активно учествују у раду на часу. - Својим радовима показују да су разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Износе своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (учбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом,	Примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. - Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења - _Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје

					интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
„История любви”	историја, празници, географија, емоције, традиција, путовања Интеркултурни садржаји: Нова знања из руске историје; знања о руским државним празницима (Дан Победе); «песни военных лет» (песме посвећене победи у 2. Светском рату); Булат Окуцава	14	Исказивање просторних односа и упутстава за оријентацију у простору Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања Описивање прошлих, садашњих и радњи у будућности Исказивање допадања и недопадања	усвоји нова културолошка знања о Москви / Русији усвоји и примени глаголе кретања са префиксима знати облике компаратива фреквентних придева и прилога <i>лучше, больше, меньше</i>) усвојити облике глагола <i>мочь и помочь</i> усвојити знања о руском песнику Булату Окуцави усвојити руске песме / музику усвојити нова знања из историје Русије усвојити знања о руским празницима примењивати повратне глаголе у садашњем / прошлом времену	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрастним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних потенцијала ученика, користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне, интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	Стичу знања на часу. - Активно учествују у раду на часу. - Својим радовима показују да су разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Износе своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (уџбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом, при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	Примењује одговарајућа дидактичко-методичка решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. -Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења -Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу - Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
„Спортивная Россия”	спорт, путовања, хобији, млади,	12	Исказивање просторних односа и	усвоји и презентује нова знања о градовима у Русији	Прописани садржаји биће реализовани предвиђеним бројем часова, бирањем	Стичу знања на часу. - Активно учествују у	Примењује одговарајућа дидактичко-методичка

	норме и вредности Интеркултурни садржаји: проширивање знања о спорту и руским спортистима; упознавање са Светским фудбалским првенством		упутстава за оријентацију у простору Описивање бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања Описивање прошлих, садашњих и радњи у будућности Исказивање допадања и недопадања	утврди и прошири знања о глаголима кретања усвоји нове глаголе кретања (<i>лететь – летать; плыть – плавать</i>) обнови и утврди знања садашњег и будућег времена, разликујући глаголски вид, просто и сложено будуће време усваја и примењује лексику на тему спорта примењује падежне облике именица на познатој лексици и датој теми	адекватних метода и активности ученика полазећи од несистематизованих искуствених знања ученика као општим, научно заснованим, систематизованим знањима. При избору садржаја примењује се концепција спиралних кругова у циљу формирања елементарних појмова у складу са узрасним карактеристикама, интересовањима, способностима За усвајање садржаја и подстицање развојних потенцијала ученика, користе се методе које ученика стављају у активну позицију у процесу стицања знања стварањем ситуација у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика. Погодне су различите методе учења - наставе/партиципативне, решавање проблема, комуникативне дијалогске ситуације, кооперативне, интерактивне методе, амбијентално учење и игровне ситуације, квизови, презентације итд. Приликом остваривања садржаја користе се расположива наставна средства, као и мултимедијални и електронски материјали	раду на часу. - Својим радовима показују да су разумели предмет учења на часу. -Користе доступне изворе знања. -Изnose своје коментаре, примере, питања, - -Користе доступна наставна средства (учбеник, радну свеску, пано, карту, зидне слике...) -Користе повратну информацију да реше задатак/унапреде учење.) -Процењују тачност одговора/решења на основу датих решења и. -Умеју да образложе како су дошли до решења. - Питају и дискутују у вези са темом, при чему се поштују правила у учењу и раду - Редовно раде задате задатке на часу и код куће	решења на часу. -Упознаје ученике са различитим техникама учења на часу: -Прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика -Ефикасно управља процесом учења на часу. -Користи поступке вредновања који су у функцији даљег учења -Ствара подстицајну атмосферу за рад на часу -Користи сва расположива наставна средства. -Користи мултимедијалне и дигиталне садржаје за реализацију наставних задатака и циљева. -Усмерава, указује, подстиче, узима улогу медијатора, даје подршку, усмерава ка исходима, даје додатни материјале (текстови, мултимедијални садржаји, комуницира у сврду добијања повратне информације, труди се да испоштује међупредметне и остале компетенције
--	---	--	---	--	--	---	---

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
„Счастливого пути“	ДСТ.1.1.1. ДСТ.1.1.2. ДСТ.1.1.3. ДСТ.1.1.4. ДСТ.1.1.5. ДСТ.1.1.6. ДСТ.1.1.7. ДСТ.1.1.8. ДСТ.1.1.9. ДСТ.1.1.10. ДСТ.1.1.11. ДСТ.1.1.12. ДСТ.1.1.13. ДСТ.1.1.14. ДСТ.1.1.15. ДСТ.1.1.18. ДСТ.1.1.19. ДСТ.1.1.20. ДСТ.1.1.21. ДСТ.1.1.22. ДСТ.1.1.23. ДСТ.1.1.24. ДСТ.1.2.1. ДСТ.1.2.2. ДСТ.1.2.3. ДСТ.1.2.4. ДСТ.1.3.1	ДСТ.2.1.1. ДСТ.2.1.2. ДСТ.2.1.3. ДСТ.2.1.4. ДСТ.2.1.5. ДСТ.2.1.6. ДСТ.2.1.7. ДСТ.2.1.8. ДСТ.2.1.9. ДСТ.2.1.10. ДСТ.2.1.11. ДСТ.2.1.12. ДСТ.2.1.13. ДСТ.2.1.18. ДСТ.2.1.19. ДСТ.2.1.21. ДСТ.2.1.23. ДСТ.2.1.24. ДСТ.2.1.26. ДСТ.2.1.27. ДСТ.2.1.28. ДСТ.2.1.29. ДСТ.2.1.30. ДСТ.2.2.1. ДСТ.2.2.2. ДСТ.2.2.3. ДСТ.2.2.4.	ДСТ.3.1.1. ДСТ.3.1.2. ДСТ.3.1.3. ДСТ.3.1.4. ДСТ.3.1.5. ДСТ.3.1.6. ДСТ.3.1.7. ДСТ.3.1.8. ДСТ.3.1.9. ДСТ.3.1.10. ДСТ.3.1.13. ДСТ.3.1.14. ДСТ.3.1.17. ДСТ.3.1.19. ДСТ.3.1.21. ДСТ.3.1.24. ДСТ.3.1.25. ДСТ.3.2.1. ДСТ.3.2.2. ДСТ.3.3.1. ДСТ.3.3.2.	Социјална интеракција; групно и индивидуално решавања проблема; потрага за информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем

[illegible]

	ΔCT.1.1.10. ΔCT.1.1.11. ΔCT.1.1.12. ΔCT.1.1.13. ΔCT.1.1.14. ΔCT.1.1.15. ΔCT.1.1.18. ΔCT.1.1.19. ΔCT.1.1.20. ΔCT.1.1.21. ΔCT.1.1.22. ΔCT.1.1.23. ΔCT.1.1.24. ΔCT.1.2.1. ΔCT.1.2.2. ΔCT.1.2.3. ΔCT.1.2.4. ΔCT.1.3.1 ΔCT.1.3.2. ΔCT.1.3.3. ΔCT.1.3.4. ΔCT.1.3.5.	ΔCT.2.1.10. ΔCT.2.1.11 ΔCT.2.1.12. ΔCT.2.1.13 ΔCT.2.1.18. ΔCT.2.1.19. ΔCT.2.1.21. ΔCT.2.1.23. ΔCT.2.1.24. ΔCT.2.1.26. ΔCT.2.1.27. ΔCT.2.1.28. ΔCT.2.1.29. ΔCT.2.1.30. ΔCT.2.2.1. ΔCT.2.2.2. ΔCT.2.2.3. ΔCT.2.2.4. ΔCT.2.3.1. ΔCT.2.3.2. ΔCT.2.3.5. ΔCT.2.3.6. ΔCT.2.3.7.	ΔCT.3.1.10. ΔCT.3.1.13. ΔCT. 3.1.14. ΔCT.3.1.17. ΔCT3.1.19. ΔCT.3.1.21 ΔCT.3.1.24. ΔCT.3.1.25. ΔCT.3.2.1. ΔCT.3.2.2. ΔCT.3.3.1. ΔCT.3.3.2. ΔCT.3.3.4. ΔCT.3.3.5. ΔCT.3.3.6. ΔCT.3.3.8. ΔCT.3.3.9.	информацијама из различитих извора; решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима. Граматички садржаји уводе се кроз разноврсне контекстуализоване у одговарајућем комуникативном контексту; међупредметна корелација; истраживачки рад
--	--	---	--	--

**V ДОПУНЕ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА
ЗА 8. РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

104

5.1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

5.1.1. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедна енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	6	Циљ учења Технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;	У области Животно и радно окружење обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	Учествовање у разговору, причање, именовање, објашњавање, описивање, предавање, решавање задатака, записивање, техничко цртање прибором на табли или рачунару, подела прибора и алата, вођење рачуна о примени мера заштите на раду, проналажење и одабирање података из литературе и с Интернета, израда презентације, посматрање, слушање, постављање питања, одговарање, размењивање знања и искуства, проверавање датих одговора,

					анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења.		допуњавање и кориговање одговора, реферисање о постигнутим резултатима, вођење рачуна о дисциплини на часу, повезивање претходног с новим знањем, сумирање рада, извођење закључака, процењивање успешности часа, организовање часа који ће бити занимљив ученицима
САОБРАЋАЈ	Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.	6		– упореди карактеристике електричних и хибридных саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима;	Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридных возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	

					(електронско убризгавање, сензори за кретање..) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају.		
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.	18		– користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; – класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;	Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте.	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола. Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине. Електротехнички апарати и уређаји у	20		– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом;	На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	

	домаћинству. Основни електронике. Рециклажа електронских компоненти.			– класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;	станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача.		
КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.	18		– самостално/ тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу; – састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора.	Потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање).	

5.1.2. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ИКТ	Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције.	11	Ради самостално на обради и анализи података	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање	Рачунар, сајт ПЕТ/љА, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма	Објашњава, показује практично, осмишља, мотивише, оспособљава

	Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Груписање података и израчунавање статистика по групама. Визуелизација података – израда графикона. Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).			статистика; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;			за самосталан рад, уводи у статистику
Рачунарство	Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање.). Груписање података и одређивање статистика за сваку групу.	11	Ради самостално на обради и анализи података	– унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); – изврши анализе које укључују статистике по групама;	Рачунар, сајт ПЕТ/ЉА, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма	Објашњава, показује практично, осмишља, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику
Пројектни задаци	Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуелизација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.	10	Ради самостално и тимски на обради и анализи података	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.	Рачунар, сајт ПЕТ/ЉА, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма, осмисле завршни годишњи тест из омиљеног предмета	Објашњава, показује практично, прати осмишљено, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику и анализу
Дигитална писменост	Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци.	2	Ради самостално на обради и анализи валидних	– разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; – разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем	Рачунар, сајт ПЕТ/ЉА, реч, табла, Интернет	Одпрате и истражују на интернету опасности и начине заштите	Усмерава на критичко мишљење, упозорава, показује

			података	интернета, поготову личних података деце; – разуме везу између ризика на интернету и кршења права; – објасни појам „отворени подаци“; – успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци;		себе и личних података.	начине заштите
--	--	--	----------	--	--	-------------------------	----------------

5.1.3. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
МЕРЕЊЕ ФИЗИЧКИХ СПОСОБНОСТИ- БАТЕРИЈА ТЕСТОВИ	Мерења: -телесна висина -телесна тежина -дубоки претклон(гипкост) -издржај у згибу(снага руку и раменог појаса) -скок у даљ из места(експлозивна снага мисица ногу) -бацање медицинке(тест опште снаге) -трчање на 30м -терст брзине -тест издржљивости	4	Стимулисати телесни развитаك повећањем снаге мишића и даљим развојем способности Утицати на потребу за кретањем и развијањем координације гипкости и снаге	Да спознају сопствене способности и предузимају мере за њихово побољшање Знају за свако мерење коју психофизичку способност меримо	-физичко вежбање	-мерење	-мерење -анализирање -упоређивање
АТЛЕТИКА	- Техника трчања у месту и кретању - Техника спринтерског трчања - Скок у даљ техником увинућа - Техника високог старта - Техника ниског старта и стартног убрзања - Скок у вис леђном техником - Штафетно трчање-штафетне игре -Техника бацања кугле(2 и 4 кг) - Провера елемената из атлетике	18	-разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи покрете у задатом смеру -вешто изводи једноставне форме природног кретања	правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ зна правилно да скаче удаљ згрчном варијантом технике и мери дужину скока зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ правилно баца куглу из места и мери дужину хица	-разговор -демонстрација -физичко вежбање	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -поређење -показивање

				зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ			
ГИМНАСТИКА И РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС	- Вежбе за: руке, труп и ноге - Вежбе равнотеже и окрети - Народна игра "Ужичко коло, плес Валцер" - Вежбе са реквизитима (обруч и вијача) - Колут напред до чучња - Колут назад до чучња - Став на шакама-колут напред уз помоћ - Колут напред до чучња, окрет у чучњу за 180 и спојено колут назад до чучња - Премет упором странце - Припремне вежбе за разношку - Разношка преко козлића 110cm - Припремне вежбе за згрчку - Паралелни разбој - Кругови - Ниска греда (слободан састав) - Провера елемената из: вежби на тлу; прескока	18	- изводи покрете у задатом смеру - вешто изводи једноставне форме природног кретања - вешто изводи задате вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима - игра народно коло; изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;	повезује просторно и временски плесне елементе у целину, изводи и реализује најмање један одабрани дечији плес влада основном терминологијом, препознаје и разликује друштвене и народне плесове правилно изводи вежбу са реквизитима ученик/ученица правилно изводи вежбе на тлу ученик/ученица правилно изводи прескоке се успешно креће у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања (ходање, трчање) ученик/ученица правилно изводи згрчку	- разговор - демонстрација - физичко вежбање	- вежбање - анализирање	- дискусија - анализирање - објашњавање - поређење - показивање
СПОРТСКА ИГРА- ОДБОЈКА РУКОМЕТ КОШАРКА ФУТСАЛ	- Упознавање са основним правилима игре - Основни став - Дрзање лопте у руци без одбијања - Одбијање лопте са прстима у месту (положај седећи, чучећи и усправни положај) - Одбијање лопте прстима у паровима) - Одбијање лопте преко мреже - Одбијање лопте чекићем са две и са једном руком - Школски сервис (доњи) - Горњи сервис - Игра преко мреже - Индивидуални блок, двојни блок - Смеч - Пријем лопте након сервиса - Пријем лопте након смеча - Игра преко мреже-суђење - Упознавање ученика са значајем одбојке за развој психомоторних способности - Основни елементи технике и правила рукомета- вођење лопте, хватања и додавања лопте, шутирања на гол, финтирање, принципи индивидуалне одбране, основна правила рукомета/мини-рукомета - Спортски полигон	16 + 12 + 12 + 12	- познаје правила спортске игре и придржава их се - стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад	игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ изведе елементе одбојкашке технике; примени основна правила одбојке; користи елементе технике у игри; примени основне тактичке елементе спротских игара; учествује на такмичењима између одељења;	- разговор - демонстрација - физичко вежбање	- вежбање - анализирање - трчање - скакање - такмичење	- анализирање - поређење - објашњавање - показивање

	-Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) -Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Физичка активност, вежбање и здравље -Основни принципи вежбања и врсте физичке активности -Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено- хигијенских мера пре и после вежбања Прва помоћ						
АКТИВНОСТ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА		10	Циљ наставе и учења да ученици унапреде физичке способности, моторичке вештине и знања из области изабране физичке активности	Да ученици примењују моторичке способности у ваннаставним активностима, да стичу сазнања о значају дате физичке активности за правилан раст и развој -да стечена знања примењују на школским такмичењима	-физичко вежбање	-вежбање -анализирање	-дискусија -анализирање -објашњавање -поређење -показивање

Тема/ област	Образовни стандарди			Начин остваривања стандарда
	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА	ФВ.1.1.24. Ученик/ученица правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела. ФВ.1.1.25. Зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу вежби обликовања и њихову терминологију, и функцију појединих вежби у комплексу	ФВ.2.1.22. Ученик/ученица правилно изводи и показује више комплекса вежби обликовања без и са реквизитима. ФВ.2.1.23. Зна принципе састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења.	ФВ.3.1.20. Ученик/ученица саставља, правилно изводи и показује сложене комплексе вежби обликовања без и са реквизитима. ФВ.3.1.21. Зна да саставља комплексе вежби обликовања и дозира оптерећење.	- Демонстрација и практично вежбање
АТЛЕТИКА	ФВ.1.1.3. Ученик/ученица правилно трчи варијантама технике трчања на кратке, средње и дуге стазе и мери резултат. ФВ.1.1.4. Зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.5. Ученик/ученица зна правилно да скаче удаљ згрчком варијантом технике и мери дужину скока. ФВ.1.1.6. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. ФВ.1.1.7. Ученик/ученица зна правилно да скаче увис варијантом технике маказице. ФВ.1.1.8. Зна терминологију, основе тренинга и пружа прву помоћ. Бацање	ФВ.2.1.3. Ученик/ученица правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ.2.1.4. Ученик/ученица зна правилно да скаче удаљ варијантом технике увинуће. ФВ.2.1.5. Ученик/ученица зна правилно да скаче увис леђном варијантом технике. ФВ.2.1.6. Ученик/ученица правилно баца куглу леђном варијантом технике. ФВ.2.1.7. Ученик/ученица зна правила за такмичење. ФВ.2.1.8. Ученик/ученица учествује на такмичењу у једној атлетској дисциплини. ФВ.2.1.9.	ФВ.3.1.3. Ученик/ученица правилно изводи варијанту технике штафетног трчања. ФВ.3.1.4. Ученик/ученица учествује на такмичењу у атлетском петобоју. ФВ.3.1.5. Зна атлетска правила неопходна за учествовање на такмичењу у атлетском петобоју. ФВ.3.1.7. Ученик/ученица правилно изводи згрчку и разношку са изразитијим фазама лета. ФВ.3.1.8. Ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на греди. ФВ.3.1.9. Ученица правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на двовисинском разбоју. ФВ.3.1.10. Ученик правилно	- Организовање елементарних и штафетних игара са трчањем и скакањем - Демонстрација и практично вежбање скакања и прескакања у комбинацији са трчањем - Објашњавање, демонстрација и увежбавањем правилне технике скока увис техником маказице, леђном техником -Демонстрација

	кугле ФВ.1.1.9. Ученик/ученица правилно баца куглу из места и мери дужину хица. ФВ.1.1.10. Зна правила за такмичење, сигурносна правила, влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву помоћ ФВ.1.1.11. Ученик/ученица правилно изводи вежбе на тлу. ФВ.1.1.12. Ученик/ученица правилно изводи прескоке разношку или згрчку уз помоћ ФВ.1.1.13. Ученик/ученица изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ.1.1.14. Ученица правилно изводи основне вежбе на двовисинском разбоју. ФВ.1.1.15. Ученик правилно изводи основне вежбе на коњу са хватаљкама. ФВ.1.1.16. Ученик правилно изводи основне вежбе на круговима. ФВ.1.1.17. Ученик правилно изводи основне вежбе на паралелном разбоју ФВ.1.1.18. Ученик правилно изводи основне вежбе на вратиљу. ФВ.1.1.19. Зна називе вежби, основе организације рада на справи и пружа прву помоћ.	Ученик/ученица на средњем нивоу правилно изводи сложеније вежбе на тлу, чува и помаже, поштује сигурносна правила. ФВ.2.1.10. Ученик/ученица правилно изводи згрчку. ФВ.2.1.11. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на греди. ФВ.2.1.12. Ученица правилно изводи вежбе и комбинације вежби на двовисинском разбоју. ФВ.2.1.13. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на коњу са хватаљкама. ФВ.2.1.14. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на круговима. ФВ.2.1.15. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на паралелном разбоју. ФВ.2.1.16. Ученик правилно изводи вежбе и комбинације вежби на вратиљу. ФВ.2.1.17. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби и основе организације рада.	изводи вежбе и комбинацију вежби на коњу са хватаљкама. ФВ.3.1.11. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на круговима. ФВ.3.1.12. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на паралелном разбоју. ФВ.3.1.13. Ученик правилно изводи вежбе и комбинацију вежби на вратиљу. ФВ.3.1.14. Ученик учествује у гимнастичком петобоју, а ученица учествује у гимнастичком четвобобоју. ФВ.3.1.15. Зна мере сигурности, чување и помагање, називе вежби, основе организације рада и учествује на школском такмичењу	и извођење скока удаљ згрчком техником ,скока удаљ из залета
ГИМНАСТИКА И РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И ПЛЕС	ФВ.1.1.20. Ученик/ученица се успешно креће у ритму и темпу музичке пратње у простору основним облицима кретања (ходање, трчање). ФВ.1.1.21. Ученица правилно изводи основне вежбе из ритмичке гимнастике. ФВ.1.1.22. Зна називе вежби и основе тренинга, пружа прву помоћ.	ФВ.2.1.18. Ученик/ученица повезује просторно и временски плесне елементе у целину, изводи и реализује најмање један одабрани дечији плес. ФВ.2.1.20. Ученица правилно изводи вежбу са реквизитима.	ФВ.3.1.16. Ученик/ученица самостално изводи сопствену композицију покрета и кретања уз музичку пратњу и успешно моторички у ритму и темпу реализује одабрани народни, друштвени и дечији плес; влада основама тренинга и учествује на такмичењу. ФВ.3.1.17. Зна терминологију плесова и систем такмичења. ФВ.3.1.18. Ученица правилно изводи самостални састав без и са реквизитима из ритмичке гимнастике и учествује на такмичењу.	- Демонстрација и увежбавање плесних корака -Играње народних игара и кола -Демонстрирањем и извођењем вежби са елементима гимнастике -Извођењем ритмичких састава са лоптом
ОДБОЈКА	ФВ.1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра одбојку примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. ФВ.1.1.2. Зна функцију одбојке, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.	ФВ.2.1.1. Ученик/ученица на средњем нивоу игра одбојку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај одбојке, већи број правила, принципе и утицај тренинга.	ФВ.3.1.1. Ученик/ученица на напредном нивоу игра одбојку примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику одбојке, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди.	Објашњавање и усвајање основних елемената тимских игара -Демонстрација основних елемената тимских игара Практичним вежбањем
РУКОМЕТ	ФВ.1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра рукомет примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. ФВ.1.1.2. Зна функцију рукомета, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.	ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај рукомета, већи број правила, принципе и утицај тренинга.	ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра рукомет примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику рукомета, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди.	Објашњавање и усвајање основних елемената тимских игара -Демонстрација основних елемената тимских игара Практичним вежбањем

КОШАРКА	ФВ.1.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. ФВ.1.1.2. Зна функцију кошарке, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.	ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај кошарке, већи број правила, принципе и утицај тренинга.	ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра кошарку примењујући већи број одговарајућих елемената технике, испуњавајући тактичке задатке, такмичи се, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику кошарке, систем такмичења, начин организовања утакмице и да суди.	Објашњавање и усвајање основних елемената тимских игара -Демонстрација основних елемената тимских игара Практичним вежбањем
ФУТСАЛ	ФВ.1.1.1. Ученик/ученица на основном нивоу игра фудбал примењујући основне елементе технике, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других. ФВ.1.1.2. Зна функцију фудбала, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ.	ФВ.2.1.1. Ученик/ученица игра фудбал примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других. аута. ФВ.2.1.2. Зна функцију и значај фудбала, већи број правила, принципе и утицај тренинга.	ФВ.3.1.1. Ученик/ученица игра фудбал примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, такмичи се, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама. ФВ.3.1.2. Зна тактику фудбала, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди.	Објашњавање и усвајање основних елемената тимских игара -Демонстрација основних елемената тимских игара Практичним вежбањем
ЗНАЊА О ФИЗИЧКОМ ВЕЖБАЊУ И ФИЗИЧКОМ ВАСПИТАЊУ	ФВ.1.2.1. Ученик/ ученица зна смисао Физичког васпитања. ФВ.1.2.2. Ученик/ ученица зна утицај физичког вежбања. ФВ.1.2.3. Ученик/ ученица зна основне појмове везане за физичко вежбање. ФВ.1.2.4. Ученик/ ученица зна безбедност током вежбања. ФВ.1.2.5. Ученик/ ученица зна основна правила спортских игара.	ФВ.2.2.1. Ученик/ученица зна терминологију. ФВ.2.2.2. Ученик/ученица основе тренинга. ФВ.2.2.3. Ученик/ученица да дозира оптерећење током вежбања.	ФВ.3.2.1. Ученик/ученица зна правила индивидуалних спортских грана и спортских игара. ФВ.3.2.2. Ученик/ученица зна основе система такмичења. ФВ.3.2.3. Ученик/ученица зна начин организовања такмичења.	Упознање ученика са основном поделом моторичких способности и функцијом срчано-дисајног система приликом вежбања. Поновљање правила и тактика спортских игара и дисциплина усвојених у претходим разредима. Истацање значаја вежбања и његове улоге у ванредним ситуацијама и за поједина професионална занимања.
ВРЕДНОВАЊЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА	ФВ.1.3.1. Ученик/ ученица испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу. ФВ.1.3.2. Ученик/ ученица испољава заинтересованост за физичко вежбање. ФВ.1.3.3. Доказује се кроз физичко вежбање. ФВ.1.3.4. Ученик/ ученица испољава позитиван став према сарадњи са другима у реализацији различитих задатака Физичког васпитања.			

VI СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

114

За ученике петог, шестог, седмог и осмог разреда организују се слободне наставне активности и сваки ученик је обавезан да изабере једну од понуђене три активности. Активности које ће се одржавати биће одређене водећи рачуна о интересовањима ученика и кадровским могућностима школе. Ове активности ће се по правилу реализовати на нивоу одељења и/или у групи које ће се формирати у складу са анкетом на нивоу разреда (број група је исти као и број одељења)

5.1. ПЕТИ РАЗРЕД

5.1.1. ФИЗИКА ЈЕ СВУДА ОКО НАС

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Природа и природне појаве	-ФИЗИКА КАО ПРИРОДНА НАУКА -ПРИРОДА И ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ -ФИЗИКА ЈЕ СВУДА ОКО НАС	2	-стицање појма о начину како физика истражује природу -разликовање појмова физичких тела од супстанција од којих се састоје тела	-наброји појаве у природи -наброји облике материје -разликује живу и неживу природу -разликује физичко тело од супстанције	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад	Спонтано прати ток посматране појаве, расуђује, поставља питања и да кроз примере уочава разлику између физичких тела и супстанција	Изаже нови садржај. Подстиче и усмерава ученике на размишљање. Поставља питања, сугерише, упућује да повезује са стеченим знањем
Кретање	-кретање и врсте кретања -пређени пут -брзина (правац и смер брзине) -промена брзине -клатно и таласно кретање -светлост и светлосне појаве -звук и звучне појаве -пројекат	8	-усвајање основних представа о механичком кретању -упознавање величина које карактеришу равномерно праволинијско кретање(пут, временски интервал и брзину) -употреба јединице за брзину у SI систему: m/s	-разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине -поређи брзине изражене различитим мерним јединицама(km/h и m/s) -препознаје брзину по правцу и смеру кретања -разликује простирање звука кроз различите средине -разликује светлостну брзину као највећу брзину -зна како се простира светлост -објашњава појаву сенке -разуме да се светлост одбија од равних површина (река, огледало)	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад	Посматрају кретање разних тела, самостално закључују и наводе примере, учествују у анализи рачунских задатака и дискутују решење задатака	Наводи примере.Наводи ученике да самостално изводе закључке Поставља питања, демонстрира, сугерише, детаљно објашњава, упућује у истраживачки рад,координира рад
Сила	-деловање силе између два тела -деформације тела -трење -сила отпора средине	8	-на основу појма узајамног деловања тела (одбијања, привлачења, деформација,	-објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру(промена брзине,правца и смера кретања, деформација тела)и узајамно деловање тела која	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода	Пажљиво посматрају различита деловања које наставник	Подстиче ученике у коришћењу додатне литературе. Изводи идемонстрира огледе. Врши додатна

	-електрично деловање -магнетно деловање -компас и полови планете Земље -сила земљине теже		промене кретања) разумевање силе као мере узајамног деловања тела, која се мери динамометром	нису у непосредном додиру(гравитационо,електрично и магнетно деловање) - разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела -демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу -демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и магнета	-илустративно-демонстративна метода -практични рад	показује отворено и радознано постављају питања,схвата повезаност физичких појава и истражује сам још нека деловања у природи	објашњења, сугерише у повезивању теоретских и практичних знања
Мерење	-дужина-обим квадрата -правоугаоника -мерење лењиром -јединице за дужину -површина квадрата -површина правоугаоника -јединице површине -запремина коцке -запремина квадра -јединице запремине -мерење времена	10	-овладање мерењем дужине, површине и запремине -оспособљавање за руковање мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина лењиром, мерном траком, -правилна употреба јединице SI система набројаних физичких величина (m,s,...)	-изражава мерне јединица за те физичке величине и то користи у избору и руковању мерним инструментима - претвара веће јединице у мање и обрнуто(користи префиксе мили,кило) -изведе једноставне демонстрационе огледе и поступке по датом усмено писаном упутству -процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно тачност мерења);	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Посматра разна мерила и инструменте, уочава разлику при мерењу, развија радозналост за мерење неких величина, записује неке мерене величине и закључује значај мерења у физици	Објашњава и практично показује рад мерила и мерних инструмената.Указује на значај физ.величина и јединица Објашњава апсолутну и релативну грешку мерења, да се мерење понавља више пута.
Маса и густина	-маса и јединица масе -мерење масе вагом -густина тела(пливање и тоњење) -агрегатна стања	4	-да добије представу о маси као карактеристичи физичког тела при узајамном деловању тела, да зна да се маса тела мери вагом и да је адитивна величина -препознавање агрегатног стање тела -извођење демонстрационог огледа по упутству	-разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу -изведе једноставније демонстрационе огледе и поступке по датом усменом или писменом упутству -разликује агрегатна стања	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад	Посматра, уочава, записује, закључује, врши анализу задатака и доноси самостално закључке.	Изражаје нов садржај и буди радозналост код ученика. Подстиче ученике на истраживачки рад и самостално закључивање, упућује ученика да стечена знања искористи при усвајању нових садржаја.
Притисак	-притисак тела на чврсту подлогу -притисак у води -притисак у ваздуху(торичелијев оглед) -Истраживачки рад за притисак	4	-одређивање притиска чврстих тела на основу површине подлоге -уочавање и разумевање промене притиска у течностима и гасовима -разумевање преношења притиска у течностима и гасовима	-разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене(хидраулична преса,кочнице аутомобила, ходање по снегу..) -познаје примену хидростатичког притиска (принцип рада водовода, фонтане) -Демонстрира притисак чврстих тела и течности	-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -истраживачки рад	Посматра, пита, записује, наводи примере за притисак, решава просте задатке и примењује стечено знање за решавање проблема	Наводи примере и демонстрира огледе. Наводи примену и значај физике у свакодневном животу и техници, координира,усмерава, објашњава.Подстиче ученике на истраживачки рад.

5.1.2. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ наставе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет.

Начин реализације

НАСТАВНЕ МЕТОДЕ: вербалне (монологска, дијалогска), визуелна (рад на тексту, самостални радови ученика), практична настава (истраживачки радови ученика, практичан рад, рад у лабораторији, демонстрација, пројекти)

НАСТАВНИ ОБЛИЦИ: фронтални, групни, рад у паровима, индивидуални

Садржаји програма *Чувари природе*, поред основног теоријског приступа поседују и активни приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Положај и улога човека у природи	Утицаји човека на животну средину животне средине Основни појмови из области Природна равнотежа Квалитетан и здрав стил живота	11	-развијање образовања за заштиту животне средине -умеће да се на основу стечених знања изабере квалитетни и здрави стилови живота	-каже на који начин човек утиче на животну средину -наведе основне појмове из области животне средине -уме да изабере квалитетан и здрав стил живота на основу стеченог знања	-употреба различитих извора знања -активан и практичан приступ заштите животне средине ван учионице, -израда малих пројеката	слушају, причају, посматрају, демонстрирају, закључују	-подстиче на размишљање о положају и улози човека у природи -развија радозналост
Природна богатства и одрживо коришћење	Обновљиви и необновљиви природни ресурси Жива бића као природни ресурс	6	-примењивање рационалног коришћења природних ресурса -развијање вредности, ставова, вештина и понашања у складу са одрживим развојем	-зна да наведе природне ресурсе своје земље и њихов значај; -зна разлику између обновљивих и необновљивих природних ресурса -уме да објасни значај одрживог коришћења природних ресурса	-повезивање градива из различитих предмета -употреба различитих извора знања -израда панора, презентација и малих пројеката	слушају, причају, закључују	-подстиче на размишљање о природним богатствима -развија радозналост и одговорност
Извори и последице загађивања животне средине	Појам, извор и врсте загађивања Глобално загревање и озонске рупе Смањење загађења од отпада и рециклажа	14	-препознавање извора загађивања и уочавања последица -развијање свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине -развијање радозналости, одговорности и свести о личном ангажовању	-зна да наведе изворе и врсте загађивања животне средине -зна да наведе узроке и последице глобалног загревања и озонских рупа -уме да објасни на који начин се може смањити загађење животне средине -зна значај рециклаже	-различити текстовни материјали из часописа, новина... -истраживање промена у непосредној околини (узрочно- последичне везе) преко једноставних огледа. - израда плаката на тему екологије -обележавање Дана планете Земље -посета фабрици за рециклажу, националним парковима	слушају, причају, посматрају, закључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о изворима и последицама загађења животне средине

Биодиверзитет биолошка разноврсност	Дефиниција и појам биодиверзитета Угрожавање живота на Земљи Нестајање врста живих бића и заштита	5	-примењивање рационалног коришћења природних ресурса - подизање нивоа свести о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.	-уме да објасни појам биодиверзитета -зна да наведе разлоге нестајања појединих врста -уме да објасни на који начин се поједине врсте могу заштити од нестајања	-амбијентална настава и истраживачка настава -употреба различитих извора знања -сарадња са локалним организацијама	слушају, причају посматрају, заључују, демонстрирају	-подстиче на размишљање о биодиверзитету
---	---	---	---	---	---	---	--

5.1.3. PLAY AND LEARN- ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Задаци рада ове слободне наставне активности су подстицање потребе за учењем страног језика, развијање свести о сопственом напредовању, разумевање других и различитих култура и традиција, стимулисање маште, креативности и радозналости, стимулисање тимског рада и подстицање употребе страног језика.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Празници и важни датуми	European Language Day, Halloween, Thanksgiving Day, Christmas, Valentine's Day, Women's Day, Easter.	7	Упознавањем са важним датумима и начином њиховог обележавања	-уочава важност учења страног језика	-израда паноя и организација квиза поводом Европског дана језика -израда паноя и упознавање са празницима -израда кутије за писма за Дан заљубљених	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Језичке игре	-асоцијације, игра меморије, укрштенице, смести реч на право место	6	Учење језика путем занимљивих и забавних језичких игара	-користи научене речи и изразе у разним језичким играма -схвати да учење страног језика може бити забавно	-учење језика кроз игру путем интернета– асоцијације, повезивање, погађање	-слуша, чита, пише, допуњује реченице, повезује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Песме, представе, бајке, гледање цртаног филма	-пригодне песме прилагођене узрасту ученика -гледање популарних цртаних филмова на тему бајки	13	Подстицање и развијање драмског израза и развијање глумачких техника. Развијање свести о себи комуникације са другима. Савладавање страха од јавног наступа. Развијање ученичке креативности.	-прочита и разуме једноставне песме и бајке -преводи са енглеског на српски једноставне песме -разуме већи део одгледаног цртаног филма	-најпознатије енглеске дечије, традиционалне и популарне песме - превод песама на српски језик -припрема и извођење представе (избор скеча и рецитација за припрему у другом полугодишту; припрема представе; проучавање текста утврђивање теме; ликови у делу – изглед, поступци)	-слуша, чита, пише, глуми.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

Пројекат	Seasons My country Healthy food	10	Подстицање оригиналности и креативности Подстицање тимског рада и међусобног помагања.	-развију сопствену креативност -проширује своје знање о свету -користи интернет у сврху тражења фотографија и текста на задату тему	-израда и презентовање теме по избору ученика на основу неких понуђених тема	-истражује, разговара на страном језику, ирађује пано, презентује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
----------	---------------------------------------	----	---	---	--	--	---

5.1.4. РУСКИ ЈЕЗИК- Руски клуб

Исходи рада секције: Развој стваралачких способности, креативности, естетике, подстицање иницијативе код ученика.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Россия	Русија: историја, географија, природне лепоте, култура, градови, народи...	4	Упознавање са споменицима културе у Русији	-наводи основне податке из историје Русије -разговара о споменицима историје и културе Русије -препознаје знамените грађевине на основу фотографија	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Великие учёные России	Биографије и дела славних руских научника (Ломоносов, Менделеев, Циолковски...)	4	Упознавање са највећим руским научницима	-наводи најбитнија открића руских научника -разговара о руским научницима	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Великие русские поэты и писатели	-Обрада и презентовање одломака из биографија и прозног и поетског опуса славних руских писаца и песника -Обележавање годишњоца рођења/смрти -руска књижевност	4	Подстицање оригиналности и креативности Подстицање тимског рада и међусобног помагања.	-разговара о лику и делу значајних руских књижевника -рецитује стихове -декламује одломке из прозних дела	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

Традиции и обычаи	Народна традиција у Русији и Србији -народни обичаји и веровања -Националне ношње и игре -Рукотворине -Руски светитељи	4	Упознавање са традицијом и обичајима Источних Словена	-усвоји основна знања о традицији и обичајима Источних Словена -препознаје националне ношње у Русији -зна и прави национална руска јела -уме да препозна и наведе аутохтоне руске рукотворине	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Драмски прикази -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Народное творчество	Народно стваралаштво -песме -приче -предања -бајке	4	Подстицање и развијање драмског израза и развијање глумачких техника.	-пева народне руске песме -прича народне бајке -драматизује Пушкинове бајке	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Драмски прикази -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Праздники	-Међународни дан језика -Дан Москве - Свети Никола -Нова година -Божић -Масљеница - Дан победе -Васкрс -Међународни дан словенске писмености -Дан Русије...	4	Уочавање сличности и разлика у прославама заједничких празника за Србију и Русију	- зна које догађаје празнују у Русији -зна који су празници заједнички за Русију и Србију	Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Драмски прикази -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Экран и сцена	-Позориште -Филм	4	Упознавање са познатим руским глумцима и редитељима	-зна основне податке из историје позоришта и филма у Русији -уме да наведе и препозна познате позоришне и филмске редитеље и глумце -разговара о представи или филму које је одгледао/ла -гледа руски филм или позоришну представу са или без превода (у зависности од разреда)	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Музыка	-Класична музика и чувени композитори -Савремени музички токови у русији	4	Упознавање са најпознатијим делима руске класичне музике	-препознаје најзначајнија дела руске класичне музике -зна најзначајније руске композиторе -зна савремене музичке правце у Русији - гледа музичке клипове -разуме текстове савремених песама	-Презентације ученичких радова -Истраживачки рад -Ауторски радови ученика -Учешће на наградним конкурсима -Изложбе -Посета Руском дому и Руском центру	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

Итоги	Завршни рецитал и изложба радова	4	Развијање свести о себи комуникације са другима. Савладавање страха од јавног наступа.	-покаже знања и вештине које је усвојио/ла на радионицама Руског клуба	Презентације ученичких радова; Истраживачки рад; Ауторски радови ученика; Учешће на наградним конкурсима -Изложбе; Концерти -Књижевне вечери	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
-------	----------------------------------	---	--	--	--	--	---

5.2. ШЕСТИ РАЗРЕД

5.2.1. СРПСКИ ЈЕЗИК- ДРАМА И РЕЦИТОВАЊЕ

Циљ наставе и учења: Оспособљавање ученика за успешно служење књижевним језиком у различитим висовима његове усмене и писмене употребе(путем рецитовања,глуме,писања литерарних радова),да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати.Упознавање ученика са сценским наступом и вештинама глуме. Разумевање значаја позоришта у животу модерног човека. Примена стечених вештима приликом школских свечаности.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сценски наступ	Упознавање са сценом и просценијумом. Кретање на сцени приликом глуме и понашање на сцени приликом говорење стихова. Разлика између глуме и рецитовања Вежбе визуелног контакта са публиком. Кретања и мимика. Усаглашавање покрета и говора.	3	Упознати ученике са сценом,кретњом на сцени и начинима изражавања на сцени. Упознати ученике са положајем глумца на сцени и положајем рецитатора на сцени	Ученик се успешно креће сценским простором. Разуме положај глумца у односу на публику. Прилагођава кретању потребама драмске радње и дијалогу са осталим глумцима. Разуме положај рецитатора у односу на публику. Јасно разликује особености успешне глуме од успешног рецитовања	Боравак и кретање на сцени. Вежбе мимике пред огледалом. Вежбе синхронизације покрета и говора. Слушање снимака успешних рецитатора и гледање глумаца на позоришној сцени	Прати,опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује, Анализира, Слуша аудио записе и гледа одломке из позоришних представа	Усмерава, објашњава, координира,пр оцењује, Предлаже и презентује садржаје
Вежбе интонације и дикције	Изражајно читање драмског текста. Анализа песме по избору.Вежбе ритма и темпа у рецитовању,као и пауза и рефрена Акцентовање текста и правилно изговарање. Реторичка и дикцијска вежбања.	8	Подстаћи ученике да изражајно читају предвиђене драмске текстове,поштујући акценатску норму српског језика. -Изражајно читају песме,повезују их са искуством и кроз говор показују емотивну компоненту	Правилно изговара речи.поштујући правило да сваки глас мора да се чује Уобличава гласове и изговара речи и реченице јасно и разговетно. Поштује акценатси систем српског језика. Говор гласно и разговетно.	Гласно читање драмског текста и уметничких и народних песама Акценатске вежбе ,гласно читање акцентованих текстова. Изговарање брзалица.	Прати,опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује са другима, чита предвиђени текст	Усмерава, објашњава, координира,пр оцењује,припре ма потребан материјал,упућ ује на изворе помоћу којих ће ученици успешније савладати предвиђено

Глумачки и рецитаторски покушаји	Уежбавање сценског наступа. Припрема за наступ поводом Дана школе Координисани рад са другим секцијама(хор, млађи разреди) Генерална проба пред наступ Уежбавање за наступ на Савиндану Припрема ученика за Општинску смотру драмског стваралаштва и за Општинску смотру рецитатора	20	Подстаћи ученике да редовно учествују у раду секције. Пробудити у њима дух заједништва и одговорност за тимски рад. Неговати код ученика жељу са сталним усавршавањем и развијати такмичарски дух.	Активно учествује у раду секције. Редовно долази на пробе и одговоран се понаша. Помаже другима сарађује са свим учесницима. Разуме своје обавезе и координира свој рад са другима. Практично примењује стечена знања. Труди се да својим радом уобличи целину примењује тимске вештине. Испољава креативност. Побољшава и усавршава свој рад. Развија такмичарски дух и осећај за фер-плеј.	Редовно одржавање секције. Развијање пријатне и подстицајне атмосфере. Једнак однос наставника према свим члановима секције. Неговање и подстицање заједништва и тимског рада.	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује са другима, чита предвиђени текст, глуми, напредује, критички се односи према себи и другима, развија тимски дух, такмичарски дух поштујући фер-плеј	Усмерава, објашњава, координира, процењује, критикује, бодри, похваљује,
Размена искустава	Сусрет са професионалним глумцем. Осврт на остварене резултате у раду. Стваралачки покушаји самих ученика (песнички и драмски)	5	Дружење са вршњацима и размена искустава. Стицање нових знања и вештина кроз разговор и дружење са професионалним глумцем. Развијање ученичких потенцијала и жеље за самосталним стваралаштвом	Поставља смислена питања и анализира. Користи искуства других за усавршавање сопствених вештина. Комуницира, сарађује даје предлоге. Исказује своју креативност и надареност кроз самосталне стваралачке покушаје	Одласци у посете драмским секцијама из других школа, као и указивање гостопримства ученицима из других школа. Организација посете позоришту. Организовање и презентовање самосталног стваралаштва ученика у оквиру школе.	Активно учествује у разговору, слуша саговорнике, износи искуства, поставља питања, Пише, изражајно чита и глуми	Организује сусрете, дружења, посете, договара се, води и усмерава дискусије, подстиче и бодри ученике.

5.2.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК- PLAY AND LEARN

Задаци рада ове слободне наставне активности су подстицање потребе за учењем страног језика, развијање свести о сопственом напредовању, разумевање других и различитих култура и традиција, стимулисање маште, креативности и радозналости, стимулисање тимског рада и подстицање употребе страног језика.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Празници и важни датуми	European Language Day, Remembrance Day, Christmas, Pancake Day, Saint George's Day and Shakespeare's Day, Easter,	12	Упознавањем са важним датумима и начином њиховог обележавања	-уочава важност учења страног језика	-израда паноя и организација квица поводом Европског дана језика -израда паноя и упознавање са празницима	-слуша, чита, пише, истражује, повезује, одговара, црта.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

Језичке игре	-асоцијације, игра меморије, укрштенице, смести реч на право место	6	Учење језика путем занимљивих и забавних језичких игара	-користи научене речи и изразе у разним језичким играма -схвати да учење страног језика може бити забавно	-учење језика кроз игру путем интернета– асоцијације, повезивање, погађање	-слуша, чита, пише, допуњује реченице, повезује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Песме, представе, бајке, гледање цртаног филма	-пригодне песме прилагођене узрасту ученика -гледање популарних цртаних филмова на тему бајки	8	Подстицање и развијање драмског изрази и развијање глумачких техника. Развијање свести о себи комуникације са другима. Савладавање страха од јавног наступа. Развијање ученичке креативности.	-прочита и разуме једноставне песме и бајке -преводи са енглеског на српски једноставне песме -разуме већи део одгледаног цртаног филма	-најпознатије енглеске дечије, традиционалне и популарне песме -превод песама на српски језик -припрема и извођење представе (избор скеча и рецитација за припрему у другом полугодишту; припрема представе; проучавање текста утврђивање теме; ликови у делу – изглед, поступци)	-слуша, чита, пише, глуми.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење
Пројекат	UK, Australia, USA	10	Подстицање оригиналности и креативности Подстицање тимског рада и међусобног помагања.	-развију сопствену креативност -проширује своје знање о свету -користи интернет у сврху тражења фотографија и текста на задату тему	-израда и презентовање теме по избору ученика на основу неких понуђених тема	-истражује, разговара на страном језику, ирађује пано, презентује.	-презентује, анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, подстиче на логично мишљење

5.2.3. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- МОДЕЛАРСКА СЕКЦИЈА

ЦИЉ васпитно – образовног рада наставе моделарске секције је да ученици овладају моториком и координацијом и да се развијају према својим психофизичким способностима испољавајући креативност и стваралачке способности.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Школа нас зове	Упознавање са предметом, материјалима и прибором; Школско звонце; Весели држач за оловке; Обележивач за књиге	6	Оспособљавање ученика да се успешно служе средствима и техникама моделарског изражавања Оспособљавање за моделарско и ликовно изражавање доживљаја и осећања везана за—	- зна битне карактеристике материјала погодних за механичку обраду; -ради самостално на изради задатка -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју	На часовима моделарске секције са ученицима претежно је заступљен групни облик рада и рад у пару. Ученици се оспособљавају да обликују, моделују и	Усваја нова знања Посматра и изводи вежбе Изводи закључке Дискутује Користи разну литературу Анализира	Усавршавање и примена савремених метода учења, препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности Праћење и
Јесен	Честитка од јесењих плодова; Животиње од јесењих материјала; Весели омотач за књиге; Бундева од папирних трака; Јесен у шуми; Јесењи рам за слике Поставка изложбе	10	искуство из непосредног окружења и сопствене маште Развијање креативног мишљења,				

Чаробница зима	Снежни облак; Новогодишње честитке и украси за јелку; Празнични свећњак од папира; Честитка за Дан заљубљених; Кутијица за накит; Израда накита; Поставка изложбе	10	прецизности, самосталности, сарадње у групи, опажања и тумачење планираних садржаја за усвајање и вежбање Мотивисање ученика за слободно моделарско изражавање	-ради самостално на изради задатка -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју	преобликују различите материјале. На тај начин се ученици мотивишу и подстичу за креативно изражавање.	подржавање у раду. Формирање збирке радова
Дани сунца	Израда честитки за 8. март ; Цвеће од различитог материјала; Пролећни шешир; Пролећно дрво; Сталак за ускршње јаје; Шарена јаја; Украсне теглице; Геометријски украси од папира; Декоративна кутија; Поставка изложбе	10	Адекватно и активно учествовање у презентацији сопствених и радова својих другара	-ради самостално на изради задатка -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју		

5.2.4. ЛИКОВНА КУЛТУРА- ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Циљ наставе и учења Цртање, сликање и вајање је јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области : цртања, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Цртање	-врсте и својства линије, стварање различитих својстава линија -линија као средство за стварање различитих квалитета површина,перцепција, стварање различитих квалитета површина,естетско процењивање -односи величина,опажање ритма линија,боја, облика -лепо писање са калиграфијом,компоновање више ритмичких целина у простору -цртање,цртачки материјали,меке оловке са ознаком креде, перо ,трска, разни цртачки материјали,туш пенкало	12	-омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области ликовне културе -омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру оређених средстава и медијума -развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија,облика и боја, развија способности ученика за визуелно памћење а примењују у раду и животу -развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање -омогући разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности	-разликује и користи основне медија, материјале и технике цртања -изводи дводимензионалне радове -описује свој рад и радове других -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју - користи тачне термине -уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду -анализира одабрана уметничка дела	Градиво треба планирати тако да се постигне виши ниво опажања, оспособљеност примања, одговарајући ниво разумевања, способност поступања.Програм се остварује годишњим и оперативним планирањем. -примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућенода стичу знања из области ликовне културе,савладавају технолошке поступке ликовног рад у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика	-Цртање Коришћење свих врста линија како би се постепено обогаћивало линеарно графичко изражавање и богатство појединостима на основу опсервирања или претходних м вежбама рада по природи.Неопходно је анализирати перспективе,птичје, жабље,линеарне и инсистирање на прецизносима и детаљу са нагласком на односе величине пропорције	Усавршавање и примена савремених метода учења, препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности.Постизање препознавања ове деце – даровитих и талентованих. Праћење и подржавање у раду. Формирање збирке радова и –мапе

Сликање	-својства сликарских материјала и подлога, сликање ицртање различитим сликарским и цртачким материјалима -ритмичко компоновање боја и облика, перцепција, опажање ритма боја, линија и облика -коришћење разних материјала за компоновање, колаж -визуелно споразумевање, -временски и просторни низови-цртани филм, стрипасоцијацијеу низу покретне слике, боје, мрље, цртежи, облици -естетско процењивање	12	-омогућава и подстицае развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области ликовне културе -омогућава и подстицае ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру оређених средстава и медијума -развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика и боја, развија способности ученика за визуелно памћење а примењују у раду и животу -развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање -омогући разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности	-разликује и користи основне медија, материјале и технике цртања -изводи дводимензионалне радове -описује свој рад и радове других -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју - користи тачне термине -уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду -анализира одабрана уметничка дела	Градиво треба планирати тако да се постигне виши ниво опажања, оспособљеност примања, одговарајући ниво разумевања, способност поступања. Програм се остварује годишњим и оперативним планирањем. -примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рад у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика	Сликање -обогаћивање скале појединих боја и њиховог композиционог односа и увођење у бојене вредности процесом рада по природи и илустровању. Сликарске технике и подлога	Усавршавање и примена савремених метода учења, препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности. Подстицање препознавања ове деце – даровитих и талентованих. Праћење и подржавање у раду. Формирање збирке радова и –мапе
Вајање	-вајање врсте вајарског материјала, перцепција и аперцепција, стварање различитих вредности форме (конвексно, конкавно, отворено и затворено) и чврсти материјали -везивање тродимензионалних облика у простору, -слободно компоновање, -обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит), вајање, глина а, керамичка глина, пластелин, гипс и остала одговарајућа средства и материјали -вајање, естетска анализа врсте вајарског материјала	12	-омогућава и подстицае развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у области ликовне културе -омогућава и подстицае ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру оређених средстава и медијума -развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика и боја, развија способности ученика за визуелно памћење а примењују у раду и животу -развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање -омогући разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности	-разликује и користи основне медија, материјале и технике цртања -изводи дводимензионалне радове -описује свој рад и радове других -одабире адекватан саржај да би представио неку идеју - користи тачне термине -уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду -анализира одабрана уметничка дела	Градиво треба планирати тако да се постигне виши ниво опажања, оспособљеност примања, одговарајући ниво разумевања, способност поступања. Програм се остварује годишњим и оперативним планирањем. -примањем (учењем), тако што ће ученицима бити омогућено да стичу знања из области ликовне културе, савладавају технолошке поступке ликовног рад у оквиру одређених средстава и медијума и да упознају законитости и елементе ликовног језика	Вајање, тродимензионално обликовање, волумен и простор, конвектно конкавно отворено затворено. Коришћење вајарских материјала, чврсти материјали, алати и процеса рада при изради вајарског рада, умножавање вараског рад. Коришћење садржаја и идеја у вајарским делима у историји уметности.	Усавршавање и примена савремених метода учења, препознавање и развој даровитости ученика и њихових индивидуалних способности. Подстицање препознавања ове деце – даровитих и талентованих. Праћење и подржавање у раду. Формирање збирке радова и –мапе

5.3. СЕДМИ РАЗРЕД

5.3.1. МАТЕМАТИКА

Циљ наставе и учења: Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2 = a$, $a \geq 0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2 = 2$). Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2} = a $. Децимални запис реалног броја; приближна вредност реалног броја; апсолутна грешка. Основна својства операција с реалним бројевима. Функција директне пропорционалности $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.	4	Оспособљавање ученика за: схватање и усвајање појмова квадрата и квадратног корена, формирање појма ирационалног броја и упознавање скупа реалних бројева као уније скупа рац. и ирационалних бројева	– израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевог израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -посматра -пише -решава проблеме -илуструје -комбинује и закључује	-организује извођење садржаја -припрема -прати ученике -мотивише ученике за рад -помаже -едукује -вреднује
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	Питагорина теорема (директна и обратна). Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$, итд. Растојање између две тачке у координатном систему.	5	Оспособљавање ученика да: схвате суштину Питагорине теореме и усвоје њену правилну формулацију, постигну потребан ниво увежбаности у њеној примени, посматрају, уочавају и издвајају правоугли троугао и да примене Питагорину теорему, решавају неке конструктивне задатке коришћењем	– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима;	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује

ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	Први део Степен чији је изложилац природан број; степен декадне јединице чији је изложилац цео број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. Други део Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата.	15	Питагорине теореме Оспособљавање ученика да: формирају и усвоје појам степена и науче операције са степенима, упознају и разумеју појам рационалног алгебарског израза и полинома (цели рац, изрази), умеју да сабирају и одузимају полиноме, даље и потпуније разумеју алгебарске изразе, уоче разлику квадрата и квадрат бинома као производ два бинома, савладају растављање полинома на чиниоце и примена при решавању једначина	– трансформише збир, разлику и производ полинома; – примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; – растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата); – примени трансформације полинома на решавање једначина;	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
МНОГОУГАО	Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.	4	Проширивање, разумевање и усвајање појма многоугла и упознавање његових најважнијих својстава, уочавање зависности између елемената конвексног многоугла и усвајање формула за њихово израчунавање, усвајање појма правилног многоугла, извођење конструкције и израчунавање обима и површине многоугла	– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла; – примени ставове подударности при доказивању једноставнијих твђења и у конструктивним задацима;	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
КРУГ	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	4	Оспособљавање ученика да: прецизније и потпуније разумеју појам круга, упознају његова својства, преко експеримената уоче однос обима и пречника круга, упознају број π и његову природу, усвоје формуле за израчунавање обима и површине круга и његових делова, да стечена знања примене у пракси	– примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом;	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује

ОБРАДА ПОДАТАКА	Средња вредност, медијана и мод.	4		– одређује средњу вредност, медијану и мод.	Дигитални уџбеник, Електронски додатак	-усваја нова знања -дефинише нове појмове -именује -посматра -решава проблеме -илуструје и графички представља -пише -комбинује	Организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује
-----------------	----------------------------------	---	--	---	--	--	--

5.3.2. СРПСКИ ЈЕЗИК- ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Циљ наставе и учења: Упознавање ученика сасценским наступом и вештинама глуме._Разумевање значаја позоришта у животу модерног човека. Примена стечених вештина приликом школских свечаности

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће бити у стању да:	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Сценски наступ	Упознавање са сценом и просценијумом. Однос према публици и другим глумцима. Кретња и мимика. Усаглашавање покрета и говора.	3	Упознати ученике са сценом, кретњом на сцени и начинима изражавања на сцени.	Ученик се успешно креће сценским простором. Разуме положај глумца у односу на публику. Прилагођава кретњу потребама драмске радње и дијалогу са осталим глумцима.	Боравак и кретање на сцени. Вежбе мимике пред огледалом. Вежбе синхронизације покрета и говора.	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује са другима...	Усмерава, објашњава, координира, процењује...
Вежбе интонације и дикције	Изражајно читање драмског текста. Говорне вежбе. Акцентовање текста и правилно изговарање. Реторичка и дикцијска вежбања.	8	Подстаћи ученике да изражајно читају предвиђене драмске текстове, поштујући акценатску норму српског језика.	Правилно изговара речи. Уобличава гласове и изговара речи и реченице јасно и разговетно. Поштује акценатски систем српског језика. Говор гласно и разговетно.	Гласно читање драмског текста. Акценатске вежбе, гласно читање акценатованих текстова. Изговарање брзалица.	Прати, опажа, дискутује, даје предлоге, сарађује са другима, чита предвиђени текст	Усмерава, објашњава, координира, процењује...

Практична примена-гума на сцени	Ужебавање сценског наступа. Припрема за наступ поводом Дана школе Координисани рад са другим секцијама(хор, млађи разреди) Генерална проба пред наступ Ужебавање за наступ на Савиндану Припрема ученика за Општинску смотру драмског стваеалаштва (Општинско такмичење).	20	Подстаћи ученике да редовно учествују у раду секције. Пробудити у њима дух заједништва и одговорност за тимски рад. Неговати код ученика жељу са сталним усавршавањем и развијати такмичарски дух.	Активно учествује у раду секције.Редовно долази на пробе и одговорн се понаша. Помаже другима сарађује са свим учесницима. Разуме своје обавезе и координира свој рад са другима. Практично примењује стечена знања. Труди се дс својим радом уобличи целинуи примењује тимске вештине. Испољава креативност. Побољшава и усавршава свој рад. Развија такмичарски дух и осећај за фер-плеј.	Редовно одржавање секције. Развијање пријатне и подсцтицајне атмосфере. Једнак однос наставника према свим члановима секције. Неговање и подстицање заједништва и тимског рада.	Прати,опажа, дискутује, даје предлоге,сарађује са другима, чита предвиђени текст,глуми, напредује, критички се односи према себи и другима, развија тимски дух, такмичарски дух поштујући фер-плеј	Усмерава, објашњава, координира, процењује, критикује, бодри, похваљује,
Размена искустава	Сусрет сачлановима драмских секција из других школа. Сусрет са професионалним глумцем. Посета другим секцијама.	5	Дружење са вршњацима и размена искустава. Стицање нових знања и вештина кроз разговор и дружење са професионалним глумцем.	Поставља смислена питања и анализира. Користи искуства других за усавршавање сопствених вештина. Комуницира, сарађује даје предлоге.	Одласци у посете драмским секцијама из других школа, као и указивање гостопримства ученицима из других школа. Организација посете позоришту.	Активно учествује у разговору, слуша саговорнике, износи искуства, постацља питања.	Организује сусрете, дружења, посете, договара се, води и усмерава дискусије, подстиче и бодри ученике.

5.3.3. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ-КОШАРКАШКА СЕКЦИЈА

Циљ секције је максимално усавршавање елемената технике, побољшање тактичке припреме; припрема школске екипе за такмичење, побољшање квалитета игре, развијање такмичарског духа; победа на школском, општинском и окружном такмичењу.							
Наставната	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Технички елементи	-Основни став у нападу са лоптом повезано са пивотирањем - Основни став у одбрани повезано са кретањем у одбрани - Додавање и хватање лопте са променом места и у кретању - Дриблинг са променом ритма, правца и заустављање - Продор двокорак: после додавања и хватања лопте са унутрашње и спољашње стране терена; из једног и више дриблинга - "Пик" игра 2:2 - Шут са импулсом: после додавања	17	-развијање основних моторичких активности -стварање услова за социјално прилагођавање ученика Колективни живот и рад -учење и усавршавање основних и сложених елемената технике	-познаје правила спортске игре и придржава их се -навија ферплеј	-пружање основних принципа технике, начина вежбања и тренирања -вежбање и тренирање у пару и групи	-тренира, стиче основна знања	-показивање -анализирање -објашњавање

	и хватања лопте са унутрашње и спољашње стране терена; из једног и више дриблинга						
Тактички елементи	- Повезивање нападачких елемената у акционе целине - Кретање без лопте у нападу и игра 1:1 - Контранапад: 2:1; 3:1 - Сарадња два играча у нападу 2:2 - Сарадња три играча у нападу 3:3 - Број играча у екипи и на терену - Временско трајање утакмице - Начин измене играча - Личне грешке	17	-стицање основних и продубљених тактичких знања и њихова примена у пракси -неговање етичких вредности према учесницима у такмичења;	- примењује основна правила тактикеу игри	-пружање неопходних знања изосновних и продубљених тактичкихзнања и правила такмичења	-тренира, стиче основна знања	-показивање -анализирање -објашњавање

5.3.4. ХОР И ОРКЕСТАР

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Извођење музике	-Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотог текста) -свирање на дечијим ритмичким и мелодијским инструментима -Основе музичке писмености	20	-Утврђивање музичког речника у вези са јачином (p, mp, f, mf), брзином (adagio, andante, moderato, allegro) и постепеним динамичким прелазима из тишег у јаче и обрнуто (crescendo, decrescendo). -Савлађивање тонских висина. -Усвајање музичког писма и појмова: шеснаестина нота у групи, такт 6/8, а-мол лествица (природна и хармонска), појам предзнака - повисилица, узмах и предтакт. -Свирање и певање песама у функцији овладавања музичке писмености.	-певају по слуху и из нотог текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске); -упознају основне појмове из музичке писмености; -свирају	-активно музицирање (групно и појединачно певање и свирање) -учење песама по деловима и фразама и кроз одређени број понављања -активно учешће ученика на часу -свирање на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима -кроз	- певање песама - самосталност - изражајност - упоређивање	- наводи - комуницира - дискутује
Слушање музике	-Слушање вокално инструменталних и инструменталних композиција наших и страних композитора - Уочити облике – музичка реченица, период, дводелна песма	10	-стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти). -Навикавање ученика на пажљиво слушање музике. -Подстицање изражавања ученика о слушаном делу. -Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.	-зна музичка дела уз основне информације о делу и композитору; -препознаје звучне боје музичких инструмената	-слушање музичких дела - активно учешће ученика на часу -литерарно и ликовно изражавање доживљаја слушања -израда паноа и презентација	- слушање музике - уочавање - начин музичког изражавања (врста композиције)	- наводи - комуницира - дискутује
Музичко стваралаштво	-импровизација мелодије на задани текст -импровизација мелодије на задани	6	-подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима - развијање музичке креативности кроз импровизацију на дечијим	-импровизује мелодију на задани текст и ритам -креира покрет уз	-активно учешће ученика на часу -креирање пратње за песме користећи разне ритмичке и звучне ефекте;	- развијање способности за грађење мелодије - креативност	- наводи - комуницира - дискутује

	ритам		музичким инструментима - развијање способности за импровизацију мелодије	музику - креира пратње за песме, стихове ритмичким и звучним ефектима користећи различите изворе звука	-музичка питања и одговори; -ритмичке и мелодијске допуњалке -састављање мелодије од понуђених двотактних мотива; -импровизација мелодије и дијалога на инструментима Орфовог инструметарија	- изражавање	
--	-------	--	---	---	---	--------------	--

5.4. ОСМИ РАЗРЕД

5.4.1. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
ИКТ	Ексел	11	Ради самостално на обради и анализи података	Ради самостално на обради и анализи података	Рачунар, сајт ПЕТ/А, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма	Објашњава, показује практично, осмишља, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику
Рачунарство	Џупитер	11	Ради самостално на обради и анализи податак	Ради самостално на обради и анализи податак	Рачунар, сајт ПЕТ/А, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма	Објашњава, показује практично, осмишља, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику
Пројектни задаци	Израда онлајн упитника у корелацији са другим предметима	10	Ради самостално и тимски на обради и анализи податак	Ради самостално и тимски на обради и анализи податак	Рачунар, сајт ПЕТ/А, реч, табла, Интернет	Одпрате и вежбају део по део апликативног програма, осмисле завршни годишњи тест из омиљеног предмета	Објашњава, показује практично, прати осмишљено, мотивише, оспособљава за самосталан рад, уводи у статистику и анализу
Дигитална писменост	Сигурност на мрежи личности и података	2	Ради самостално на обради и анализи валидних података	Ради самостално на обради и анализи валидних података	Рачунар, сајт ПЕТ/А, реч, табла, Интернет	Одпрате и истражују на интернету опасности и начине заштите себе и личних података.	Усмерава на критичко мишљење, упозорава, показује начине заштите

5.4.2. ХОР И ОРКЕСТАР

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи по завршеној теми ученик ће да	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Извођење музике	-Певање песама (учење по слуху и учење песме са нотног текста) -свирање на дечијим ритмичким	20	-Утврђивање музичког речника у вези са јачином (p, mp, f, mf), брзином (adagio, andante, moderato, allegro) и постепеним динамичким прелазима из тишег у јаче и обрнуто (crescendo,	-певају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке,	-активно музицирање (групно и појединачно певање и свирање) -учење песама по деловима и фразама и кроз одређени број	- певање песама - самосталност - изражајност - упоређивање	- наводи - комуницира -дискутује

	и мелодијским инструментима -Основе музичке писмености		decrescendo). -Савлађивање тонских висина. -Усвајање музичког писма и појмова: шеснаестина нота у групи, такт 6/8, а-мол лествица (природна и хармонска), појам предзнака - повисилица, узмах и предтакт. -Свирање и певање песама у функцији овладавања музичке писмености.	дечје, староградске); -упознају основне појмове из музичке писмености; -свирају	понављања -активно учешће ученика на часу -свирање на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима -кроз		
Слушање музике	-Слушање вокално инструменталних и инструменталних композиција наших и страних композитора - Уочити облике – музичка реченица, период, дводелна песма	10	-стицање искуства у слушном разликовању звучних боја (људски гласови, музички инструменти). -Навикавање ученика на пажљиво слушање музике. -Подстицање изражавања ученика о слушаном делу. -Упознавање музичког дела уметничког и народног стваралаштва.	-зна музичка дела уз основне информације о делу и композитору; -препознаје звучне боје музичких инструмената	-слушање музичких дела - активно учешће ученика на часу -литерарно и ликовно изражавање доживљаја слушања -израда паноа и презентација	слушање музике - уочавање - начин музичког изражавања (врста композиције)	- наводи - комуницира -дискутује
Музичко стваралаштво	-импровизација мелодије на задани текст -импровизација мелодије на задани ритам	6	-подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима - развијање музичке креативности кроз импровизацију на дечјим музичким инструментима - развијање способности за импровизацију мелодије	-импровизује мелодију на задани текст и ритам -креира покрет уз музику - креира пратње за песме, стихове ритмичким и звучним ефектима користећи различите изворе звука	-активно учешће ученика на часу -креирање пратње за песме користећи разне ритмичке и звучне ефекте; -музичка питања и одговори; -ритмичке и мелодијске допуњалке -састављање мелодије од понуђених двотактних мотива; -импровизација мелодије и дијалога на инструментима Орфовог инструметарија	- развијање способности за грађење мелодије - креативност - изражавање	- наводи - комуницира -дискутује

5.4.3. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ- ОДБОЈКАШКА СЕКЦИЈА

Циљ одбојкашке секције је задовољење потреба ученика за кретањем, такмичењем и самоактуализацијом кроз одбојку.

Наставна тема	Садржаји програма	Број часова	Циљеви и задаци наставне теме:	Исходи По завршеној теми ученик ће бити у стању да :	Начин остваривања садржаја програма	Активности ученика	Активности наставника
Технички елементи	- Одбијање лопте: прстима; "чекићем" - Доњи сервис; Горњи сервис - Комбиновано одбијање лоптепрстимаи "чекићем" - Специфична одбијања лопте: прстима; "чекићем" - Смечирање-први темпо - Одбијање лопте прстима и "чекићем"са променом места и у кретању	17	-развијање основних моторичких активности -стварање условаза социјално Прилагођавање ученика за Колективни живот и	-познаје правила спортске игре и придржава их се -навијаферплеј	-пружањео сновних принципа технике, начина вежбања и тренирања -вежбање и тренирање у пару и групи	-тренира, стиче основна знања	-показивање -анализирање -објашњавање

	- Комбиновано одбијање лопте прстима и "чекићем" са променом места и у кретању - Смечирање: по паралели; по дијагонали		рад -учење и усавршавање основних и сложених елемената технике				
Тактички елементи	- Организација напада и контранапада - Увежбавање разних нападачких акција - Полигон одбојкашких техничких елемената - Број играча у екипи и на терену - Дужина трајања утакмице - Начин измене играча	17	-стицање основних и продубљених тактичких знања и њихова примена у пракси -неговање етичких вредности према учесницима у такмичења;	- примењује основна правила тактике у игри	-пружање неопходних знања из основних и продубљених тактичких знања и правилата такмичења	-тренира, стиче основна знања	-показивање -анализирање -објашњавање

5.4.4. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА- МОДЕЛАРСТВО

ПРЕДМЕТНИ ПРОГРАМ

Предметни програм МОДЕЛАРСТВО се изучава са једним часом недељно у шестом, седмом, или осмом разреду. По својој природи наслана се и на одређени начин представља надградњу предметног програма за предмет ТЕХНИКА ТЕХНОЛОГИЈА. Како се у предметним програмима изучавају основе наука, а у оквиру програма изборних предмета ученици/е исказују свој креативни стваралачки потенцијал, кроз програм изборног предмета МОДЕЛАРСТВО ученици/е се у раној фази образовања усмјеравају на конструкторско стваралаштво и могуће иноваторство и проналазаштво. Овај предметни програм је у функцији повезивања школе и друштвене средине. Ученицима/ама пружа могућност да задовоље своје потребе, склоности и интересовања у погледу стицања практичних знања, умећа, вештина и навика из различитих области технике. Као и програм предмета ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА, и програм изборног предмета МОДЕЛАРСТВО флексибилан је и отворен за измене у складу са динамиком технолошког развоја.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

Општи циљеви програма су да се у ученицима/ама омогући да:

- своја интересовања и склоности ка техничким дисциплинама исказују кроз алгоритамски приступ реализацији малих пројеката и тако на креативан начин продубе техничка знања и овладају одређеним вештинама;
- стичу знања и вештине за практичну примену;
- задовоље своја интересовања у смислу професионалне оријентације;
- самостално користе различите изворе информација;
- усавршавају и примењују постојећа техничко-теоријска знања;
- развијају способност примене стечених знања у новим ситуацијама;
- развијају способност за постављање проблема и његово креативно решавање;
- развијају способности повезивања знања из различитих области;
- развијају способност за мања истраживања;
- развијају техничке способности за представљање просторних односа и облика, као и смисао за естетику и елементе дизајна;
- развијају психомоторне способности (спретност, координација покрета);
- формирају социјалне вештине (радне навике, уредност и организованост, способност сарађивања и вођења);
- им буду пружене информације о могућности примене знања и вештина у такмичарском смислу, односно учешћу у раду разних клубова и организација, на разним смотрама, такмичењима

САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

ТЕМА: МАКЕТЕ И МОДЕЛИ (4 часа - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - уочава трансформацију енергије и кретања, - се упознаје са правилима и прописима ових моделарских дисциплина у такмичарском смислу, - познаје занимања везана за ове области, - примењује стечена знања, - развија спретност и прецизност	Ученици/е: - на основу нацрта и упутстава, у паровима или мањим групама, састављају модел или макету од готових компонената, - демонстрирају функционалност модела и уочавају трансформацију енергије и кретања, - користе Интернет адресе да се информишу о овој грани спортског моделарства.	Најновија достигнућа у области аутомобилске индустрије и железничког саобраћаја; аутомакете; аутомодели на ваздушни погон; аутомодели на даљинско управљање; железничке макете (возила, објекти) и железнички модели	Саобраћајно васпитање: врсте саобраћаја.

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбеди:

- готове и полуготове моделе и макете за различите области и различите спортско-такмичарске дисциплине

ТЕМА: АУТОМОДЕЛАРСТВО И ЖЕЛЕЗНИЧКО МОДЕЛАРСТВО (3 часа - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - уочава трансформацију енергије и кретања, - се упознаје са правилима и прописима ових моделарских дисциплина у такмичарском смислу, - познаје занимања везана за ове области, - примењује стечена знања, - развија спретност и прецизност.	Ученици/е: - на основу нацрта и упутстава, у паровима или мањим групама, састављају модел или макету од готових компонената, - демонстрирају функционалност модела и уочавају трансформацију енергије и кретања, - користе Интернет адресе да се информишу о овој грани спортског моделарства.	Најновија достигнућа у области аутомобилске индустрије и железничког саобраћаја; аутомакете; аутомодели на ваздушни погон; аутомодели на даљинско управљање; железничке макете (возила, објекти) и железнички модели	Саобраћајно васпитање: врсте саобраћаја

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбеди:

- конструкторски комплет или полуготови модел (макету);
- услове за демонстрацију функционалности модела;
- Интернет конекцију и одређене адресе (WWW.МОДЕЛИ.ЦЈБ.НЕТ, www.раилфан-белграде.org).

ТЕМА: БРОДОМОДЕЛАРСТВО (3 часа - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - зна најновија научна достигнућа у области бродотехнике, - примењује стечена знања,	Ученици/е: - на основу нацрта састављају модел од готових компоненти, демонстрирају његову функционалност, или - на основу цртежа, од лакообрадивих материјала	Поморство и бродоградња; најновија достигнућа у области бродотехнике; материјали, прибор и алат; читање планова	Саобраћајно васпитање: врсте саобраћаја.

- развија спретност и прецизност, - уочава трансформацију енергије и кретања, - се упознаје са правилима и прописима ове моделарске дисциплине у такмичарском смислу, - познаје занимања везана за ову област.	израђују једноставни модел или макету неког пловила, - демонстрирају функционалност модела и уочавају трансформацију енергије и кретања, - користе Интернет адресе да се информишу о овој грани спортског моделарства, - естетски процењују и вреднују израђени модел или макету неког пловила.	макета и модела; моделарска лепила, боје и лакови; бродови од папира; почетнички модели (макете) чамаца, бродова, подморница; модели од пуног дрвета, од слојева; мотори; реглажа; такмичења (у постизању брзине, погађању циља).	
---	--	---	--

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбеди:

- нацрте полуготових модела или материјал за једноставне моделе чамаца или бродова (од фурнира, папира...);
- услове за демонстрацију функционалности модела;
- Интернет конекцију и корисне адресе.

ТЕМА: РАКЕТНО МОДЕЛАРСТВО (3 часа - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - се упозна са правилима и прописима ове моделарске дисциплине у такмичарском смислу, - може да врши анализу конструкције ракете, - израђује моделе, - примењује стечена знања, - развија спретност и прецизност.	Ученици/е: - користе Интернет адресе да на одговарајућим сајтовима пронађу информације о најновијим достигнућима у области ракетне технике, о клубовима, такмичењима и пропозицијама, - на основу нацрта анализирају конструкцију ракете и састављају модел од готових компоненти, - демонстрирају функционалност модела, тј. лансирају ракету, или - на основу цртежа, од лакообрадливих материјала израђују једноставни модел, - демонстрирају функционалност модела.	Развој ракетне технике; ракетни мотори за аматере; конструкција модела (држач мотора, стабилизатор, водилица, тијело, падобран, гума, глава); алати и материјали (картон, дрво и пластика); аеродинамика и механика лета; успоравање пада модела; избацивање ракете и исправљање грешака.	Техника и технологија: мотори СУС.

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбиди:

- готов модел (индустријски произведен); или
- нацрте полуготових модела или материјал за једноставне моделе;
- услове за лансирање ракете (ван насеља);
- Интернет конекцију и корисне адресе сајтова за ракетне моделаре.

ТЕМА: ВАЗДУХОПЛОВНО МОДЕЛАРСТВО (4 часа - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - упозна историјат авијације, - познаје најновија достигнућа у области ваздухопловне технике, - примјењује стечена знања, - повезује знања из различитих области, - развија спретност и прецизност,	Ученици/е: - користећи Интернет и стручну литературу састављају таблицу хронолошког развоја ваздухопловне технике, - израђују једноставне моделе од папира, који се могу користити за евентуална такмичења (индивидуални рад), - на основу нацрта израђују план радних	Авијација, ваздухопловство, ваздухопловна навигација; историјат авијације и најновија достигнућа у области ваздухопловне технике; собни модели; читање планова и начин преношења цртежа на материјал; поступци обраде (сечење, дотеривање ивица, лепљење, монтажа); испитивање модела; аеродинамика и механика лета (ваздушни	Физика: аеродинамика, сила и потисак.

- упознаје врсте летелица (модела), - користи различите изворе информација, - се упозна са правилима и прописима ове моделарске дисциплине у такмичарском смислу, - познаје занимања везана за ову област.	поступака, обликују модел, савијањем, сечењем и лепљењем, - пуштају модел, испитују функционалност, - врше основна подешавања (реглажа), - естетски процењују и вреднују моделе, или - израђују неки сложенији такмичарски модел (групни или индивидуални рад), пролазећи кроз све фазе реализације пројекта, - користећи Интернет информишу се о ваздухопловно-моделарским дисциплинама, врстама модела, упознају са правилима и прописима Међународне аеронаутичке федерације (првенствено за слободнолетеће собне моделе).	отпор, успон, потисак, равнотежа модела); пуштање модела и реглажа; корекције; основе аеродинамике и метеорологије; летелице од папира; ултралаке летелице; моторни модели; једрилице; такмичарски модели; (FAI – Federation Aeronautique Internationale); слободнолетећи модели (F1); кружно командовани модели (F2); радио контрол модели RC (F3); Никола Тесла; материјали (дрво, балза, стиропор, стиродур, стаклопластика, карбонска влакна, тканине за пресвлачење...).	
---	--	--	--

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбеди:

- готове или полуготове моделе;
- лакоообработиве материјале за израду стандардних и нестандартних летјелица (балза, дрво, папир, пластика);
- услове за пуштање и испитивање модела;
- Интернет конекцију и корисне адресе (modeli@panline.net, vscg@cg.yu ...).

ТЕМА: ОД ИДЕЈЕ ДО РЕАЛИЗАЦИЈЕ (13 часова - оријентационо)

Оперативни циљеви	Активности	Појмови/садржаји	Корелација
Ученик/ца треба да: - зна самостално да изради план радних поступака за реализацију „пројекта“ (идеје), - развија способности повезивања знања из различитих области, - развија способност за мања истраживања, - уме да примени техничко цртање (скицу) за представљање идеје (решење спољног облика и конструкције), - уме да опише односе између склопова и функционисање модела, - зна самостално да изради детаљни (радионички) цртеж и склопни цртеж, - познаје основна својства материјала који се обрађује, - примењује одговарајуће поступке обраде материјала, - познаје односе између дијелова (склопова) и примењује склопни цртеж, - познаје начине спајања материјала, - правилно рукује алатима и машинама, - развија спретност и прецизност, - примењује мере заштите при раду, - процењује функционалност израђеног модела (макете), - познаје правила и прописе моделарских дисциплина у такмичарском смислу, - познаје занимања везана за поједине области	Ученици/е: - индивидуално или у групи, графички и текстуално (описом) представљају своју идеју, односно решење неког техничког захтева или проблема (оригинална идеја или по упутству наставника/це или по узору на готови модел, макету или уређај – по избору ученика/ца) или израђују неки модел према правилима такмичарских дисциплина, - израђују план радних поступака за реализацију свог „пројекта“, - на основу скице и техничког описа израђују радионички и склопни цртеж, - користе мерни алат и прибор, - обликују дијелове конструкције користећи алате и једноставне машине, уз примену мера заштите на раду, - уочавају евентуалне грешке и врше корекције на цртежу и на радном комаду, - уочавају односе између делова и склопова и дефинишу и записују врсте кретања и трансформације енергије, - на основу монтажног цртежа врше спајање делова и склопова у целину, - проверавају и демонстрирају функционалност модела, - естетски процењују и вреднују модел, - сређују техничку документацију и врше припреме за евентуална такмичења.	Дефинисање задатка; решење извора енергије; избор кретних, преносних и извршних механизма; управљање; компоновање конструкције; дизајн; монтажа; испитивање конструкције или модела; израда техничке документације; клубови и организације; спортски савези; аеро клубови	Техника и технологија: техничко цртање, особине и обрада машинских материјала. Физика: клин, стрма раван, полуга, трење, точак, трансформација кретања, кинематски парови.

Дидактичка упутства

Наставник/ца треба да обезбеди:

- готове modele и макете из различитих области технике (грађевинске технике, машинске, пољопривредне технике...);
- готове и полуготове modele и макете за различите области и различите спортско-такмичарске дисциплине;
- једноставне и лако обрадиве материјале (дашчице и летвице од меког дрвета, картон, папир, стиропор, гипс, восак, глина, лепак за папир, ексери, жица, љепљива трака, целофан...);
- прописане материјале за одређене области (балза);
- услове за демонстрацију функционалности модела.

ДИДАКТИЧКЕ ПРЕПОРУКЕ

Подела и наслови тема дати су оријентационо, као и број планираних часова, односно наставнику/ци је остављена слобода да планира активности и садржаје према задатим циљевима, а у складу са организационо-техничким могућностима којима располаже. Такође, предвиђено је да се преосталих 6 часова планира од стране школе и наставника/це, према интересовањима ученика/ца. Наставник/ца је модератор у ченичких активности и у том смислу организује наставу тако да се ученицима/ама не сервира готов пројекат који само треба реализовати. Уколико ученици/е немају своју оригиналну замисао, треба им помоћи да на основу примера, урађених модела, стандардних уређаја, машина и механизма који се користе у свакодневnoj пракси, покушају представити своју идеју и решење за одређени технички захтев. Активности ученика/ца се могу планирати кроз групни рад и свакако, кроз индивидуални облик рада. На нивоу групе се размењују предлози индивидуалних решења, а онда се усвојено решење обликује кроз алгоритам радних поступака, где сваки члан групе има прецизно дефинисано задужење, односно израђује и примењује свој план. Када је у питању индивидуални облик рада, неопходно је да наставник/ца поштује жељу ученика/це да самостално прође кроз све фазе пројекта. Неопходно је да школа, тј. наставник/ца обезбеди довољно модела (макета) из различитих области моделарства, а такође најмање по један модел за сваку такмичарску област - дисциплину, као и међународна правила и пропозиције. Како је за сада објективно тешко у нашој држави доћи до материјала и нацрта за modele у неким областима, као и до моделарске литературе, треба се, за сада, приликом планирања базирати на лако доступне материјале и modele. Наставник/ца је дужан/на да ученике/це упозна са постојећим организацијама и клубовима који се баве спортским моделарством. Неопходно је да ученици/це користе моделарску литературу, а било би добро да ученици/е имају на располагању практикум или приручник за моделарске дисциплине.

СТАНДАРДИ ЗНАЊА

Ученик/ца треба да:

- зна да направи скицу на основу сопствене замисли;
- зна да изради технички цртеж на основу скице;
- уме правилно да користи прибор за техничко цртање;
- зна да уради план радних поступака;
- зна навести фазе компоновања конструкције;
- зна битне карактеристике материјала погодних за механичку обраду;
- уме да рукује алатима и неким једноставнијим машинама;
- зна да примени мере заштите при раду;
- примењује монтажни цртеж;
- зна да уради сопствену пројектну документацију за израду модела неког уређаја или система;
- уме да опише односе између склопова и функционисање модела;
- зна да наведе занимања везана за поједине области.

НАЧИНИ ПРОВЕРАВАЊА ЗНАЊА И ОЦЕЊИВАЊА

Као и у предмету Техника и технологија, и за овај предмет је карактеристична специфичност праћења и вредновања ученикових/циних постигнућа, а разноврсност циљева, садржаја, метода рада, пружа широк дијапазон техника за процењивање и оцењивање рада ученика/це. Процењивање и вредновање треба да представља континуиран процес праћења и евидентирања ученикових/циних постигнућа, односно реализације предвиђених циљева. Уважавајући интересовања, залагања и индивидуалне способности у ченика/це бројчаном оценом (од 1 до 5) треба вредновати:

- теоријска знања
- усмено и писмено (тест),
- графичко изражавање,
- радно-техничку спретност (примену прибора, алата и једноставних машина, квалитет рада
- економичност у коришћењу материјала и времену),
- креативност - оригиналност решења,
- самосталност у избору решења и доношењу одлуке,
- учешће у раду групе,
- рад по упутствима,
- презентацију и проверу функционалности урађеног модела.

РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Материјални услови за реализацију наставе

Простор предвиђен за реализацију циљева предметног програма за предмет ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА је углавном адекватан и за реализацију циљева предметног програма за предмет МОДЕЛАРСТВО. За реализацију циљева из такмичарских моделарских дисциплина неопходно је обезбедити додатне конструкторске комплете и техничку документацију за израду модела и макета.